

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

ПРОНЬ ЛЕСЯ МИХАЙЛІВНА

УДК 35.075.5-027.555[332.146:330.322]332.024

ДИСЕРТАЦІЯ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Пронь Л.М.

Науковий керівник Жук Ольга Іванівна, кандидат економічних наук,
доцент

АНОТАЦІЯ

Пронь Л. М. Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, 2023.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню наукового завдання, яке полягає в науковому обґрунтуванні пропозицій з удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

У роботі сформовано науковий понятійно-категоріальний апарат, зокрема, змістовне наповнення наукових категорій: «інвестиційний розвиток регіону», «механізми публічного управління» та «організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону», в межах яких домінують акценти щодо організації й взаємоузгодженості методів здійснення управлінського впливу та його правового забезпечення на інвестиційні процеси та явища з метою забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону. Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону визначено як сукупність управлінських ланок, що систематизовані за ознаками субординації й підпорядкованості, які виконують функції взаємодії між управлінською та керованою системами з використанням методів, засобів, прийомів і способів організаційно-правового впливу, що здійснюється з метою впорядкування правовідносин у сфері інвестування на регіональному рівні та забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону.

Розроблено модель комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, яка передбачає

виокремлення в її структурі нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що дозволяє розглядати її як цілісну організаційно-функціональну та інституційно-правову систему.

З'ясовано багатогранність, різносторонність та безсистемність чинного вітчизняного законодавства у сфері публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що потребує його уніфікації та гармонізації, внаслідок чого обґрунтовано та запропоновано прийняття Інвестиційного кодексу України як комплексного нормативно-правового акту, що дозволить узагальнити усі аспекти організаційно-правового забезпечення процесу регулювання відносин у сфері публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Охарактеризовано основні аспекти організаційно-управлінської складової публічного управління інвестиційним розвитком регіону та досліджено практику застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в регіонах України, відносно яких проводилися дослідження. Встановлено, що в Україні у сфері інвестування та забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіонів наявні значні проблеми, що перешкоджають здійсненню інвестиційної діяльності, найбільш вагомими з яких зумовлені недосконалістю чинного законодавства та організаційно-управлінських механізмів публічного управління інвестиційним розвитком. Доведено, що Україна має вагомий інвестиційний потенціал, який, за умови ефективної організації управління ним, спроможний підвищити інвестиційну привабливість країни та забезпечити високі показники залучення інвестицій та раціональність їх використання.

Удосконалено модель та структуру організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком шляхом надання пропозиції створення на рівні регіону Ради омбудсмана як постійно діючого

консультативно-дорадчого органу, що забезпечить посилення прозорості органів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, налагодження взаємодії між суб'єктами, що здійснюють інвестиційну діяльність.

Удосконалено концептуальні підходи до виявлення особливостей та оцінки ефективності застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в різних областях України на основі наступних параметрів: наявності та кількості стратегічних документів, в яких відображено цілі щодо інвестиційного розвитку; наявності окремого структурного підрозділу, що відповідає за інвестиційний розвиток; співпраця між органами влади та громадським середовищем задля формування інвестиційного клімату, наявності розгалуженої мережі таких організацій; зростання обсягів інвестицій в регіоні.

Доведено недостатню оптимальність організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в регіонах України, що потребує його перегляду й уточнення. Виявлено різку диференціацію показників та параметрів оцінки інвестиційного розвитку в регіональному контексті та встановлено, що промислово розвинуті регіони претендують на більші обсяги інвестицій, а регіони із нижчим рівнем соціально-економічного розвитку й нижчими показниками інвестиційної привабливості обмежені у доступі до інвестиційних ресурсів.

Виявлено, що організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області базується на використанні таких інструментів управлінського впливу як стратегії та програми соціально-економічного й культурного розвитку регіону, в яких окремим розділом зазначаються основні засади щодо формування інвестиційного потенціалу, ефективності й напрямів його використання та окреслюються вектори управлінського впливу зі сторони органів публічної влади. На підставі виявлених тенденцій щодо особливостей інвестиційного розвитку даного регіону, обґрунтовано доцільність надання пропозиції щодо

формування моделі системи публічного управління інвестиційним розвитком Івано-Франківської області, яка дозволить здійснити реалізацію основних засад публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області в межах чинного законодавства України, із урахуванням чинників соціально-економічного розвитку в цілому в країні та забезпечити створення належних умов для збалансованого розвитку регіону.

Оцінювання ефективності та проблем застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком здійснено на прикладі Івано-Франківської області. Отримані результати вказують на багатоаспектну структуру органів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, які здійснюють свої повноваження на рівні обласної, районної державної (військової) адміністрації, та на рівні територіальних громад.

Обґрунтовано доцільність застосування практики держав Європейського Союзу щодо вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні та запропоновано основні аспекти щодо удосконалення нормативно-правового й організаційно-управлінського механізмів публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Результати реалізації науково-практичного підходу щодо удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону засвідчують, що найбільш прийнятним для регіонів України є цілеспрямоване поєднання форм і методів публічного управління та функціональних його підсистем з метою забезпечення моніторингу й діагностики факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, реалізації завдань щодо фінансового планування та прогнозування, організації ресурсного забезпечення, а також контролю за процесом інвестиційного розвитку регіону.

Запропоновано модель нормативно-правового регулювання публічного управління інвестиційним розвитком регіону, яка передбачає його реалізацію

в рамках модернізації системи стратегічного планування та її законодавчого регулювання.

Обґрунтовано перспективні напрямки удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що полягають в необхідності посилення результативності імплементації інструментів публічного управління інвестиційним розвитком на регіональному рівні та в забезпеченні його ефективності в умовах змінності зовнішнього й внутрішнього середовища й посилення викликів і небезпек сучасності.

Сформовано основні засади удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону в Україні, які передбачають створення нових інститутів, організаційних структур та інструментів публічного управління на регіональному рівні, формування нової нормативно-правової бази й удосконалення чинного нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, забезпечення ефективних кадрових змін та допущення в систему публічного управління інвестиційним розвитком регіону професійних фахівців, а також зміцнення фінансово-економічних механізмів функціонування регіонів на засадах інвестиційного їх відновлення й інноваційного розвитку.

Ключові слова: інвестиційна політика, інвестиційний розвиток регіону, інвестиційний клімат, інвестиційна діяльність, механізм, інвестиції, інвестиційна безпека, інновації, інноваційний розвиток, розвиток регіонів, публічне/державне управління, організаційно-правовий механізм, інноваційна політика, інвестиційна привабливість регіону, цілі сталого розвитку.

SUMMARY

Pron L.M. Organizational and legal mechanism of public management of investment development of the region. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

PhD thesis for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in specialty 281 - Public management and administration. – Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, 2023.

The PhD thesis is dedicated to the solution of the scientific task, which consists in the scientific substantiation of proposals for improving the organizational and legal mechanism of public management of the investment development of the region.

The work formed a scientific conceptual and categorical apparatus, in particular, a meaningful content of scientific categories: "investment development of the region", "mechanisms of public management" and "organizational and legal mechanism of public management of investment development of the region", which are dominated by emphasis on the organization and coordination of methods of exercising managerial influence and its legal support on investment processes and phenomena with the aim of ensuring sustainable investment development of the region. The organizational and legal mechanism of public management of the investment development of the region is defined as a set of management links, which are systematized according to signs of subordination and subjection, which perform the functions of interaction between the management and managed systems using methods, means, techniques and methods of organizational and legal influence, which is carried out with the aim of streamlining legal relations in the field of investment at the regional level and ensuring sustainable investment development of the region.

A model of a comprehensive organizational and legal mechanism of public management of investment development of the region has been developed, which provides for the separation in its structure of the regulatory and legal mechanism of

public management of investment development of the region and the organizational and management mechanism of public management of investment development of the region, which allows it to be considered as a complete organizational, functional and institutional - the legal system.

The multifaceted, versatility and unsystematic nature of the current national legislation in the field of public management of the investment development of the region, which requires its unification and harmonization, have been clarified, as a result of which the adoption of the Investment Code of Ukraine as a comprehensive regulatory and legal act, which will allow generalizing all aspects of the organizational and legal framework, has been substantiated and proposed ensuring the process of regulating relations in the sphere of public management of investment development of the region.

The main aspects of the organizational and managerial component of the public management of investment development of the region were characterized, and the practice of applying the organizational and legal mechanism of public management of investment development in the regions of Ukraine, in relation to which the research was conducted, was investigated. It has been established that in Ukraine in the field of investment and ensuring sustainable investment development of regions there are significant problems that prevent the implementation of investment activities, the most significant of which are caused by the imperfection of the current legislation and organizational and management mechanisms of public management of investment development. It has been proven that Ukraine has a significant investment potential, which, under the condition of effective organization of its management, is able to increase the country's investment attractiveness and ensure high indicators of investment attraction and the rationality of their use.

The model and structure of the organizational and managerial mechanism of public management of investment development has been improved by proposing to establish the Ombudsman Council at the regional level as a permanent consultative and advisory body, which will ensure increased transparency of public

management bodies of investment development in the region, and establishing interaction between entities engaged in investment activities.

Conceptual approaches to identifying features and evaluating the effectiveness of the application of the organizational and legal mechanism of public management of investment development in various regions of Ukraine have been improved based on the following parameters: the presence and number of strategic documents that reflect the goals of investment development; the presence of a separate structural unit responsible for investment development; cooperation between authorities and the public environment for the formation of an investment climate, the presence of an extensive network of such organizations; growth of investments in the region.

The insufficient optimality of the organizational and legal mechanism of public management of investment development in the regions of Ukraine has been proven, which requires its revision and clarification. A sharp differentiation of indicators and parameters of assessment of investment development in the regional context was revealed, and it was established that industrially developed regions claim higher volumes of investments, while regions with a lower level of socio-economic development and lower indicators of investment attractiveness are limited in access to investment resources.

It was revealed that the organizational and legal mechanism of public management of investment development in Ivano-Frankivsk region is based on the use of such tools of managerial influence as strategies and programs of socio-economic and cultural development of the region, in which a separate section specifies the main principles for the formation of investment potential, efficiency and directions its use and vectors of managerial influence on the part of public authorities are outlined. Based on emerging trends regarding the features of investment development of this region, the feasibility of providing a proposal for the formation of a model of the system of public management of investment development in the Ivano-Frankivsk region, which will allow the implementation of the basic principles of public management of investment development in the

Ivano-Frankivsk region within the current legislation of Ukraine, taking into account the factors socio-economic development in the country as a whole and to ensure the creation of proper conditions for the balanced development of the region.

Evaluation of the effectiveness and problems of applying the organizational and legal mechanism of public management of investment development was carried out on the example of Ivano-Frankivsk region. The obtained results indicate the multifaceted structure of the public management bodies of investment development of the region, which exercise their powers at the level of regional, district state (military) administration, and at the level of local communities.

The expediency of applying the practice of the European Union states regarding the improvement of the public management of investment development in Ukraine is substantiated and the main aspects of improving the regulatory, legal and organizational and management mechanisms of public management of the investment development of the region are proposed.

The results of the implementation of the scientific and practical approach to the improvement of the organizational and management mechanism of public management of the investment development of the region testify that the most appropriate for the regions of Ukraine is a purposeful combination of forms and methods of public management and its functional subsystems in order to ensure monitoring and diagnosis of factors of the internal and external environment, implementation of tasks related to financial planning and forecasting, organization of resource provision, as well as control over the process of investment development of the region.

A model of regulatory and legal regulation of public management of investment development of the region is offered, which provides for its implementation within the framework of the modernization of the strategic planning system and its legislative regulation.

Prospective directions for improving the regulatory and legal mechanism of public management of investment development in the region are substantiated,

which consist in the need to strengthen the effectiveness of the implementation of tools of public management of investment development at the regional level and to ensure its effectiveness in the conditions of the variability of the external and internal environment and the strengthening of modern challenges and threats.

The main principles of improving the organizational and management mechanism of public management of investment development of the region in Ukraine have been formed, which provide for the creation of new institutions, organizational structures and tools of public management at the regional level, the formation of a new regulatory and legal framework and the improvement of the current regulatory and legal mechanism of public management of investment development of the region, ensuring effective personnel changes and admitting professional specialists to the system of public management of the investment development of the region, as well as strengthening the financial and economic mechanisms of the regions functioning on the basis of their investment recovery and innovative development.

Key words: investment policy, investment development of the region, investment climate, investment activity, mechanism, investment, investment security, innovations, innovative development, development of regions, public/state administration, organizational and legal mechanism, innovation policy, investment attractiveness of the region, sustainable development goals.

**СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ
ДИСЕРТАЦІЇ:**

*Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати
дисертації:*

1. Пронь Л. М. Інвестиційна політика та інвестиційний розвиток регіону: сутність та характеристика. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Публічне управління та адміністрування»*. 2022. Том 33 (72). № 6. С. 143-148.

DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/22>

URL: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/6_2022/22.pdf

2. Пронь Л. М. Інституційно-правові засади публічного управління інвестиційним розвитком регіону. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 6. С. 192-197.

DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.6.32>

URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/348>

3. Пронь Л. М. Інструменти публічного управління інвестиційним розвитком регіону. *Таврійський науковий вісник. Серія «Публічне управління та адміністрування»*. 2023. № 2. С. 18-25.

DOI: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2023.2.3>

URL: <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/346/319>

4. Пронь Л. М. Сучасні тенденції інвестиційного регіонального розвитку України в умовах децентралізації. *Держава та регіони. Серія «Публічне управління і адміністрування»*. 2023. № 2 (80). С. 43-47.

DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2023.2.8>

URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2023/8.pdf

5. Пронь Л. М. Публічне управління інвестиційним розвитком регіону в умовах децентралізації: зарубіжний досвід. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. № 5 (травень).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.5.17>

URL: <https://nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/1542/1552>

6. Пронь Л. М. Еко-індустріальні парки як інструмент інвестиційного розвитку регіону. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування»*. 2023. № 6 (20). С. 208-217.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6\(20\)-208-217](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6(20)-208-217)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/5027/5055>

7. Пронь Л. М. Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону: загальна практика застосування. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Державне управління»*. 2023. № 6 (12). С. 246-256.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-6\(12\)-246-256](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-6(12)-246-256)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5095/5124>

8. Пронь Л. М. Практичні заходи щодо покращення стратегічного планування інвестиційним розвитком регіону. *Věda a perspektivy*. 2023. № 5 (24). С. 194-207.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-5\(24\)-194-207](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-5(24)-194-207)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/4794>

9. Kuybida, V., Savitska, S., Shkoda, M., Akhromkin, I., Pron, L., & Kolomiiets, Y. Methodology of Development of Social Investment Projects for the Economy: Legal Aspects. *Journal of Law and Sustainable Development*. 2023. Vol. 11, No. 4, pp. 1-20, e902.

DOI: <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i4.902>

URL: <https://ojs.journalsdg.org/jlss/article/view/902>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають результати дисертаційного дослідження:

1. Пронь Л. М. Механізми реалізації державної інвестиційної політики в Івано-Франківській області. *Теорія і практика актуальних наукових досліджень*: матеріали II науково-практичної конференції. (Дніпро, 28-29 лютого 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 87-91.
2. Пронь Л. М. Форми реалізації іноземних інвестицій в Івано-Франківській області. *Інноваційні пріоритети розвитку наукових знань*: матеріали II науково-практичної конференції. (Київ, 27-28 березня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 51-55.
3. Пронь Л. М. Політичні аспекти публічного управління під час пандемії COVID-19 в Україні. *Становлення публічного адміністрування в Україні*: матеріали XI конференції студентів та молодих учених за міжнародною участю (Дніпро, 8 травня 2020 р.) / за заг. ред. О. Б. Кіреєвої. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 301-305.
4. Пронь Л. М. Державне регулювання малого та середнього бізнесу в умовах пандемії COVID-19. *Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах*: тези доп. I міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (Дніпро, 28-29 травня 2020 р.). Т. 2. Дніпро. 2020. С. 233-235.
5. Пронь Л. М. Залучення іноземних інвестицій в економіку України під час пандемії COVID-19. *Сучасні світові тенденції розвитку науки, технологій та інновацій*: матеріали II науково-практичної конференції. (Одеса, 26-27 червня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 58-62.
6. Пронь Л. М. Програма стимулювання економічного розвитку Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади під час пандемії COVID-19. *Модернізація та наукові дослідження: інтеграція науки*

та практики: матеріали II науково-практичної конференції. (Вінниця, 24-25 липня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 30-34.

7. Пронь Л. М. Управління інвестиційною політикою в м. Івано-Франківськ під час пандемії COVID-19. *Science and Study 2020 (крайці доповіді)*: матеріали II Міжнародного форуму молодих науковців та дослідників. (Київ, 17-18 вересня 2020 р.). Київ: Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки «СПЕЙСТАЙМ», 2020. С. 33-38.

8. Пронь Л. М. Механізми державного регулювання залучення іноземних інвестицій в об'єднані територіальні громади в умовах пандемії COVID-19. *Інноватика в сучасній освіті та науці: теорія і практика*: матеріали II науково-практичної конференції. (Ужгород, 25-26 вересня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С.42-46.

9. Пронь Л. М. Роль дистанційного спілкування в публічному управлінні під час пандемії COVID-19. *Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі*: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених в рамках заходу «Школа розвитку молоді». (Київ, 25 листоп. 2020 р.) / за заг. ред. А. Савкова, М. Білинської, О. Петроє, І. Дегтярьової. Київ: НАДУ, 2020. С. 218-219.

10. Пронь Л. М. Інвестиційні проекти у діяльності територіальних громад. *Форум прямої демократії*: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародної участі. (Київ, 7 грудня 2020 р.) / за заг. ред. Р. В. Войтович, П. В. Ворони, М. І. Лахижі. Київ, ІПК ДСЗУ, 2020. С. 198-201.

11. Пронь Л. М. Удосконалення законодавства щодо підтримки інвестиційних проектів під час пандемії COVID-19. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2020 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»*. (Івано-Франківськ, 5-9 квітня 2021 р.). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2021. С. 219-220.

12. Пронь Л. М. Державне регулювання залучення значних іноземних інвестицій під час пандемії COVID-19. *Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень*: матеріали II міжнародної наукової конференції. (Одеса, 10 вересня 2021 р.). Вінниця: Європейська наукова платформа, 2021. С. 33-34.

13. Пронь Л. М. Розвиток компетентностей публічних службовців для залучення значних іноземних інвестицій в Україну. *Розвиток компетентності в публічному секторі: європейські стандарти та перспективи*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (Івано-Франківськ, 30 вересня 2021 р.) / за ред. Д. І. Дзвінчука; упоряд. Л. С. Мосора. Івано-Франківськ: ІФРНТУНГ, 2021. С. 94-96.

14. Пронь Л. М., Жук О. І. Правове регулювання діяльності органів публічної влади при створенні індустриальних парків для активізації інвестиційної діяльності. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики*: матеріали Міжнародної конференції (в авторській редакції). (Маріуполь, 24 вересня 2021 р.). Маріуполь: ДонДУВС, 2021. С. 97-99.

15. Пронь Л. М. Воєнний стан та інвестиції: реалії України. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2021 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. (Івано-Франківськ, 4-5 квітня 2022 р.). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. С. 149-150.

16. Пронь Л. М. Фінансова підтримка внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів*: матеріали I міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД». (Луцьк, 01 травня 2022 р.). Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. С.138-140.

17. Пронь Л. М., Жук О. І. Системний підхід до залучення інвестицій у розвиток регіону в умовах воєнного стану. *Незалежність України: сучасна доктрина і практика публічного управління: матеріали міжнар. круглого столу до Дня Незалежності України*. (Київ, 22 серп. 2022 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2022. С. 185-186.

18. Пронь Л. М. Державна стратегія регіонального розвитку та залучення інвестицій. *Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства: тези доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції*. (Львів, 06-07 жовтня 2022 р.). Навчально-науковий Інститут підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. С. 84-85.

19. Пронь Л. М. Інструменти регіональної інноваційної політики в умовах децентралізації. *Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених*. (Одеса, 20 жовтня 2022 р.). Одеса: ОНЕУ, 2022. С. 36-37.

20. Пронь Л. М. Застосування практики держав ЄС щодо вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні. *Матеріали звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. (Івано-Франківськ, 03-07 квітня 2023 р.). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 37-39.

21. Пронь Л. М. Перспективи відновлення та розвитку територій України. *Глобалізаційні виклики: урядування майбутнього: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. (Київ, 26-27 квітня 2023 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2023. С. 135-136.

22. Пронь Л. М. Інноваційна культура як елемент політики та інструмент економічної безпеки в умовах воєнного часу. *Сучасні аспекти реформування системи публічного управління: матеріали I Міжнародної*

науково-практичної конференції. (Переяслав, 2 червня 2023) / за заг. ред. О. І. Пархоменко-Куцевіл. Переяслав, 2023. С. 218-219.

23. Пронь Л. М. Сучасні проблеми реалізації інвестиційно-інноваційної політики регіонального розвитку в Україні. *Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр.* 2022. Вип. 40. С. 21-25. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/%D0%A1%D0%93%D0%92.-40.pdf>.

ЗМІСТ

ВСТУП	22
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ	33
1.1. Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону як наукова проблема.....	33
1.2. Структура організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону	51
1.3. Нормативно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону	66
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УКРАЇНІ.....	79
2.1. Організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону	79
2.2. Застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в регіонах України.....	94
2.3. Ефективність застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області.....	104
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ	116
3.1. Можливості застосування практики держав ЄС для вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні	116
3.2. Удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону	131
3.3. Удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону	147

ВИСНОВКИ.....	161
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	168
ДОДАТКИ.....	194

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ЄС – Європейський Союз

ЗУ – Закон України

КМУ – Кабінет Міністрів України

ОДА – Обласна державна адміністрація

ПІ – прями інвестиції

КІ – капітальні інвестиції

ІРР – інвестиційний розвиток регіону

КУ – Кодекс України

ІІІ – Індекс інвестиційної привабливості

РФ – Російська Федерація

ТОТ – тимчасово окуповані території

ІІР – інвестиційна привабливість регіону

ПУІРР – публічне управління інвестиційним розвитком регіону

ЦСР – Цілі сталого розвитку

ВЕАР – Відділ економіки та агропромислового розвитку

РІП – регіональний інвестиційний потенціал

Країни ЦСЄ – країни Центрально-Східної Європи

МЕУ – Міністерство економіки України

МФУ – Міністерство фінансів України

НПЗ – нормативно-правове забезпечення

ІІ – інвестиційні проєкти

СІРР – Стратегія інвестиційного розвитку регіону

ВСТУП

Актуальність теми. Прагнення України інтегруватися до світового економічного простору та набути членства у Європейському Союзі обумовлюють необхідність перегляду існуючих підходів до забезпечення її соціально-економічного розвитку, демократизації процесів і явищ, що відбуваються в політиці й суспільстві, а також пошук стратегічних векторів вирішення проблемних питань в період повномасштабної війни з Російською Федерацією й післявоєнного відновлення. Своєю чергою, зазначене вимагає побудови ефективних механізмів публічного управління та забезпечення оптимальних обсягів ресурсів, необхідних для досягнення поставлених цілей. Очевидно, що одним із пріоритетних напрямів розвитку держави й суспільства виявляється потреба у інтенсифікації розвитку інвестиційних процесів та в активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Залучення інвестицій створить належні умови для забезпечення сталого розвитку країни, відновлення зруйнованої інфраструктури та розбудови сильної й незалежної держави.

Однак, в умовах запровадження воєнного стану в Україні існує низка проблем забезпечення сталого інвестиційного розвитку, що зумовлені масштабними руйнуваннями, анексією значних територій східних та південних областей країни й Автономної Республіки Крим, веденням масштабних та активних бойових дій, внаслідок чого посилюються ризики й загрози інвестування, знижуються обсяги інвестиційних ресурсів, що надходять в країну та розподіляються й спрямовуються в регіони, загострюються проблеми реалізації інвестиційних проєктів. Зазначені проблеми потребують пошуку ефективних шляхів їх вирішення, а також актуалізують основні засади забезпечення ефективного публічного управління інвестиційним розвитком не лише на національному рівні, а й на регіональному, адже, саме інвестиційний регіональний розвиток поступово

трансформується в рушійну силу економічного зростання та являється стимулятором позитивних змін.

Сучасний стан та тенденції публічного управління інвестиційним розвитком характеризуються певною слабкістю державного управління інвестиційної діяльності, особливо на регіональному рівні, що обумовлено недосконалістю організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіонів та неспроможністю органів публічного управління вчасно виявляти та ефективно протидіяти ризикам, загрозам, викликам і небезпекам зовнішнього та внутрішнього середовища, що чинять деструктивний вплив на сферу інвестування. Зважаючи на зазначене, особливої актуальності набуває проблематика дослідження організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, виявлення його проблем та пошук перспективних напрямків практичного застосування в умовах сучасних динамічних змін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемні аспекти теоретико-прикладних досліджень організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону знайшли своє відображення в наукових працях таких вчених як О. Бобровська, Н. Бондарчук, Г. Лещук, С. Повна, О. Бучинський, Л. Беновська, В. Борщевський, О. Васильєва, Г. Грабовецька, Д. Гречковський, Н. Єршова, Д. Луц, В. Люблін, Н. Павлюк, А. Пілько, Т. Радчук, О. Рябека, Н. Сергєєва, Н. Столярчук, І. Сторонянська, І. Сурай, А. Томашевська, О. Федорчак, Т. Харченко, Г. Хіоні, М. Хомюк та В. Чемерис. Методичному інструментарію формування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону значну увагу приділили Н. Балдич, З. Бурик, Я. Глібіщук, Н. Гринчук, А. Дегтярьов, Є. Кузьмін, І. Лепьошкін, Ю. Погуляйко, Н. Ходько та Л. Чорній. Існуючий стан публічного управління інвестиційним розвитком регіону свідчить що дана проблематика потребує подальших досліджень і є актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано як частину загального плану науково-дослідної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: «Теоретико-методологічні та прикладні засади розроблення і функціонування інноваційних механізмів публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації: 0120U100494). Внесок здобувача полягає у розробці концептуальних підходів до формування та функціонування комплексної моделі шляхом реалізації організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування пропозицій з удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Для досягнення поставленої мети дослідження визначено такі завдання:

- з'ясувати стан наукової розробки питань організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону;
- охарактеризувати структуру організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону;
- обґрунтувати модель нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону;
- систематизувати законодавче забезпечення в рамках нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону;
- розробити модель комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону;
- оцінити ефективність застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області;
- удосконалити модель організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону;

– сформувати пріоритети та етапи відновлення інвестиційного потенціалу та інвестиційного розвитку у післявоєнний період.

Об’єктом дослідження є публічне управління інвестиційним розвитком регіону.

Предмет дослідження - організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Методи дослідження. Методологічну базу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи економічного аналізу та наукового пізнання. Зокрема, у дисертаційній роботі використано метод системного аналізу, спостереження та синтезу, на підставі яких здійснено визначення сутності таких наукових категорій як «інвестиції», «публічне управління інвестиційним розвитком», «організаційно-правовий механізм публічного управління» та «інвестиційний розвиток регіону», а також виокремлено компоненти інвестиційного розвитку регіону, напрями та заходи публічного управління інвестиційним розвитком регіону. За допомогою методу класифікації, систематизації та узагальнення проведено дослідження чинників впливу на публічне управління інвестиційним розвитком регіону, здійснено економіко-правовий аналіз законодавчого забезпечення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, систематизовано види механізмів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а також проаналізовано модель забезпечення інвестиційного розвитку регіону. На підставі методу структурного аналізу проаналізовано структуру організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та виявлено його складові елементи. Прикладні дослідження застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону здійснено на основі методу статистичного аналізу, порівняння, групування, кластерного аналізу на основі методу k-середніх, графічного методу та функціонально-системного підходу. Визначення стратегічних пріоритетів щодо удосконалення організаційно-правового

механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону проведено за допомогою методу компаративного аналізу та планування. Історико-логічний метод застосовано для виявлення можливостей застосування практики держав ЄС щодо вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні. Формування результатів проведеного дослідження та висновків здійснено з використанням методу узагальнення та систематизації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в науковому обґрунтуванні пропозицій з удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

У дисертації наукова новизна визначається такими положеннями:

вперше:

– розроблено модель комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, основними структурними компонентами якого визначено нормативно-правовий та організаційно-управлінський механізми, що, на відміну від наявних підходів, дозволяє його розглядати як цілісну організаційно-функціональну та інституційно-правову систему, за допомогою яких досягається можливість забезпечення значних параметрів ефективного інвестиційного розвитку регіону та вирізняється такими особливостями як існування системи органів публічного управління, що, в межах наданих компетенцій, в рамках дотримання нормативно-правових норм, виконують завдання управлінського характеру щодо публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а також здійсненням організаційно-розпорядчих дій щодо досягнення поставлених цілей публічного управління інвестиційним розвитком регіону;

удосконалено:

– модель нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону шляхом пропозиції його реалізації в контексті забезпечення модернізації системи стратегічного планування та її

законодавчого регулювання, що обумовлює необхідність перегляду та уточнення самого стратегічного планування через унормування положень щодо інвестиційного розвитку регіону в комплексній програмі, в прогнозованому плані, схемі, в цільовій програмі та в процесі формування техніко-економічного обґрунтування інвестиційного розвитку регіону, що сприятиме усуненню декларативності застосування даного механізму;

– концептуальні підходи до виявлення особливостей та оцінки ефективності застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в різних областях України на основі наступних параметрів: наявності та кількості стратегічних документів, в яких відображено цілі щодо інвестиційного розвитку; наявності окремого структурного підрозділу, що відповідає за інвестиційний розвиток; співпраця між органами влади та громадським середовищем задля формування інвестиційного клімату, наявності розгалуженої мережі таких організацій; зростання обсягів інвестицій в регіоні;

– модель організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону шляхом надання пропозиції цілеспрямованого поєднання форм і методів публічного управління, функціональних його підсистем, що покликані забезпечувати моніторинг й діагностику факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, реалізовувати завдання щодо фінансового планування та прогнозування, організації ресурсного забезпечення, а також контролю за процесом інвестиційного розвитку регіону, що дозволить досягнути бажаного ефекту та забезпечити підвищення показників ефективності й якості публічного управління у сфері інвестування на рівні регіону;

– структуру організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону шляхом надання пропозиції створення на рівні регіону Ради омбудсмана як постійно діючого консультативно-дорадчого органу, що забезпечить посилення прозорості органів публічного управління інвестиційним розвитком регіону,

налагодження взаємодії між суб'єктами, що здійснюють інвестиційну діяльність, а також взаємодію із громадськістю, та введення в апарат органів публічного управління інвестиційним розвитком на рівні обласної ради посади амбасадора, діяльність якого буде спрямована на пошук інноваційних методів забезпечення інвестиційного розвитку регіону, посилення його інвестиційної привабливості та розроблення механізмів залучення інвестиційних ресурсів на основі інновацій та новаторства;

набули подальшого розвитку:

– науковий понятійно-категоріальний апарат, зокрема, змістовне наповнення наукових категорій: «інвестиційний розвиток регіону», який пропонується розглядати як процес стимулювання здатності регіону за допомогою сукупності об'єктивних соціально-економічних та природньо-географічних властивостей самостійно здійснювати інвестиційну діяльність, а також удосконалювати інвестиційні процеси із залученням інновацій; «механізми публічного управління», під яким розуміється специфічна система забезпечення практичних аспектів реалізації функцій публічного управління інвестиційною діяльністю, що характеризується своєрідною структурою, власними методами, інструментами та важелями впливу на об'єкт управління, внаслідок чого передбачається досягнення визначених цілей за допомогою відповідного правового, ресурсного та інформаційного забезпечення; «організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону», який визначено як сукупність управлінських ланок, що систематизовані за ознаками субординації й підпорядкованості, які виконують функції взаємодії між управлінською та керованою системами з використанням методів, засобів, прийомів і способів організаційно-правового впливу, що здійснюється з метою впорядкування правовідносин у сфері інвестування на регіональному рівні та забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону;

– систематизація законодавчого забезпечення в рамках нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним

розвитком регіону з розподілом на такі групи: I. основна група актів законодавства, що стосуються інвестиційного розвитку; II. група додаткових актів законодавства та стратегічних документів, що дозволить не лише відобразити тенденції регулювання проблем публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а й конкретизувати особливості регулювання публічного управління інвестиційним розвитком регіону;

– формування пріоритетів та етапів відновлення інвестиційного потенціалу та інвестиційного розвитку після завершення військових дій: I етап – відновлення зруйнованих підприємств критичної інфраструктури та житлового фонду, II етап – запровадження державного страхування іноземних інвестицій, III етап – розвиток індустриальних парків, що, в сукупності, дозволить відновити зруйновані об'єкти, забезпечити інвестиційний розвиток регіонів та посилення їх інвестиційної привабливості, захистити інвесторів та забезпечити залучення іноземних інвестицій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретико-прикладні положення, висновки та рекомендації, що сформовані автором та запропоновані в дисертаційній роботі, можуть бути використані для удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону шляхом використання таких інструментів управлінського впливу як стратегії та програми соціально-економічного й культурного розвитку регіону, в яких окремим розділом зазначаються основні засади щодо формування інвестиційного потенціалу, ефективності й напрямів його використання та окреслюються вектори управлінського впливу зі сторони органів публічної влади.

Результати дисертаційного дослідження були використані в роботі підрозділів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, закладів вищої освіти, громадських організацій, а саме: ГО «Відкрите суспільство України» (довідка № 08/09 від 09.08.2023 р.), ГО «Агенція відновлення та розвитку» (довідка № 01/02 від 16.08.2023 р.),

Вигодської селищної ради Івано-Франківської області (довідка № 411 від 22.08.2023 р.), Спаської сільської ради Калуського району Івано-Франківської області (довідка № 1203/02-16 від 23.08.2023 р.), Департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 06.1-12/803 від 25.08.2023 р.), Департаменту міжнародного співробітництва та євроінтеграції громад Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 409/02.3/42/2-23 від 25.08.2023 р.), Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, а саме, на кафедрі управління та бізнес-адміністрування (довідка №03.04-29/12 від 29.08.2023 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація являється самостійним та завершеним дослідженням, в якому вирішується важливе наукове завдання щодо наукового обґрунтування пропозицій удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону. А з наукових праць, опублікованих у співавторстві [119; 120; 182], використані лише ті ідеї та положення, які є результатом особистих досліджень.

Апробація результатів дисертації. Основні ідеї та концептуальні положення результатів дисертаційного дослідження було апробовано на наукових конференціях, форумах, семінарах та конгресах, зокрема: II науково-практична конференція «Теорія і практика актуальних наукових досліджень» (м. Дніпро, 28-29 лютого 2020 р.), II науково-практична конференція «Інноваційні пріоритети розвитку наукових знань» (м. Київ, 27-28 березня 2020 р.), XI конференція студентів та молодих учених за міжнародною участю «Становлення публічного адміністрування в Україні» (м. Дніпро, 8 травня 2020 р.), I міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах» (28-29 травня 2020 р.), II науково-практична конференція «Сучасні світові тенденції розвитку науки, технологій та інновацій» (м. Одеса, 26-27 червня 2020 р.), II науково-практична конференція «Модернізація та наукові дослідження:

інтеграція науки та практики (м. Херсон, 24-25 липня 2020 р.), II міжнародний форум молодих науковців та дослідників «Science and Study 2020» (м. Київ, 17-18 вересня 2020 р.), II науково-практична конференція «Інноватика в сучасній освіті та науці» (м. Ужгород, 25-26 вересня 2020 р.), III Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених в рамках заходу «Школа розвитку молоді» (м. Київ, 25 листоп. 2020 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція за міжнародної участі (м. Київ, 7 грудня 2020 р.), Звітна наукова вебконференція викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2020 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, 5-9 квітня 2021 р.), II міжнародна наукова конференція «Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень» (м. Одеса, 2021 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток компетентності в публічному секторі: європейські стандарти та перспективи» (м. Івано-Франківськ, 2021 р.), Міжнародна конференція (в авторській редакції) «Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики» (м. Маріуполь, 2021 р.), Звітна наукова вебконференція викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2021 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. (м. Івано-Франківськ, 4-5 квітня 2022 р.), I міжнародна науково-практична конференція ГО «ІЕЕЕД» «Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів» (м. Луцьк, 1 травня 2022 р.), Міжнародний круглий стіл до Дня Незалежності України «Незалежність України: сучасна доктрина і практика публічного управління» (м. Київ, 22 серп. 2022 р.), IV Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства» (м. Львів, 06-07 жовтня 2022 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених «Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки» (м. Одеса, 20 жовтня 2022 р.), Звітна наукова конференція викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. (м. Івано-Франківськ, 03-07 квітня 2023 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Глобалізаційні виклики: урядування майбутнього» (м. Київ, 26-27 квітня 2023 р.), I Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти реформування системи публічного управління» (м. Переяслав, 2 червня 2023).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження опубліковані в 32 наукових працях, у тому числі, в наукових фахових і закордонних виданнях – 9 статей, апробація матеріалів дисертації - в 23 публікаціях.

Структура і обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 208 сторінок. Дисертація містить 37 рисунків, 11 таблиць та 11 додатків на 15 сторінках. Список використаних джерел містить 190 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

1.1. Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону як наукова проблема

Сучасний стан соціально-економічного розвитку України характеризується наявністю вагомих дестабілізуючих чинників, негативний вплив яких поширюється на економіку, політику, суспільство та сферу публічного управління. Особливо деструктивні зміни щодо посилення дестабілізуючих чинників спостерігаються в період повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України та внаслідок анексії країною-агресором значних українських територій, що зумовлює істотне розбалансування процесів економічного розвитку держави, регіонів та окремих територій, зокрема й їх поділ на прифронтову, фронтову та відносно безпечну тилову зони. Очевидно, що проблема забезпечення сталого економічного розвитку є надзвичайно ваговою, адже він передбачає розширене відтворення та якісні зміни економіки й суспільства, що, своєю чергою, потребує активізації інвестиційних процесів та значних інвестиційних зрушень, адже досягнення високих показників розвитку усіх сфер економіки, освіти й науки, підвищення рівня якості життя населення та розвиток людського капіталу потребують значних фінансових ресурсів.

Роль інвестицій та інвестиційного розвитку регіону в сучасних умовах розвитку держави і регіонів є надзвичайно ваговою, оскільки вони дозволяють досягнути високих показників економічного зростання, забезпечити сталий розвиток економіки, враховуючи основні тенденції інноваційного розвитку на будь-якому рівні та є рушійною силою позитивних змін. Водночас, інвестиції й інвестиційний розвиток регіону, що

включають основні аспекти інноваційного розвитку, гарантують стале споживання послуг в стратегічній перспективі та являються беззаперечною умовою сталого розвитку країни у відповідності до визначених Цілей сталого розвитку. Однак, говорити про позитивний ефект від використання інвестицій на національному рівні є не цілком доцільно та достатньо, адже їх ефективність на регіональному рівні значно вища.

Досліджуючи проблеми публічного управління інвестиційним розвитком регіону із урахуванням інновацій та інноваційного розвитку варто звернути увагу на визначення інвестицій, яке закріплене у Законі України «Про інвестиційну діяльність» [84], який інвестиціями визначає всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти господарської діяльності з метою створення та одержання прибутку або досягнення соціального й екологічного ефекту. Очевидно, що публічне управління інвестиційним розвитком, як зазначає Р. Зубков [32, с. 56], базується на управлінні інвестиціями, сутність яких науковець розкриває крізь призму залучення та управління грошовими, майновими та людськими вкладеннями, кінцевим результатом чого передбачається одержання позитивного зиску. При цьому, належної уваги потребує дослідження процесу реалізації інвестицій, що, відповідно до положень Закону України «Про інвестиційну діяльність» [84], відбувається шляхом організації та ведення інвестиційної діяльності, яку даний законодавчий акт трактує як сукупність дій держави та економічних агентів в напрямку забезпечення реалізації інвестиційних проєктів, а також здійснення інших операцій, що пов'язані із корпоративними правами та іншими майновими й інтелектуальними цінностями.

Існуючі тенденції щодо соціально-економічного розвитку країни свідчать про необхідність здійснення вагомих перетворень та формування конкурентних переваг, що потребує прийняття відповідних управлінських рішень суспільного значення, спрямованих на реалізацію політики розвитку держави на регіональному рівні в цілому, та щодо посилення інвестиційної

привабливості, зокрема, а також забезпечення достатнього рівня інвестиційної безпеки країни та кожного регіону. Певні напрацювання в даному напрямку уже зроблено, що доводить включення до державних стратегічних документів розвитку України інтегрованих підходів щодо формування державної регіональної політики й інноваційної політики, які І. Сурай, С. Супруненко, О. Карташова, О. Бондар, В. Геращенко та Р. Карпенко [187, с. 3604] вважають складовими інвестиційного розвитку регіону, відповідно до яких передбачається секторальна, територіальна та управлінська компоненти, а підвищення значущості регіонів переміщується на передній план. Відповідно, у сфері інвестицій виникає потреба посилення державного регулювання інвестиційної діяльності та управління нею на регіональному рівні, що можна реалізувати шляхом залучення комплексу економічних, правових та адміністративних заходів, адже, активізація участі органів державної влади в регулюванні інвестиційної діяльності підвищує рівень довіри іноземних інвесторів та їх зацікавленість в участі у інвестиційних проектах та проектах сталого розвитку.

Однак, варто визнати, що впродовж тривалого періоду часу в Україні спостерігаються значні проблеми щодо забезпечення ефективного організаційно-правового механізму публічного управління розвитком регіонів, які також істотно поглибилися під впливом чинників воєнного характеру та факторів зовнішнього й внутрішнього середовища. Більше того, особливо гостро постала проблема забезпечення процесу залучення інвестицій на регіональному рівні, в результаті чого виникає необхідність перегляду та удосконалення механізмів публічного управління інвестиційним розвитком регіонів та формування передумов для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату. Водночас, Г. Лещук [48, с. 186] встановив надмірну слабкість організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіонів у стратегічній перспективі, що істотно знижує інвестиційну привабливість країни та ефективність розвитку інвестиційного потенціалу. Вирішення окресленої

проблеми Г. Двиголь, О. Алейнікова, Ю. Уманська, Н. Шмиголь та Я. Пушак [178] вбачають у побудові методичного інструментарію проведення оцінювання інвестиційної привабливості регіону та її перспектив у майбутньому. Розвиваючи дану концепцію, Н. Шевченко [170] здійснив спробу систематизувати й запропонувати перелік факторів, що чинять найбільший вплив як на інвестиційний розвиток регіону, так і на інвестиційний клімат в ньому.

Окреслені тенденції свідчать, що проблематика дослідження питань організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону набуває особливої актуальності та дедалі частіше перетворюється на предмет активних наукових дискусій, особливо в контексті формування пріоритетних напрямів стратегічного управління інвестиціями, яке Ю. Макаренко, О. Гончар, С. Кудлаєнко, Ю. Рощина, Л. Рудич та І. Сурай [185, с. 5] визначають як один із напрямів розвитку суб'єктів інвестиційної діяльності в стратегічній перспективі, адже здійснювати успішне управління інвестиційним розвитком в сучасних мінливих умовах та під впливом суттєвих змін внутрішнього й зовнішнього середовища неможливо без чітко визначеної стратегії. Зокрема, своє відображення достатньо ґрунтовно вона знайшла у науковому доробку С. Повної [66, с. 35], яка наполягає на тому, що в сучасних умовах публічне управління інвестиційним розвитком регіону не можливе без активної участі держави та розроблення ефективних інструментів державного регулювання інвестиційної політики.

На необхідності державного регулювання інвестиційного розвитку регіону та інвестиційної діяльності в ньому наголошує Н. Бондарчук [6, с. 36-37], яка стверджує, що за його допомогою можна одержати можливість перерозподілити інвестиційні потоки таким чином, щоб забезпечити їх найбільш ефективне використання в конкретному регіоні, що має значні конкурентні переваги.

О. Рябека [135] інвестиційний розвиток регіонів вважає важливим елементом регіональної економічної політики, адже широке використання інвестиційного потенціалу являється сучасною парадигмою економічного розвитку країни з урахуванням цілей сталого розвитку та пропонуваніх проєктів сталого розвитку. Водночас, науковець встановив вагому проблему публічного управління інвестиційним розвитком регіону, яка криється у недосконалості наповнення бюджетів регіонального рівня, з яких здійснюється фінансування інвестиційних програм з урахуванням усіх напрямів інвестування.

Очевидно, що інвестиційний розвиток регіонів істотно залежить від можливостей регіону забезпечити належні умови для успішного ведення господарської діяльності та від наявності інвестиційних можливостей, адже інвестиційний потенціал може відрізнятися в залежності від асиметричності соціально-економічного розвитку кожного із регіонів країни, що чинить безпосередній вплив на протікання інвестиційних процесів, здійснення інвестиційної діяльності та забезпечення інвестиційної безпеки, яку Н. Бондарчук [8, с. 97] розглядає з позиції збереження й підтримки оптимального й достатнього рівня інвестиційних ресурсів, необхідних для зростання конкурентоспроможності в умовах дії внутрішніх і зовнішніх загроз. В даному контексті, А. Пілько та Г. Грабовецька [65, с. 223] наголошують на необхідності нарощування потенціалу інвестиційного розвитку регіонів, оскільки покращення інвестиційного клімату стимулює зростання показників капітальних та іноземних інвестицій на регіональному рівні як в секторах економіки, так і в суспільному житті. При цьому, Н. Бондарчук, Л. Васільєва та А. Мінковська [9, с. 37-38] стверджують, що вагомим значення за окреслених обставин набуває необхідність забезпечення інноваційного розвитку регіону та формування ефективних механізмів стратегічного управління інноваціями, які являються рушійною силою економічних зрушень та стимулятором процесів інвестиційного розвитку регіону.

Однак, сучасний стан соціально-економічного розвитку України не сприяє забезпеченню стабільного інвестиційного розвитку регіонів, а посилення викликів і небезпек воєнного характеру ще більше поглиблює ризики використання інвестиційного потенціалу. Високий рівень ймовірності глибокої рецесії, як зазначають І. Сторонянська та Л. Беновська [150, с. 155], змушує інвесторів переглядати перспективні проекти та стримувати інвестиційні прагнення, вибираючи при цьому стратегію консервативного інвестування, адже в умовах нестабільності фінансова стійкість суб'єктів господарювання та купівельна спроможність населення істотно знижуються, а ризики для нових інвестицій швидко зростають, що обумовлює узгодження інвестиційного розвитку регіону із ключовими положеннями інноваційної політики держави й регіону. Доведена залежність ефективності економічного розвитку держави й регіонів від стану інвестиційної діяльності у його межах свідчить про необхідність формування комплексу заходів публічного управління показниками інвестиційного розвитку регіонів, адже в сучасних умовах уникнути економічних, соціальних та політико-правових перетворень не можливо.

В умовах запровадження воєнного стану в Україні проблеми інвестиційного розвитку регіонів та здійснення інвестиційної діяльності особливо загострилися, що стосується як територій, що межують із зоною бойових дій, так і тих територій, що забезпечують тилову функцію, створюють умови для релокалізації бізнесу та облаштування внутрішньо переміщених осіб. За таких обставин публічне управління інвестиційним розвитком регіону набуває якісно нового вигляду та залежить від сукупності чинників дестабілізуючого впливу, які пропонуємо систематизувати на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Чинники впливу на публічне управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [10, с. 215; 50]

Варто констатувати, що чинники впливу на публічне управління інвестиційним розвитком регіону спрямовуються на забезпечення якості інституційного середовища, рівня відкритості органів публічної влади на регіональному рівні, на стан інвестиційної привабливості регіону, а також на забезпечення розвитку фінансової інфраструктури регіону й на формування сприятливого інвестиційного клімату й ефективного інвестиційного регіонального розвитку. Тому, виходячи із зазначеного, інвестиційний розвиток регіону необхідно розглядати як стимулювання здатності регіону за

допомогою сукупності об'єктивних соціально-економічних та природно-географічних властивостей самостійно здійснювати інвестиційну діяльність, а також удосконалювати інвестиційні процеси із залученням інновацій. При цьому, вагомого значення набуває формування моделі інвестиційного розвитку регіону, схематичне зображення якої систематизуємо на рис. 1.2.

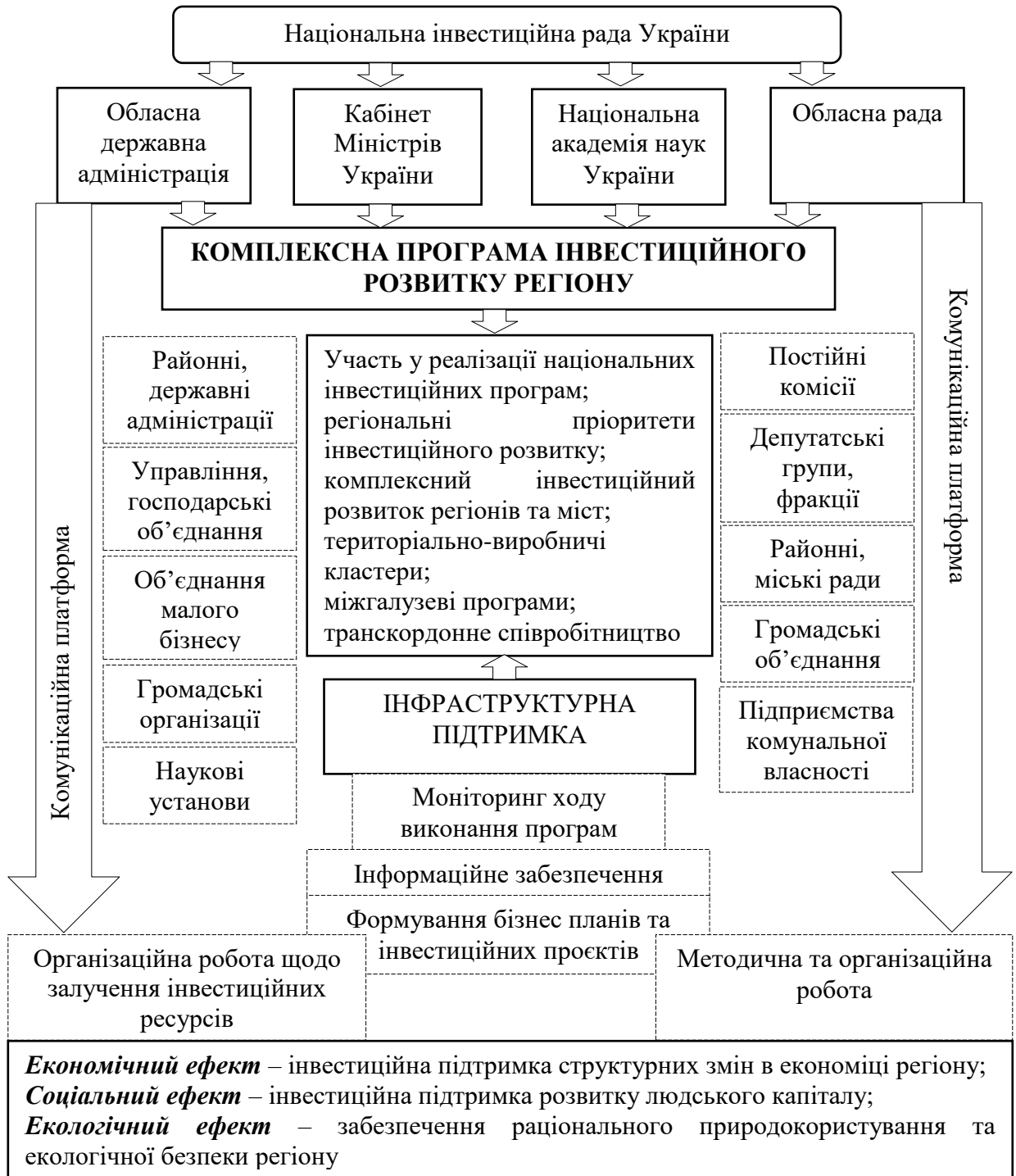

Рис. 1.2. Модель забезпечення інвестиційного розвитку регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [15, с. 112]

Водночас варто зауважити, що публічне управління інвестиційним розвитком регіону потребує злагодженої взаємодії органів державної влади, координацію діяльності яких здійснює Національна інвестиційна рада України та залучення інновацій. При цьому, не менш важливим виявляється формування та реалізація комплексної програми інвестиційного розвитку регіону, виконання якої передбачає залучення суб'єктів інвестиційної діяльності регіонального рівня. Кінцевим результатом публічного управління інвестиційним розвитком регіону являється досягнення позитивного економічного (інвестиційна підтримка структурних змін в економіці регіону), соціального (інвестиційна підтримка розвитку людського капіталу) та екологічного (забезпечення раціонального природокористування та екологічної безпеки регіону) ефекту.

Значна увага в умовах сьогодення приділяється дослідженню механізму публічного управління, адже, як зазначає Т. Радчук [126, с. 125], він тісно пов'язаний із механізмом державного управління та, фактично, будується із урахуванням його організаційно-правових принципів. Тому, науковець пропонує механізм публічного управління вважати оптимальним поєднанням ключових засад, які формують певний зміст здійснення за допомогою способів та дій впливу на об'єкт управління у сфері інвестування та інвестиційного розвитку регіону.

Більше того, Т. Радчук виокремив основні відмінності між механізмом державного та публічного управління та стверджує, що вони полягають у суб'єктах та об'єктах впливу, а в подальшому – у формах, способах і методах дії на процеси управління інвестиційним розвитком.

Зважаючи на запропоновані науковцем тенденції щодо виявлення особливостей механізмів публічного управління, пропонуємо їх систематизувати та здійснити класифікацію за видами, що відобразимо на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Види механізмів публічного управління інвестиційним розвитком регіону відповідно до класифікаційних ознак

Примітка: сформовано автором на основі джерела [126, с. 126]

При цьому, зауважимо, що, на нашу думку, механізм публічного управління являє собою специфічну систему забезпечення практичних аспектів реалізації функцій публічного управління інвестиційною діяльністю, що характеризується своєрідною структурою, власними методами, інструментами та важелями впливу на об'єкт управління, внаслідок чого передбачається досягнення визначених цілей за допомогою відповідного правового, ресурсного та інформаційного забезпечення. Водночас, хочемо відмітити, що особливістю механізму публічного управління інвестиційним розвитком є здійснення вагомого контролю зі сторони суспільства за діяльністю як органів державної влади, так і органів місцевого самоврядування. Слушним в даному контексті є зауваження О. Васильєва [16, с. 28], який стверджує, що публічне управління інвестиційним розвитком на регіональному й місцевому рівнях не можна ефективно здійснювати без участі найбільш активних соціальних груп, які на основі принципу партнерства разом із органами публічної влади й державного управління спроможні підвищити показники ефективності діяльності органів публічної влади, забезпечивши при цьому захист інтересів громадськості. Зауважимо, що як стверджують Р. Цешляк та Б. Марчевська [176], така практика вже успішно апробована у Польщі та показує позитивні результати.

Очевидно, що механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону має свою функціональну спрямованість та характеризується певними ознаками. Тому вважаємо за доцільне поглибити наукові дослідження в даному напрямку та з'ясувати їх. На рис. 1.4 відобразимо види механізмів публічного управління інвестиційним розвитком регіону в залежності від їх функціонального спрямування та напрямів впровадження.

Рис. 1.4. Види механізмів публічного управління інвестиційним розвитком регіону в залежності від їх функціонального спрямування та напрямів впровадження

Примітка: сформовано автором на основі джерела [15, с. 126–127]

Зазначимо, що механізми публічного управління інвестиційним розвитком регіону в залежності від функціонального спрямування та напрямів впровадження поділяються на:

- 1) механізм стимулювання активності інвестиційних процесів;
- 2) механізм організації інвестиційних процесів;
- 3) механізм державної участі та партнерства;
- 4) механізм контролю.

Кожен із зазначених механізмів покликаний забезпечити належний рівень виконання комплексу заходів з метою досягнення високих показників сталого інвестиційного розвитку регіону.

Д. Луц та Д. Гречковський [51, с. 175] наполягають на тому, що необхідно чітко розрізняти зміст та розмежовувати наукові категорії «механізм державного управління» та «механізм публічного управління». При цьому, основний акцент ставиться на механізмі публічного управління, адже на регіональному рівні у сфері інвестиційного розвитку він набуває більш вагомого значення, оскільки включає не лише систему органів державної влади, а й місцевого самоврядування.

Очевидно, що механізм державного управління інвестиційним розвитком являється поняттям більш широким та передбачає складну структуру органів державної влади, включаючи й органи публічної влади, сутність якого визначається через наявність сукупності елементів суспільних взаємовідносин, а також процесів та закономірностей, що дозволяють суб'єктам державного управління задовільняти потреби, інтереси та цілі суспільства на різних рівнях ієрархії публічного управління.

В даному контексті, варто відмітити слушні зауваження Н. Павлюк [62], який стверджує, що механізм державного управління представляє собою штучно створену багатокomпонентну систему здійснення державного управління та досягнення поставлених цілей, яка має визначену структуру, методи, важелі, засоби та інструменти впливу на об'єкт управління, а також

комплекс правових норм, на підставі якого здійснюється регламентація такого впливу.

При цьому, в науковому дискурсі доволі часто активні дискусії відбуваються щодо обговорення проблемних аспектів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, сутність якого більшістю із науковців трактується крізь призму сукупності взаємопов'язаних об'єктивних соціально-економічних властивостей, що сприяють залученню інвестицій, активізації інвестиційної діяльності та здійсненню оцінок інвестиційного розвитку на регіональному рівні, стимулюючи при цьому гарантії підвищення ефективності інвестиційної діяльності. В даному контексті слушним є зауваження П. Цзян [167, с. 22], який пропонує виокремлювати компоненти інвестиційного розвитку, наголошуючи при цьому на вагомості фактора інновацій. Основні компоненти інвестиційного розвитку регіону пропонуємо систематизувати на рис. 1.5.

Рис. 1.5. Основні компоненти інвестиційного розвитку регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [167, с. 22]

З іншої сторони, сутність публічного управління інвестиційним розвитком регіону можна розглядати як процес формування та запровадження стратегічних й програмних ініціатив, що спрямовуються на забезпечення сталого інвестиційного зростання регіону, зокрема, й створення належних умов для функціонування об'єктів інвестиційної інфраструктури на засадах інтеграції зусиль суб'єктів інвестиційного процесу в межах існуючих організаційних форм їх взаємодії. Причому, вагомого значення набуває визначення основних напрямів та формування ключових заходів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, основні із яких відобразимо на рис. 1.6.

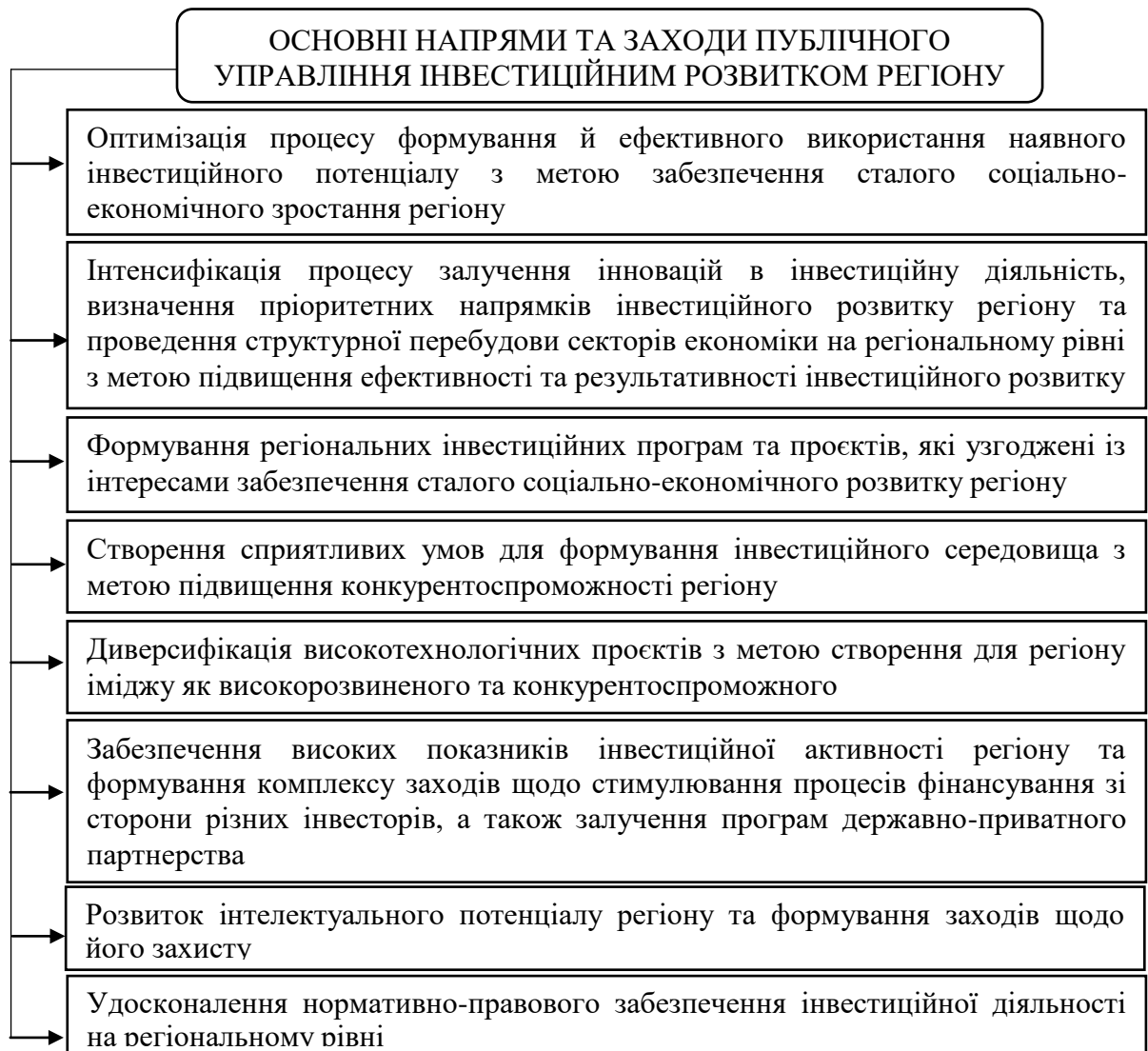

Рис. 1.6. Основні напрями та заходи публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [167, с. 23–24]

Стає очевидним, що публічне управління інвестиційним розвитком регіону характеризується як процес формування та запровадження стратегічних й програмних орієнтирів у сферу інвестування, що спрямований на забезпечення сталого інвестиційного зростання регіону та забезпечення належних умов функціонування об'єктів інвестиційної інфраструктури. При цьому в науковому дискурсі виокремлюється низка методів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, зокрема:

1) податкового стимулювання (надання інвестиційної податкової знижки, податкових кредитів; зниження ставки податку; укладання податкових угод з іншими країнами; відміна податку на реінвестування);

2) фінансового стимулювання (надання пільгових та безпроцентних кредитів, інвестиційних гарантій; прискорена амортизація);

3) інфраструктурного стимулювання (надання земельних ресурсів та необхідних приміщень у безоплатне користування або на умовах пільгової ціни);

4) стимулювання певних конкретних інвестиційних процесів (цільове фінансування інновацій, підвищення кваліфікації та професійної підготовки кадрів, здійснення науково-дослідної та проектно-конструкторської діяльності).

Зважаючи на вагомі проблеми щодо публічного управління інвестиційним розвитком регіону в умовах воєнного стану, вибір методів публічного управління інвестиційним розвитком регіону залежить від багатьох вагомих чинників, серед яких варто виділити й географічне розташування конкретного регіону, стан інвестиційного клімату в ньому та рівень залучення інновацій. А. Томашевська [188] розширює перелік таких чинників і пропонує їх розділяти на позитивні й негативні. Водночас, науковиця стверджує, що вагоме значення в управлінні інвестиційним розвитком регіону належить інвестиційному потенціалу та його особливостям, адже саме він визначає інвестиційну спроможність регіону та сприяє зростанню внутрішніх й зовнішніх інвестицій.

Наявність в Україні ситуації, яка свідчить про ведення активних бойових дій та існування інших небезпек і загроз доводять, що нагальної необхідності потребує класифікація регіонів України за їх просторовим розташуванням, зокрема й відносно зони проведення активних бойових дій та їх участі у воєнному конфлікті. Очевидно, що застосування методів публічного управління інвестиційним розвитком регіону буде залежати від його територіального розташування. В. Борщевський, В. Чемерис, М. Хомюк, та В. Люблін [10, с. 216–217] пропонують в межах України виділяти шість таких регіональних груп областей:

- 1) прифронтові регіони (Донецька, Луганська, Харківська області);
- 2) звільнені від окупації регіони (Чернігівська, Сумська, Житомирська, Київська області);
- 3) регіони, що потенційно перебувають під загрозою ведення бойових дій (Миколаївська, Одеська, Волинська, Рівненська області);
- 4) регіони умовного тилу (Дніпропетровська, Полтавська, Кіровоградська області);
- 5) тиллові регіони (Черкаська, Хмельницька, Вінницька, Тернопільська, Івано-Франківська області);
- 6) прикордонні з Європейським Союзом регіони (Львівська, Закарпатська, Чернівецька області).

Відповідно, в межах кожного із виділених регіонів методи публічного управління інвестиційним розвитком будуть інші. Тому, при формуванні механізму такого управління доцільно звертати увагу на існуючі в межах регіону проблеми, що зумовлюють зниження показників ефективності публічного управління інвестиційним розвитком, серед яких варто виокремити:

- 1) відсутність системного підходу у питаннях формування державної регіональної політики;
- 2) недосконалість нормативно-правового регулювання економічного розвитку регіонів;

- 3) неефективність діючої системи публічного управління на регіональному й місцевому рівнях;
- 4) низький рівень фінансової спроможності більшості регіонів;
- 5) недостатність впливу регіонального бюджетування на економічний розвиток регіонів;
- 6) неефективність інструментів регулювання процесів стимулювання розвитку регіонів.

Стає очевидним, що інвестиційний розвиток регіонів повинен враховувати використання ендогенних чинників та максимально стимулювати розвиток підприємництва, а механізми публічного управління акцентуватися на організаційно-правових аспектах з урахуванням особливостей розвитку регіонів та їх територіального розташування, адже масштабні втрати внаслідок повномасштабного вторгнення росії на територію України, як зазначає А. Томашевська [152, с. 223], спричиняють зниження рівня інвестиційної привабливості регіонів, де безпосередньо ведуться активні бойові дії, та зумовлюють зростання показників дефіциту інвестиційних ресурсів.

Зважаючи на те, що механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону ми пропонуємо визначати як сукупність методів та засобів цілеспрямованого державного впливу суб'єктів на об'єкти управління з метою досягнення оптимального стану інвестиційного розвитку регіону та його захищеності шляхом формування ефективною системи виявлення, моніторингу, запобігання, нейтралізації та протидії зовнішнім і внутрішнім ризикам і загрозам, то виникає необхідність його адаптації до умов сьогодення. В даному контексті особливого значення набуває його організаційно-правове забезпечення. Безумовно, існуючі сучасні виклики та небезпеки переформатували наявні принципи забезпечення публічного управління в цілому та у сфері інвестиційного розвитку зокрема. Тому, організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком необхідно трактувати як певну сукупність управлінських ланок,

які впорядковані в залежності від субординації й підпорядкованості та виконують функції взаємодії між управлінською та керованою системами з використанням методів, засобів, прийомів і способів організаційно-правового впливу.

Існуючі наукові підходи до дослідження організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону доводять наявність значних проблем його формування та реалізації, які зумовлені накопиченням кризових соціально-економічних явищ і процесів в країні. Весь період державотворення в Україні характеризується тривалим «інвестиційним голодом», який періодично послаблюється і знову набуває зростаючих темпів. Варто відмітити декілька кризових періодів для України, які співпадають із поглибленням суспільно-політичних та соціально-економічних криз. Зокрема, з дня одержання Україною у 1991 р. незалежності першою вагомою інвестиційною кризою вважається політико-економічна криза 1998 р. Другим кризовим періодом став 2008–2009 рр., які характеризуються сплеском світової фінансово-економічної кризи та її руйнівними наслідками для усіх національних економік. Наступним проблемним періодом інвестиційного розвитку держави і регіонів є 2014 р. – період глибокої суспільно-політичної кризи, Революція Гідності та переформатування державної влади. Не менш негативними процесами супроводжується період 2019–2021 рр., в якому загострилися проблеми поширення пандемії COVID-19, запровадження жорсткого локдауну та введення значних карантинних обмежень. В умовах сьогодення також фіксуються безпрецедентно небезпечні явища повномасштабного збройного військового вторгнення Росії на територію України, внаслідок чого тенденції інвестиційного розвитку регіонів визначаються чинниками воєнного характеру та фіксують надто низькі значення показників.

Кожен із зазначених кризових періодів позиціонує відсутність належного рівня стабільності та надійності джерел інвестування, а кредити комерційних банків, бюджетні кошти, портфельні інвестиції та заощадження

населення не спроможні забезпечити високий рівень ефективності інвестиційних ресурсів. За таких обставин актуалізується необхідність реалізації виваженої державної політики інвестиційного розвитку, адже оптимізація інтересів щодо формування й використання ресурсного потенціалу за наявності кризових явищ потребує централізованих заходів зі сторони держави щодо активізації інвестиційної діяльності.

Таким чином, проведені дослідження стану наукової розробки питань організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону дозволяють виявити, що дана проблематика перебуває на етапі активного обговорення та додаткового вивчення. Встановлено, що організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону в сучасних умовах визначається як сукупність управлінських ланок, які впорядковані в залежності від субординації і підпорядкованості та виконують функції взаємодії між управлінською та керованою системами з використанням методів, засобів, прийомів і способів організаційно-правового впливу, що здійснюється з метою впорядкування правовідносин у сфері інвестування на регіональному рівні та забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону.

1.2. Структура організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Публічне управління інвестиційним розвитком регіону передбачає ефективне поєднання державного управління із місцевим самоврядуванням на засадах максимальної відкритості, прозорості та залучення громадськості. Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку України визначають основні вектори формування моделі публічного управління інвестиційним розвитком, спроможної забезпечити ефективне функціонування органів

публічної влади щодо управління інвестиціями. Поставлені перед системою публічного управління завдання потребують якнайшвидшого вирішення, що, своєю чергою, обумовлює необхідність формування ефективних механізмів досягнення бажаних результатів. Проведені в даному керунку дослідження свідчать, що особливої вагомості за таких умов набувають механізми публічного управління, найважливішими серед яких вважається організаційний та правовий.

Що стосується публічного управління інвестиційним розвитком регіону, то нами встановлено, що тут потрібно розглядати організаційно-правовий механізм, адже його сутність полягає в сукупності відповідних органів публічного управління, які організовано в залежності від виконання ними функцій, їх правового статусу, а також комплексу нормативно-правових норм, покликаних регламентувати організаційно-правові засади та процес реалізації зазначених функцій у сфері забезпечення інвестиційного розвитку на регіональному рівні.

Ключовим аспектом організаційно-правового механізму інвестиційного розвитку регіону є саме система органів публічного управління, що в межах наданих компетенцій, виконує завдання управлінського характеру, фактично, виступаючи інституційно-організаційною складовою. Водночас, система нормативно-правового забезпечення являється основою організації та функціонування управлінської системи, представляючи правову складову.

Оскільки організаційно-правовий механізм інвестиційного розвитку регіону нами розглядається як сукупність взаємоузгоджених методів здійснення управлінського впливу, то головним його критерієм можна визначити публічність, яка повинна реалізовуватися через правові норми. При цьому, основними структурними компонентами організаційно-правового механізму інвестиційного розвитку регіону є організаційний, нормативно-правовий, цільовий, економічний та інформаційний складники, які відображають усі сторони функціонування системи публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Деталізація досліджень в окресленому напрямку дозволяє виявити основні проблеми організаційно-правового механізму інвестиційного розвитку регіону, які спрямовуються в напрямку організації управлінського впливу та в напрямку його правового забезпечення. Таким чином організаційно-управлінський механізм, в структурі комплексного організаційно-правового механізму, включає перелік певних компонент, що, в сукупності, формують організаційну основу інвестиційних процесів та явищ та передбачають здійснення організаційно-розпорядчих дій щодо досягнення поставлених цілей, а нормативно-правовий механізм за допомогою сукупності правил і норм регулює такі процеси та явища. Зважаючи на зазначене на рис. 1.7 пропонуємо відобразити схематичне зображення моделі комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Крім того, зауважимо, що нормативно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону (рис. 1.8) формалізується у законодавстві та знаходить своє представлення через закони, стратегії та програми. Поєднання правових прийомів, способів та засобів впливу, які перетворюють нормативність права в упорядкованість суспільних відносин на регіональному рівні, спроможні забезпечити правопорядок таким чином, щоб задовільнити інтереси усіх суб'єктів.

На думку Н. Єршової [30, с. 181] особливої уваги потребує вирішення завдань, покликаних вирішити проблему формування наукових підходів щодо з'ясування сутності нормативно-правового механізму публічного управління, адже більшість із них зосереджені на його визначенні як системно організованого та нормативно врегульованого комплексу спеціальних юридичних засобів, спроможних сформувати сукупність цілей та методи їх досягнення.

Рис. 1.7. Модель комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: власна авторська розробка

Рис. 1.8. Нормативно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [165, с. 54]

В основу організаційно-управлінського механізму покладено організацію процесів інвестиційного розвитку регіону, зокрема організаційне, інституційне та стратегічне забезпечення, що достатньо ґрунтовно досліджено Н. Столярчук, Н. Сергєєвою та Г. Хіоні [149], які акцентують увагу на значній слабкості вітчизняної системи інституційного забезпечення публічного управління інноваційно-інвестиційної діяльності. Не менш вагомими виявляються дослідження І. Зварич та О. Зварич [31], які поділяють думку попередніх науковців та ефективність інвестиційного розвитку регіонів пов'язують із потужною системою його інституційного

забезпечення. Даний механізм являється центральним елементом механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, адже через його важелі впливу реалізуються управлінські рішення щодо інвестиційного розвитку регіону. При цьому, основою організаційно-управлінського механізму є органи публічної влади регіонального рівня. Схематично організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону відобразимо на рис. 1.9.

Водночас, варто зауважити що організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону – це багаторівнева система публічного управління, сформована з метою збалансування усіх компонентів інвестиційного розвитку, практичне застосування якого потребує попереднього узгодження стратегічних цілей, а основними завданнями виступає:

- 1) формування стратегії інвестиційного розвитку регіону;
- 2) здійснення контролю за формуванням й реалізацією інвестиційної політики регіону;
- 3) здійснення нагляду за кількісно-якісними показниками використання ресурсного потенціалу;
- 4) моніторинг відповідності обраних методів публічного управління обраним індикаторам інвестиційного розвитку регіону;
- 5) проведення коригувальних заходів з метою удосконалення регіональної інвестиційної політики.

В даному контексті актуалізується розгляд функціональних складових організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, які пропонуємо узагальнити на рис. 1.10.

Рис. 1.9. Організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: власна авторська розробка

Водночас, зважаючи на те, що організаційно-управлінський механізм побудований на сукупності важелів й форм управлінського впливу, зазначимо, що організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону об'єднує декілька функціональних складових, а також систему забезпечення ефективності його функціонування. Стає очевидним, що вплив на параметри системи публічного управління здійснюється з метою досягнення визначених цілей.

Рис. 1.10. Функціональні складові організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [155, с. 21]

Більше того, організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону повинен містити такі елементи як цілі, принципи, функції, закони, методи та засоби, тому його варто розглядати як комплексну систему, що утворює сукупність важелів впливу. Зважаючи на окреслене доцільно виокремлювати системні компоненти організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, які уніфікуємо на рис. 1.11.

Рис. 1.11. Системні компоненти організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [155, с. 22]

Своєю чергою, інституційний механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону передбачає розвиток інституційних основ інвестиційної політики та проявляється у посиленні ефективності діяльності органів публічного управління щодо забезпечення сталого інвестиційного розвитку, підвищує результативність контролюючих механізмів, що

використовують у своїй діяльності органи публічного управління, а також створення нових управлінських структур з метою оптимізації органів публічного управління. Наявність органів публічного управління та забезпечення їх належної діяльності позитивно впливає на ефективність інвестиційного розвитку регіону, оскільки одержується можливість формування нових форм, правил, засобів регулювання та системи цінностей, які являються підґрунтям для регулювання органами публічного управління процесів інвестиційного розвитку регіону. Як наслідок, комплексне досягнення позитивного ефекту призводить до формування ефективної системи організаційно-правових відносин між суб'єктами. Тому, інституційний механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону А. Дегтярьов [27, с. 94] пропонує розглядати як систему органів публічної влади, що взаємодіють між собою в межах наданих їм повноважень, а також комплекс нормативно-правового забезпечення й методичного інструментарію управлінського впливу на процес забезпечення інвестиційного розвитку регіону.

В даному контексті обґрунтованою виявляється необхідність забезпечення ефективності функціонування системи інституціонального та організаційного управління інвестиційним розвитком регіону, що визначається сукупністю інститутів державного регулювання відносин у сфері інвестиційної діяльності на регіональному рівні, а також наявністю організаційних структур та об'єктів інвестиційної інфраструктури, що забезпечують функціонування. Таким чином на рис. 1.12 систематизуємо такі основні компоненти системи інституціонального та організаційного забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону як державні інститути та організаційні структури, об'єкти інвестиційної інфраструктури та недержавні інститути, а також організаційні структури за сферами їх впливу.

Рис. 1.12. Системи інституціонального та організаційного забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [64, с. 151]

Що стосується фінансового забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону, то воно передбачає організацію фінансових аспектів забезпечення інвестиційного розвитку регіону та застосування економічних й фінансових методів впливу. Фінансове забезпечення публічного управління знаходить своє вираження за допомогою фінансово-економічних управлінських методів та інструментів.

А. Дегтярьов [27, с. 109] фінансове забезпечення публічного управління визначає з точки зору ресурсного підходу та стверджує, що воно собою являє систему фінансових важелів, дія яких виражається у плануванні, організації та стимулюванні фінансових ресурсів, які консолідуються з метою забезпечення інвестиційного розвитку регіону.

Інформаційне забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону побудоване на принципах інформаційного забезпечення інвестиційного розвитку та потребує застосування спеціалізованих комп'ютерних програм, інформаційних технологій та систем обміну інформацією.

Кожен із видів забезпечення передбачає використання комплексу методів управлінського впливу, які прийнято поділяти на прямі та непрямі. Узагальнюючи існуючі наукові підходи до визначення сутності методів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, необхідно сказати, що вони є складовими частинами організаційно-управлінського механізму та реалізуються за допомогою інструментів. Водночас, методи публічного управління інвестиційним розвитком регіону розцінюються як способи, прийоми й засоби досягнення поставлених цілей й виконання завдань з метою забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону. Тому, їх різноманітність визначається сферою здійснення управлінського впливу на регіональному рівні. На рис. 1.13 пропонуємо систематизувати основні методи публічного управління інвестиційним розвитком регіону та зазначимо, що більшість із науковців схильні їх поділяти на прямі та непрямі; адміністративно-правові й економічні; загальносистемні та пропагандистські.

Однак, З. Бурик [12, с. 139–140] здійснила комплексне узагальнення методичного інструментарію публічного управління та вважає, що методи необхідно розрізнати в залежності від їх класифікаційних ознак, зокрема:

- 1) в залежності від стилю управління: демократичні; диктаторські;
- 2) залежно від масштабів застосування: локальні; загальносистемні;
- 3) за способом впливу: опосередкований; безпосередній;
- 4) в залежності від законодавчої формалізації: формалізовані; неформалізовані;
- 5) залежно від організованості регулювання: одноосібні; колективні; колегіальні; субординовані; координаційні;

6) відносно мотивації управлінської діяльності: методи заохочення; методи примусу;

7) відносно функціональної спрямованості: нормативно-правові; організаційно-розпорядчі; економічні; соціально-психологічні (пропагандистські).

Рис. 1.13. Основні методи публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [12, с. 139–140]

Очевидно, що використання методів публічного управління інвестиційним розвитком регіону покладається на використання правових основ такого управління з метою досягнення цілей інвестиційного розвитку. В Україні нормативно-правові засади публічного управління інвестиційним розвитком регіону визначаються Конституцією, указами й розпорядженнями Президента, постановами Верховної Ради й Кабінету Міністрів, законами, нормативно-правовими актами регіональних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. При цьому, законодавчі акти передбачають довготривалу дію, а розпорядження, інструкції, концепції, програми,

прогнози та методичні рекомендації врегульовують проблемні питання тих процесів, що не мають чіткого відображення в законах.

Водночас, детальні дослідження структури організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону обґрунтовують потребу поглибленого розгляду інструментів, які пропонуємо систематизувати на рис. 1.14. При цьому зазначимо, що інструменти організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону поділяються на адміністративні, загальноекономічні, соціально-психологічні та інструменти громадського контролю, кожен із яких характеризується власними особливостями та індивідуальними ознаками, які також відображені на рисунку.

Рис. 1.14. Інструменти організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: власна авторська розробка

Н. Балдич, Н. Гринчук, Н. Ходько, Л. Чорній, Я. Глібіщук та І. Лепьошкін [2, с. 7] інструменти організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону пов'язують із необхідністю пошуку ресурсів для забезпечення сталого розвитку регіонів і громад, спрямованого на забезпечення розвитку інфраструктури та на підвищення рівня якості життя населення. В даному контексті, Ю. Погуляйко [67] стверджує, що особливого значення набуває такий інструментарій в умовах децентралізації публічної влади, а також, як стверджує Є. Кузьмін [44], дозволяє підвищити результативні показники ефективності інвестиційного розвитку регіону.

Однак, результати проведених досліджень дозволяють стверджувати про наявність істотних проблем організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що потребують формування комплексу заходів їх вирішення на сучасному етапі та в стратегічній перспективі. До найбільш нагальних варто віднести:

- 1) відсутність у Бюджетному кодексі України норм, що регулюють організаційно-правові засади створення спеціального фонду – бюджету розвитку, який передбачає спрямованість цільового використання ресурсного потенціалу в рамках витрат на інвестиційну діяльність;
- 2) низький рівень активності додержання норм чинного законодавства в частині інтенсифікації процесів переходу на спрощену систему господарювання;
- 3) недосконалість процедури реєстрації інвестиційних проєктів, яка надто бюрократизована та потребує передбачення можливостей здійснення реєстрації інвестиційних проєктів на регіональному рівні;
- 4) відсутність адміністративної відповідальності суб'єктів господарювання, що здійснюють інвестиційну діяльність, за дії, що призводять до активізації розвитку тіньового сектора економіки та до структурних змін бюджету.

Отже, результати дослідження структури організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону дають підстави стверджувати, що найбільш вагомими його компонентами є нормативно-правовий та організаційно-управлінський механізми. На підставі одержаних при дослідженні результатів встановлено, що організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону має функціональні та системні складові, кожна із яких проявляються за допомогою сукупності методів, важелів та інструментів управлінського впливу.

1.3. Нормативно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону

В умовах посилення деструктивного впливу глобальних факторів та чинників зовнішнього й внутрішнього середовища, доповненого дестабілізуючими тенденціями воєнного протистояння України збройній агресії Російської Федерації, забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону характеризується вагомими проблемами, які знаходяться у площині організаційно-правового механізму. Стає очевидним, що досягнення бажаного ефекту неможливо забезпечити без виваженого та ефективного підходу до виявлення напрямів його удосконалення, одним із яких являється нормативно-правове забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону. Механізм нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері інвестиційного розвитку регіону відіграє вагомую роль щодо їх упорядкування, адже чинне вітчизняне інвестиційне законодавство динамічно змінюється та постійно розширюється, ґрунтуючись при цьому на застосуванні інноваційних методів формування правових норм.

Існуючий стан публічного управління інвестиційним розвитком регіону істотно залежить від якості нормативно-правового забезпечення та реалізується з урахуванням таких аспектів як законодавче регулювання, правоохоронне регулювання управлінських процесів, самоврядування та внутрішньосистемне нормативно-правове регулювання. Тому, вважаємо за доцільне здійснити поглиблені дослідження в даному напрямку та виявити особливості вітчизняної нормативно-правової бази, що регулює взаємовідносини у сфері публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

У таблиці 1.1 наведено перелік основних нормативно-правових актів, які в найбільш повній мірі відображають тенденції регулювання проблем публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Схожої думки дотримуються В. Левицький, С. Радинський та О. Дячун [47, с. 29–30], які встановили недосконалість та безсистемність нормативно-правового забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону як на інституціональному, так і на документальному рівнях, та стверджують, що процес удосконалення необхідно здійснювати шляхом узгодження діючих нормативно-правових актів та через оптимізацію адміністративних органів. Зокрема, науковці пропонують сформувати ефективну систему державної підтримки інвестиційного розвитку на регіональному рівні з одночасною ліквідацією дубльованих функцій органів публічного управління.

Водночас, Законом України «Про інвестиційну діяльність» [84] подається трактування сутності інвестиційної діяльності, яка спрямована на вкладення ресурсів з метою реалізації інвестиційного проєкту та досягнення поставлених цілей щодо інвестиційного розвитку, а також передбачаються організаційно-правові аспекти державного регулювання інвестиційної діяльності на різних рівнях з метою реалізації різних видів регіональної політики, регіональних програм інвестиційного розвитку та обсягів їх фінансування.

Основні закони України у сфері забезпечення публічного управління
інвестиційним розвитком регіону

№ за/п	Нормативно-правовий акт	Дата прийняття	Основна характеристика
1.	Господарський кодекс України	від 16.01.2003 р. № 436–IV	Регламентує сутність інвестування, визначає форми інвестицій, встановлює порядок державного регулювання інвестиційної діяльності регіону
2.	Податковий кодекс України	від 02.12.2010 р. № 2755–VI	Визначає сутність інвестицій, їх види та роль в системі інвестиційного розвитку регіону, здійснює деталізацію інститутів інвестування
3.	Закон України «Про інвестиційну діяльність»	від 18.09.1991 р. № 1560–XII	Визначає організаційно-правові засади інвестиційної діяльності та інвестиційних проєктів, їх суб'єкти та об'єкти, права та обов'язки, регламентує перелік джерел фінансування, особливості державного регулювання, стимулювання та підтримки інвестиційних програм, а також надає гарантії та встановлює захист прав суб'єктів інвестиційної діяльності
4.	Закон України «Про режим іноземного інвестування»	від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР	Встановлює види іноземних інвестицій та їх об'єкти, визначає форми іноземного інвестування, регламентує порядок оцінки іноземних інвестицій, окреслює державні гарантії, визначає основні умови співпраці з іноземними інвесторами
5.	Закон України «Про захист іноземних інвестицій в Україні»	05.10.1991 р. № 1540–XII	Регулює проблемні питання визначення інвестицій, захищає права та інтереси іноземних інвесторів на території України, встановлює для них гарантії та процедуру сплати податків до бюджетів України різних рівнів
6.	Закон України «Про інститути спільного інвестування»	від 05.07.2012 р. № 5080–VI	Регламентує порядок забезпечення механізму залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів інвесторів, регулює організаційно-правові засади функціонування суб'єктів спільного інвестування та порядок розкриття інформації про їх діяльність
7.	Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні»	від 17.12.2020 р. № 1116–IX	Визначає організаційно-правові та фінансові засади державного регулювання й підтримки інвестиційних проєктів з метою залучення інвестицій та стимулювання інвестиційного розвитку регіону як окремого напрямку економічного розвитку регіонів; регламентує форми публічного управління процесом підтримки інвестиційних проєктів

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [21; 68; 76; 82; 84; 85;

Зважаючи на зазначене, можна стверджувати, що публічне управління інвестиційним розвитком регіону включає механізми управління інвестиціями, регулювання умов інвестиційної діяльності на регіональному рівні та забезпечення контролю за суб'єктами інвестиційної діяльності.

Очевидно, що процес публічного управління повинен орієнтуватися на здійснення регулюючих функцій в напрямку оптимального розподілу таких ресурсів та контролю за ефективністю їх використання, для чого використовуються різноманітні методи та інструменти впливу в межах чинного законодавства України. Тому, особливо актуальним питанням виступає забезпечення ефективної інвестиційної політики, яка, водночас, являється ключовим способом публічного управління інвестиційним розвитком регіону, основними елементами якої є: цілі, завдання, ефекти, об'єкти й пріоритетні сфери, принципи формування й реалізації.

Більше того, зазначеним законодавчим актом чітко передбачено, що органи публічної влади мають обмежені повноваження щодо втручання в інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання, яка не суперечить чинному законодавству, тому, у питаннях публічного управління інвестиційним розвитком регіону потрібно враховувати такі особливості.

Закон України «Про режим іноземного інвестування» [122] врегульовує проблемні аспекти публічного управління щодо іноземного інвестування в інвестиційний розвиток регіону, а також регламентує процедуру обов'язкової державної реєстрації іноземних інвестицій та особливості їх регулювання у вільних економічних зонах.

Вагомою проблемою сучасності, яка особливо гостро постає при забезпеченні публічного управління інвестиційним розвитком регіону, є сплата суб'єктами інвестиційної діяльності податків і платежів. Тому, на законодавчому рівні прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з метою усунення випадків ухилення окремих підприємств, створених за участю іноземних інвесторів, від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)» [71], де чітко регламентовано такий механізм та

деталізовано особливості його реалізації, зокрема й в межах конкретного регіону.

Не менш важливим залишається Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» [72], де визначено основні організаційно-правові та соціально-економічні засади державної регіональної політики, що враховує пріоритети регіонального інвестиційного розвитку та є частиною внутрішньої політики країни. Крім того, даним законодавчим актом передбачено умови відтворення регіонів України, які зазнали руйнівного впливу внаслідок збройної агресії Російської Федерації по відношенню до України. Очевидно, що ключовою ланкою такого відтворення будуть саме інвестиційні ресурси, тому, формування ефективних програм інвестиційного розвитку конкретного регіону набуває особливої вагомості та гостроти. При цьому, вважаємо доцільним здійснювати повоєнне відтворення інвестиційного потенціалу регіонів у декілька етапів, зокрема: на I етапі зосередити увагу на відновленні зруйнованих підприємств критичної інфраструктури та житлового фонду, на II етапі запровадити державне страхування іноземних інвестицій, а на III етапі забезпечити розвиток індустріальних парків.

Окремої уваги в межах досліджуваної проблематики посідає Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [83], який врегульовує питання застосування правового режиму для іноземних суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на території України. Серед основних видів таких правових режимів є:

- 1) національний режим, відповідно до якого іноземні господарюючі суб'єкти одержують можливість бути рівними у правах і обов'язках із вітчизняними суб'єктами;
- 2) режим найбільшого сприяння, що передбачає одержання іноземними суб'єктами господарювання найбільш сприятливих та оптимальних пільг, прав та преференцій;

3) спеціальний режим, застосування якого потребує розташування на певній території спеціальної економічної зони та приналежності до митного союзу.

Законодавча база нормативно-правового регулювання публічного управління інвестиційним розвитком регіону є надзвичайно широкою, багатогранною та різноманітною. Водночас, варто констатувати, що поряд із законодавчими актами у даній сфері, існує низка підзаконних нормативно-правових актів, які доповнюють уже зазначені закони та конкретизують особливості регулювання публічного управління інвестиційним розвитком регіону. Характеристику найбільш вагомих із таких нормативно-правових актів пропонуємо висвітлити у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні нормативно-правові акти України у сфері забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону

№ за/п	Законодавчий та нормативно-правовий акт	Дата прийняття	Основна характеристика
1.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні»	від 02.02.2011 р. № 389-2022-п	Обґрунтовує доцільність інвестиційної діяльності, встановлює напрями та шляхи виконання програми, визначає принципи реалізації державної політики у сфері інвестиційного розвитку регіону, встановлює форми надання державної підтримки
2.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій та до Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора»	від 19.03.2013 р. № 743–2011–п	Регламентовано порядок державної реєстрації іноземних інвестицій, а також складання договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора; встановлено особливості внесення змін до такого порядку та принципи їх законодавчого регулювання
3.	Указ Президента України «Про план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності»	від 10.04.2006 р. № 300/2006	Регламентовано план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності та заходи щодо його реалізації з метою створення сприятливих умов для активізації інвестиційного розвитку

			країни та її регіонів, зокрема, а також для усунення перешкод здійсненню інвестиційної діяльності
4.	Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Форма інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка»	від 19.06.2012 р. № 724	Визначено форму інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка, її структурні елементи та їх інформаційне наповнення
5.	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про визначення уповноваженої установи на здійснення супроводу заявника та інвестора із значними інвестиціями у підготовці та реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями»	від 17.02.2021 р. № 133-2021-р	Регламентує порядок визначення уповноваженої установи на здійснення супроводу заявника та інвестора із значними інвестиціями у підготовці та реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями, створення державної установи «Офісу із залучення та підтримки інвестицій»
6.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження вимог до техніко-економічного обґрунтування інвестиційного проекту із значними інвестиціями»	від 19.05.2021 р. № 515	Встановлює основні загальні та спеціальні вимоги до оформлення та подання техніко-економічного обґрунтування інвестиційного проекту із значними інвестиціями, регламентує вимоги щодо змісту такого обґрунтування
7.	Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження форми звіту про стан супроводу інвестиційних проєктів із значними інвестиціями»	від 04.11.2022 р. № 4389	Визначає порядок взаємодії уповноваженої установи – Офісу із залучення та підтримки інвестицій, із інвесторами, органами публічної влади з питань супроводу у підготовці та реалізації інвестиційних проєктів, регламентує форму звіту про стан супроводу інвестиційних проєктів із значними інвестиціями

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [70; 73; 78; 80; 81; 121; 164]

Серед інших вагомих нормативно-правових актів у сфері публічного управління інвестиційним розвитком регіону варто відзначити постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження вимог до заявника щодо фінансової спроможності для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями» [77], якою затверджено перелік обов'язкових критеріїв

визначення фінансової спроможності інвестора адекватно оцінити свою фінансову спроможність та можливості реалізації інвестиційних проєктів.

Окремо варто виділити низку стратегічних документів, що спрямовані на забезпечення інвестиційного розвитку регіонів. Зокрема, доцільно відзначити Стратегію сталого розвитку України до 2030 року, затверджену указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [124], якою передбачено процедуру реалізації програми залучення інвестицій на державному та регіональному рівнях.

Іншими стратегічно важливими документами у сфері публічного управління інвестиційним розвитком регіону є Регіональні стратегії розвитку на період до 2027 року [127], в яких особливе місце посідає проблема залучення інвестиційних коштів, необхідних для реалізації інвестиційних програм, проєктів та забезпечення сталого інвестиційного розвитку кожного із регіонів.

Водночас, у межах Регіональних стратегій розвитку на період до 2027 року чільне місце займають Плани заходів з реалізації Стратегії розвитку кожної із областей України на 2021–2023 рр., в яких окреслюються комплекси розроблених заходів, необхідних для забезпечення сталого інвестиційного розвитку конкретного регіону та публічного управління ним.

В процесі дослідження нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону обумовлюється необхідність визначення місця в системі його забезпечення саме законодавчого й нормативно-правового регулювання. На рис. 1.15 пропонуємо систематизувати системні елементи та відобразити їх взаємозв'язок в залежності від поставленої мети та процедури її досягнення.

Рис. 1.15. Місце нормативно-правового забезпечення в системі забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: сформовано автором на основі джерела [63, с. 143]

Забезпечення активізації інвестиційної діяльності та публічного управління інвестиційним розвитком регіону потребує вирішення низки завдань, виконання функцій, дотримання принципів, застосування різних методів та важелів впливу. Очевидно, що досягнення бажаного ефекту не можливе без дієвого законодавчого й нормативно-правового забезпечення. Тому, вважаємо, що нормативно-правове регулювання публічного управління інвестиційним розвитком регіону повинно постійно удосконалюватися та узгоджуватися із нормами міжнародного та Європейського права.

В даному контексті актуалізується проблема імплементації міжнародних нормативно-правових актів у сфері забезпечення

інвестиційного розвитку регіонів. Певні напрацювання в даному напрямку уже здійснено, зокрема, в Україні ратифіковано Конвенцію про порядок вирішення інвестиційних спорів між державними та іноземними особами [42] (Вашингтонська конвенція), яка покликана врегульовувати проблемні ситуації, що виникають щодо інвестиційних незгодженостей та при відсутності досягнення певного консенсусу між учасниками інвестиційного процесу.

Водночас, вагомим міжнародним нормативно-правовим актом являється Сеульська конвенція «Про заснування багатостороннього агентства з гарантування інвестицій» [140], членами якої виступає 182 країни, а основні положення спрямовуються на гарантування захисту інвесторів від можливих ризиків обмеження руху коштів, страхування від комерційних ризиків. При цьому, при наданні гарантій перевага надається інвестиціям в країни з низьким рівнем розвитку, високим політичним ризиком та в ті, що істотно постраждали від конфліктів.

Очевидно, що виконання міжнародних зобов'язань Україною набуває особливої вагомості, тому, з метою забезпечення зазначеного в Україні прийнято Закон України «Про концесії» [86], яким регламентовано гарантії захисту іноземних інвестицій та окреслено визначальні особливості національного режиму інвестування. Крім того, даний законодавчий акт передбачає процедуру створення спеціальних умов для активізації участі приватних інвесторів спільно із органами публічної влади у реалізації інвестиційних проєктів.

Зважаючи на окреслені тенденції можна сформулювати декілька рівнів нормативно-правового регулювання публічного управління інвестиційним розвитком регіону, які систематизуємо на рис. 1.16.

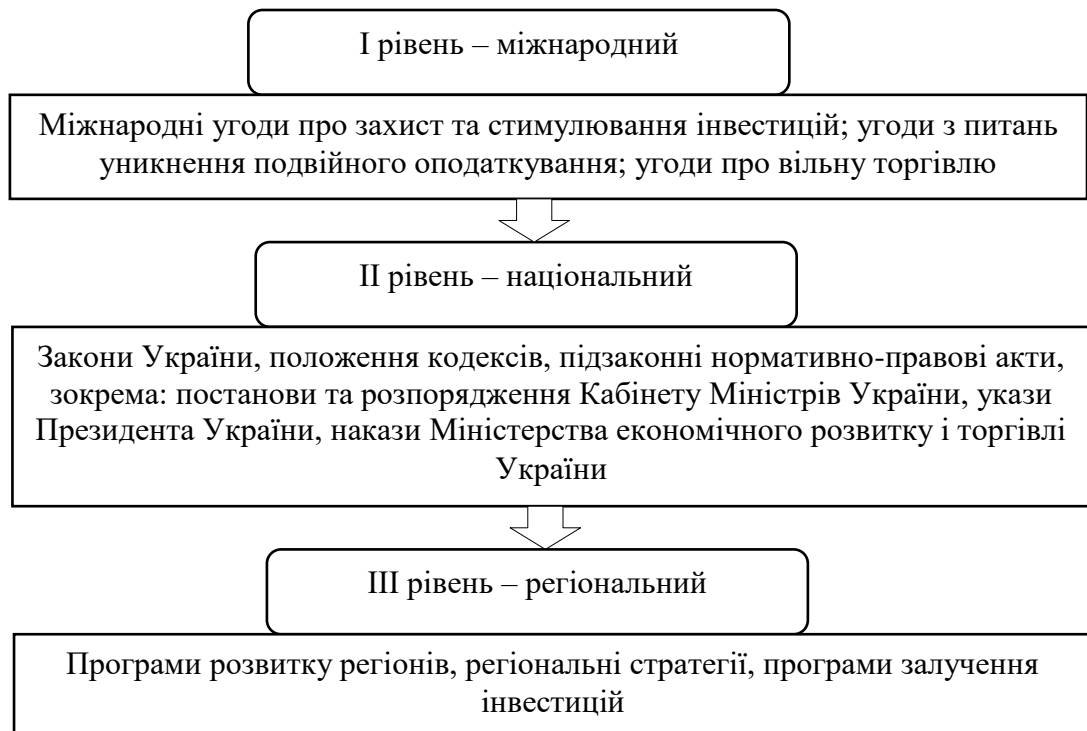

Рис. 1.16. Основні рівні нормативно-правового забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: власна авторська розробка

Особливість міжнародних угод полягає у їх пріоритетності над національним законодавством. На національному рівні сфера забезпечення інвестиційного розвитку регулюється значною кількістю законодавчих та нормативно-правових актів, більшість із яких спрямована на покращення інвестиційного клімату, що потребує відповідної систематизації та додаткового унормування. Що стосується рівня регіонів, то тут законодавство достатньо обмежене в частині чіткої регламентації ролі регіональних органів публічного управління й органів місцевого самоврядування щодо здійснення інвестиційної діяльності й регулювання інвестиційного розвитку. Натомість, окремі їх повноваження знаходять своє відображення у нормативно-правових актах, що істотно знижує ефективність управління інвестиційним розвитком. Окреслена ситуація дозволяє констатувати недосконалість та низький рівень систематизації нормативно-правової бази інвестиційного законодавства та регулювання основних засад

інвестиційної діяльності значною кількістю нормативно-правових актів, що формуються на рівні різних правотворчих суб'єктів та спрямовують свою дію на незначне коло суб'єктів.

Іншою вагомою проблемою реалізації принципів ефективного публічного управління інвестиційним розвитком регіону є недосконалість змісту міжрегіональних відносин в Україні, внаслідок чого систематичними виявляються явища ескалації їх напруженості та посилення конкурентної боротьби між промислово розвинутими та депресивними регіонами країни. За таких обставин загострюється проблема доступу до бюджетних, корпоративних та іноземних джерел інвестування, для чого часто застосовуються технології лобіювання програм інвестиційного розвитку регіону та коригування нормативно-правової бази з питань бюджетно-податкової політики, регулювання інвестиційної діяльності, забезпечення міжбюджетних відносин, а також закріплення за регіонами пільгових статусів. Поряд із цим, О. Федорчак та Г. Іщенко [161] дослідили, що в Україні існує низка проблем, які пов'язані із залученням інвестицій в регіонах, зокрема в територіальних громадах й невеликих районних центрах, оскільки існуючі інструменти публічного управління їх інвестиційним розвитком не спроможні досягнути поставлених цілей, а наявні обсяги інвестиційних ресурсів є надто низькими. Стає очевидним, що підвищення ефективності публічного управління інвестиційною діяльністю поступово трансформується у стратегічний напрям політики інвестиційного розвитку регіону.

За таких умов ефективні механізми публічного управління інвестиційним розвитком на регіональному рівні повинні охоплювати як державне, так і регіональне прогнозування, планування й регулювання процесів інвестиційного розвитку з одночасним їх взаємоузгодженням.

Виявлені проблеми нормативно-правового забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону свідчать про наявність істотних невідповідностей та суперечностей, внаслідок чого поглиблюється проблема

інформаційного забезпечення інвесторів, для яких важливими є знання щодо чинності законів. Варто визнати, що в Україні відсутня така база даних, а чинні акти не сприяють оприлюдненню інформації про статус законодавства. Очевидно, що за таких обставин назріває необхідність розроблення та прийняття єдиного нормативно-правового акту, спроможного охопити багатогранні аспекти забезпечення інвестиційної діяльності та публічного управління інвестиційним розвитком регіону. На нашу думку, цілком обґрунтованою в даному контексті являється пропозиція прийняття Інвестиційного кодексу України.

Таким чином, економіко-правовий аналіз нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону дають підстави стверджувати, що чинне законодавство України у сфері регулювання відносин, пов'язаних із публічним управлінням інвестиційним розвитком регіону характеризується недосконалістю, багатогранністю та відсутністю системного упорядкування, що потребує удосконалення та уніфікації, реалізацію чого можна досягнути шляхом прийняття Інвестиційного кодексу України.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УКРАЇНІ

2.1. Організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Процеси управління інвестиційним розвитком регіону характеризуються складністю та багатоаспектністю, а під впливом вагомих дестабілізуючих чинників, викликів та небезпек сучасності набувають глобальних масштабів та трансформуються у пріоритетні напрямки забезпечення сталого регіонального розвитку країни. Стає очевидним, що залучення інвестицій в Україні в умовах ведення повномасштабної війни та протидії збройній військовій агресії Російської Федерації по відношенню до України є вкрай важливим та, водночас, надзвичайно ризикованим. Однак, розвиток регіонів як прифронтових та тих, що перебувають під окупацією, так і тилкових й прикордонних не може відбуватися без достатнього обсягу інвестиційних ресурсів та без ефективного управління ними. Відповідно, зазначені тенденції актуалізують проблематику поглибленого дослідження особливостей та ключових засад організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону в Україні.

Проведені наукові дослідження в напрямку виявлення особливостей організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону дають підстави констатувати, що вагомому значення в системі управління інвестиційним розвитком регіону мають органи державної влади регіонального та місцевого рівня, а показники їх діяльності у сфері інвестицій можна вважати одним із індикаторів ефективності інвестиційного розвитку регіону. Результати попередніх досліджень свідчать, що публічне управління інвестиційним розвитком

регіону здійснюється на усіх рівнях управлінської ієрархії. Зокрема, у табл. 2.1 відобразимо повноваження та напрями діяльності органів публічної влади щодо здійснення управлінських функцій у сфері управління інвестиційним розвитком регіону.

Таблиця 2.1

Повноваження та напрями діяльності органів публічної влади щодо здійснення управлінських функцій у сфері управління інвестиційним розвитком регіону

№ за/п	Органи публічної влади	Характеристика діяльності
1.	Президент та Верховна Рада України	Визначення організаційно-правових засад, мети та напрямів інвестиційної діяльності; затвердження обсягів бюджетного фінансування державних та регіональних інвестиційних програм; затвердження пріоритетних стратегічних напрямів інвестиційного розвитку країни та регіонів; створення спеціальних систем фінансово-кредитних регуляторів інвестиційної політики; визначення системи органів публічної влади у сфері інвестування; забезпечення різностороннього контролю; створення консультативно-дорадчої ради з питань інвестиційної політики
2.	Кабінет Міністрів України	Формування та надання комплексу пропозицій щодо пріоритетних напрямів інвестиційної діяльності на різних рівнях управління; забезпечення організаційної діяльності щодо розроблення національних інвестиційних програм, формування механізмів їх реалізації та контролю за виконанням; визначення фінансово-бюджетного механізму формування державних та недержавних інвестиційних фондів; координаційна діяльність щодо створення сучасної інфраструктури інвестиційної діяльності; міжнародна взаємодія у сфері інвестування; розроблення механізмів стимулювання інвестиційної діяльності
3.	Міністерства та відомства	Реалізація інвестиційної політики в конкретних секторах; формування основоположних засад інвестиційного розвитку країни; забезпечення розвитку інвестиційного потенціалу країни; організація та координування інформаційно-інноваційної діяльності у сфері інвестування
4.	інші органи державного управління	Управління інвестиційною діяльністю у відповідних галузях; визначення напрямів розвитку інвестиційного потенціалу галузі; формування галузевих інвестиційних програм; формування механізму забезпечення інвестиційного розвитку
5.	регіональні та місцеві органи публічної влади	Реалізація інвестиційної політики; сприяння розвитку інвестиційного потенціалу на рівні регіону; контроль за виконанням інвестиційних програм; прогнозування результатів інвестиційної діяльності на місцях

Примітка: власна авторська розробка

Таким чином, в результаті проведених наукових досліджень можна стверджувати, що реалізація організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону потребує комплексної взаємодії усіх органів державної влади й місцевого самоврядування та ефективного застосування ними технологій управління. Не менш важливим залишається потреба у посиленні стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, що на думку О. Федорчак [159, с. 225] варто здійснювати шляхом запровадження податкових стимулів залучення інвестицій.

Водночас, публічне управління інвестиційним розвитком регіону потребує детального вивчення стану інвестування в країні в цілому, та в регіонах, зокрема. Якщо провести оцінювання обсягів капітальних інвестицій в Україні впродовж тривалого періоду часу, який характеризується як відносно стабільним соціально-економічним розвитком, так і загостренням кризових станів (рис. 2.1), то неважко помітити, що періоди суспільно-політичних та соціально-економічних криз породжували зниження обсягів капітальних інвестицій. Зокрема, варто відмітити період 2012–2014 рр., в якому на фоні суспільно-політичної нестабільності, переформатування влади та Революції Гідності обсяги капітальних інвестицій знизилися із 273256 млн. грн. до 219419 млн. грн. (темپ зміни становив –19,7 %).

Подальший період 2015–2019 рр. можна вважати як сприятливий для розвитку інвестиційної привабливості України та констатувати відносну стабільність інвестиційного розвитку, що засвідчують зростаючі тренди щодо обсягів капітальних інвестицій із 273116 млн. грн. у 2015 р. до 623979 млн. грн. у 2019 р. (темп зміни становив +128,5 %). Однак, у 2020 р. під впливом кризових явищ, зумовлених стрімким поширенням пандемії COVID-19 та запровадженням вагомих карантинних обмежень, рівень інвестиційної активності України істотно знизився, а обсяги капітальних інвестицій скоротилися на 115762 млн. грн. (18,6 %) до 508217 млн. грн. Схожі тенденції зафіксовані і в умовах 2021 р., де обсяги капітальних інвестицій становлять 528802 млн. грн.

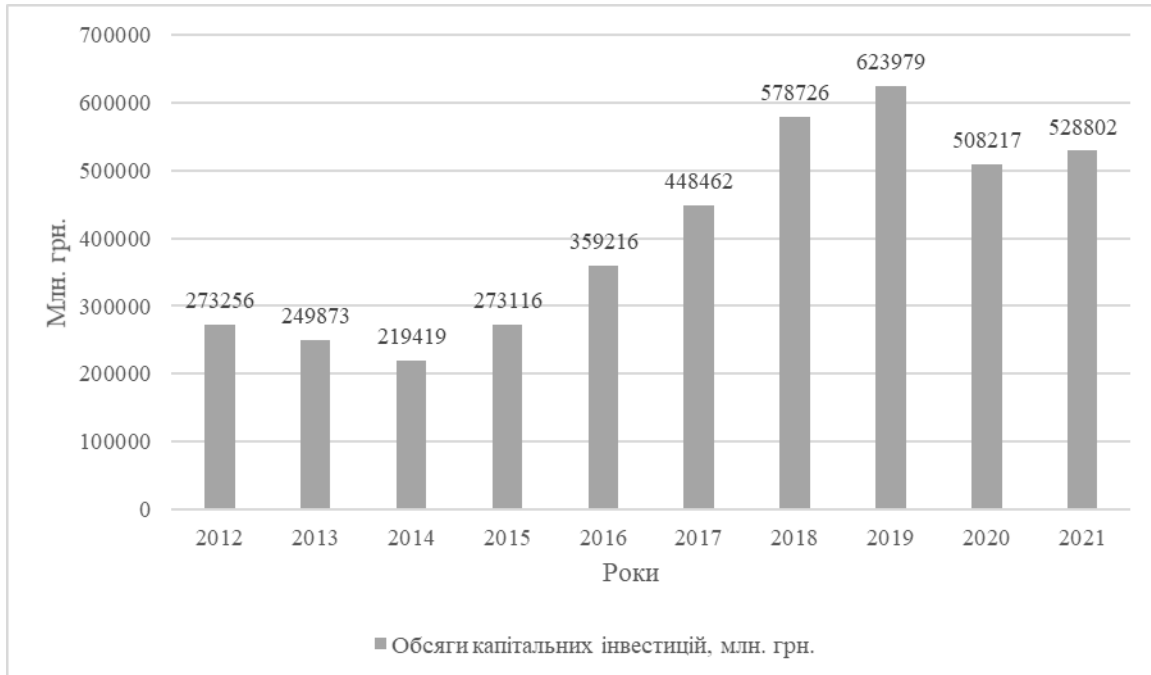

Рис. 2.1. Динаміка обсягів капітальних інвестицій в Україні у 2012–2021 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [37; 38; 39; 141; 145, с. 358; 146, с. 343; 147, с. 338; 148, с. 325]

Що стосується 2022 р., то тут виокремлюються значні кризові явища, які вкрай негативно впливають на інвестиційний розвиток країни в цілому, та регіонів, зокрема. В умовах активної фази війни Росії проти України, ведення активних бойових дій на значній території країни та у зв'язку із окупацією країною-агресором українських земель, очевидним фактом являється скорочення обсягів інвестиційних ресурсів, однак, одержати цифрові дані досі не вдалося, що утруднює процес проведення досліджень в зазначеному керунку.

Прогнозні оцінки обсягів капітальних інвестицій в Україні на 2023 р. із урахуванням існуючих викликів і небезпек воєнного характеру та значного економічного спаду також демонструватимуть подальше зниження обсягів капітальних інвестицій.

Очевидно, що в період нестабільності, невизначеності, наявності внутрішньополітичних проблем та військового конфлікту посилюються ризики інвестування, внаслідок чого країна втрачає інвестиційну привабливість, що, своєю чергою, призводить до істотного зниження обсягів інвестиційних ресурсів, що спрямовуються на інвестиційний розвиток регіонів.

Більше того, в даному контексті доцільним виявляється дослідження обсягів та структури капітальних інвестицій за видами активів за аналогічний період. Як засвідчують результати оцінювання обсягів капітальних інвестицій за видами активів у 2012–2021 рр. (рис. 2.2) в Україні переважають капітальні інвестиції в матеріальні активи. Водночас, обсяги капітальних інвестицій в нематеріальні активи є істотно нижчими, що свідчить про достатньо низький рівень залучення інновацій в інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання та регіональних інституцій.

Рис. 2.2. Динаміка обсягів капітальних інвестицій в матеріальні та нематеріальні активи в Україні у 2012–2021 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [36; 37; 145, с. 358; 146, с. 343; 147, с. 338; 148, с. 325]

Проведені дослідження структури капітальних інвестицій в матеріальні та нематеріальні активи в Україні у 2012–2021 рр. (рис. 2.3) доводять питому вагу у ній капітальних інвестицій у матеріальні активи, а частка капітальних інвестицій у нематеріальні активи коливається в межах 1,1–6,7 %.

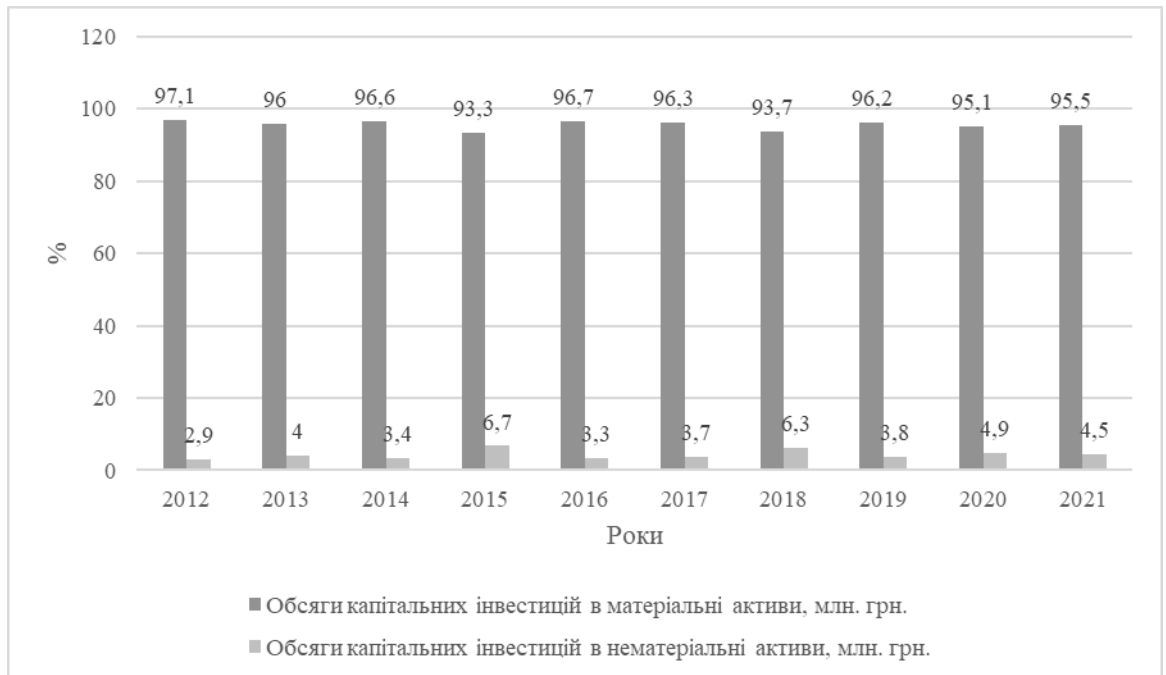

Рис. 2.3. Динаміка структури капітальних інвестицій в матеріальні та нематеріальні активи в Україні у 2012–2021 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [36; 37; 145, с. 358; 146, с. 343; 147, с. 338; 148, с. 325]

Очевидно, що така структура капітальних інвестицій в активи свідчить про недосконалість організаційно-управлінського й нормативно-правового механізмів управління інвестиційним розвитком країни в цілому та регіонів зокрема, а також про наявність вагомих проблем забезпечення високих показників його ефективності. Більше того, виникає думка, яка доводиться емпіричними дослідженнями, що інноваційна складова інвестиційного розвитку України, а відтак, і її регіонів впродовж усього аналізованого періоду є надто слабкою, а в кризових періодах особливо нівелюється, що потребує виважених заходів зі сторони органів державної влади різних рівнів

щодо усунення зазначених протиріч та формування комплексу управлінських дій.

Водночас, вважаємо за необхідне звернути увагу на структуру капітальних інвестицій за джерелами фінансування (рис. 2.4), яка впродовж 2012–2021 рр. характеризується нестабільними трендами, проте, показує стійку тенденцію щодо питомої ваги у фінансуванні інвестиційного розвитку такого джерела як власні кошти суб'єктів господарювання, частка яких становить понад 50 % загальних щорічних інвестиційних сум.

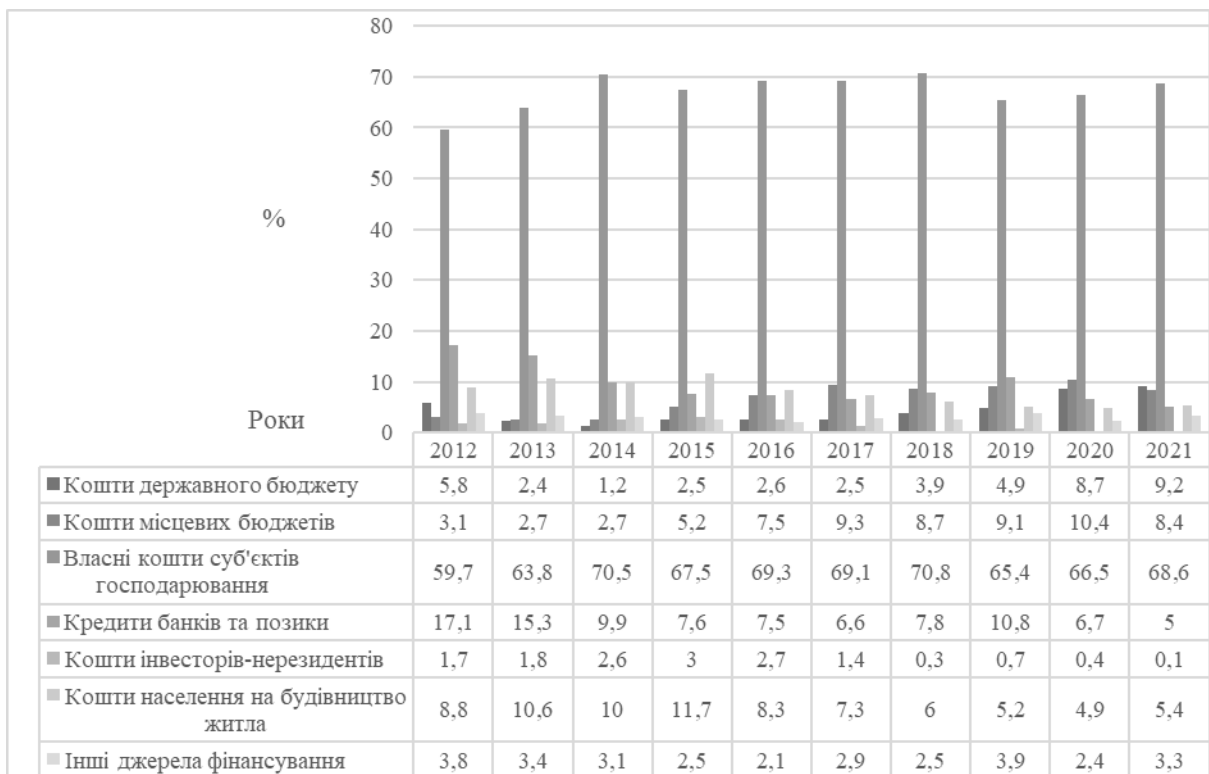

Рис. 2.4. Динаміка структури капітальних інвестицій за джерелами фінансування в Україні у 2012–2021 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [36; 37; 145, с. 359; 146, с. 344; 147, с. 339; 148, с. 326]

Водночас, фіксується зростаючий тренд щодо збільшення державного фінансування капітальних інвестицій, починаючи з 2018 р. При цьому, завдяки проведеній реформі децентралізації публічної влади в Україні спостерігається посилення ролі регіональних органів публічної влади та

місцевого самоврядування, що дозволяє їм брати активну участь в процесах управління інвестиційним розвитком регіонів, внаслідок чого модернізувалися підходи щодо розподілу інвестиційних ресурсів на регіональному рівні та спостерігається поступове збільшення частки коштів місцевих бюджетів на капітальні інвестиції.

Тим не менше, варто відмітити різке скорочення обсягів коштів населення, спрямованих на будівництво житла починаючи із 2016 р., що, першочергово, обумовлено посиленням соціально-економічної та суспільно-політичної нестабільності в країні, загостренням впливу негативних факторів військового характеру, масовими міграційними процесами на територію інших країн, окупацією значних українських територій Російською Федерацією та її повномасштабним воєнним вторгненням в Україну, внаслідок чого доходи населення різко знизилися, значна частка працюючих втратили роботу або були змушені переміститися на відносно безпечні території, де надзвичайно важко одержати місце праці та постійний дохід. Крім того, суб'єкти господарської діяльності згорнули або й припинили свою діяльність, чим зумовили посилення соціальної нерівності в суспільстві та процеси неможливості оплачувати інвестиції в будівництво житла.

Очевидно, що формування структури капітальних інвестицій за джерелами фінансування в Україні відбувається під впливом й інших дестабілізуючих чинників, які періодично посилюються та послаблюються. Зокрема, варто виокремити вагоме значення запровадження карантинних обмежень, спричинених поширенням пандемії COVID-19, які зумовили істотні деструктивні зміни в країні, що торкнулися й сфери інвестування та процесів забезпечення сталого інвестиційного розвитку країни та регіонів. Проте, варто визнати, що дія факторів та чинників воєнного характеру, наразі, в Україні є найбільш вагомою, а інвестиційний потенціал під їх впливом зазнає значних деструктивних змін, що зумовлює зниження інвестиційної привабливості країни та посилення ризиків інвестування, особливо із джерел, що знаходяться за межами країни.

В даному контексті актуальними виявляються дослідження параметрів інвестиційної привабливості України, що доцільно провести на основі аналізу Індексу інвестиційної привабливості, динаміку якого відобразимо на рис. 2.5. Водночас, зазначимо, що даний показник є інтегрованим кількісним індикатором рівня інвестиційного розвитку, за допомогою якого інвестори та органи публічної влади одержують можливість прийняти найбільш оптимальні управлінські рішення щодо формування й реалізації інвестиційних проєктів на рівні країни та її регіонів. При цьому, максимально можливе його значення зафіксовано на рівні 5 балів.

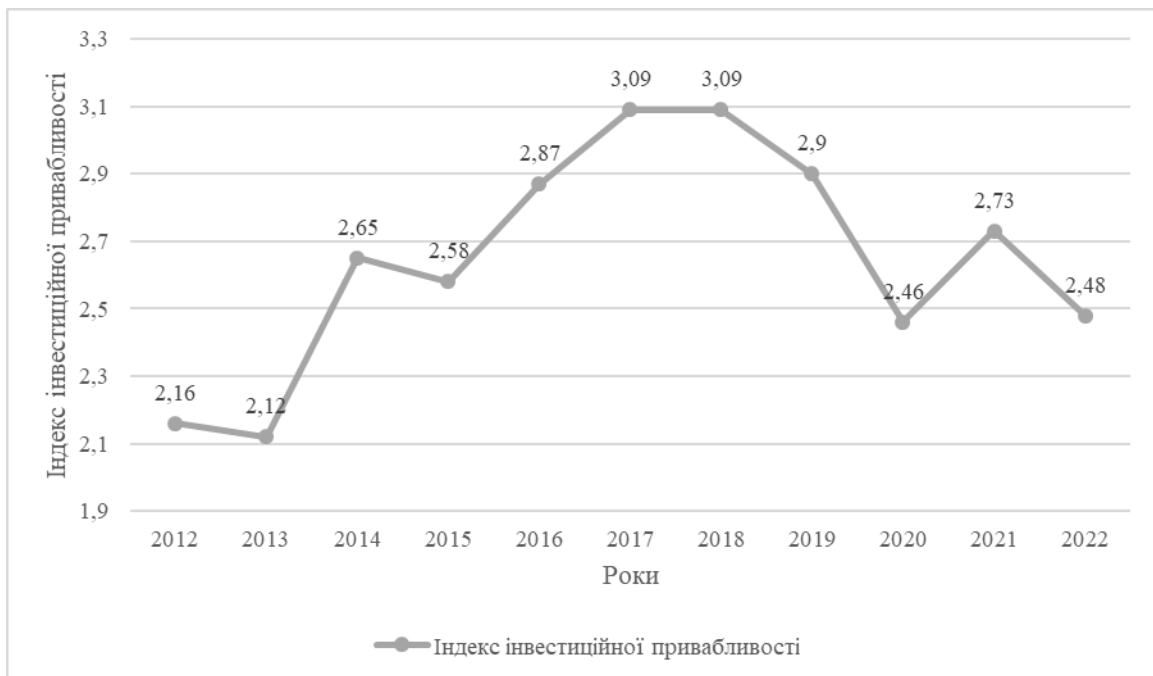

Рис. 2.5. Динаміка Індексу інвестиційної привабливості України у 2012–2022 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [33; 34]

Як засвідчують результати аналізу України за Індексом інвестиційної привабливості впродовж 2012–2022 рр. країна позиціонує посередні значення аналізованого показника, які періодично знижуються прямо пропорційно поглибленню соціально-економічної та суспільно-політичної нестабільності. Зокрема, вкрай низьке його значення зафіксовано у 2013 р. (2,12), коли Україну охопила хвиля суспільного невдоволення політичною владою та

розпочалася Революція Гідності. В подальшому значення Індексу інвестиційної привабливості стабільно зростало і станом на 2017–2018 рр. досягнуло позначки у 3,09. Однак, впродовж 2019–2020 рр. (період коронавірусної кризи) спостерігається різке падіння значення досліджуваного показника до 2,46. У 2021 р. вдалося відновити зростаючий тренд Індексу інвестиційної привабливості до 2,73, проте, у 2022 р. він знову опустився до 2,48, що обумовлено активними бойовими діями на території України та війною Росії проти України.

Окреслена ситуація щодо нестабільності та достатньо низьких значень Індексу інвестиційної привабливості свідчить про наявність в Україні вагомих проблем забезпечення сталого інвестиційного розвитку, а існуючі організаційно-управлінські та нормативно-правові механізми інвестиційного розвитку на різних рівнях публічного управління є неефективними та не спроможними досягнути поставлених цілей.

Оцінюючи рівень інвестиційної привабливості України, можна констатувати нестабільність її інвестиційного розвитку, що обумовлено й іншими дестабілізуючими чинниками, до найбільш вагомих із яких варто віднести:

- 1) недосконалість механізму та низький рівень страхування інвестиційних ризиків;
- 2) високий рівень корупції в країні;
- 3) війна Російської Федерації проти України;
- 4) недосконалість та нестабільність інвестиційного та податкового законодавства;
- 5) високий рівень волатильності валютного курсу;
- 6) посилення макроекономічної та політичної нестабільності;
- 7) слабкий рівень розвиненості фондового ринку;
- 8) зростаючі ставки щодо довгострокових кредитів та посилення вимог для їх одержання;

9) несформованість державних програм фінансової допомоги та запровадження пільгових режимів в частині іноземного інвестування розвитку регіонів.

Варто зазначити, що стан інвестиційного розвитку регіону істотно залежить від стану інвестиційного клімату в країні та, як стверджують О. Бобровська, А. Лисачок, Т. Кравченко, А. Акімова та О. Акімов [5, с. 233], в сукупності вони формують основну базу для забезпечення й зміцнення інвестиційної безпеки регіону.

Що стосується значних перешкод іноземного інвестування в Україні, то тут окремо необхідно виокремити високий рівень бюрократизації процесу інвестування та складнощі щодо постійного поновлення дозволів на тимчасове перебування в Україні невеликих інвестиційних компаній, що потребує виважених рішень зі сторони органів державної влади з метою спрощення відповідних процедур.

Тим не менше, проведені дослідження щодо виявлення стану та динаміки залучення прямих іноземних інвестицій в Україну впродовж 2012–2022 рр. (рис. 2.6) дозволяють стверджувати, що впродовж 2012–2013 рр. зафіксовано достатньо вагомні обсяги залучених іноземних інвестицій в Україну, що відбулося на фоні відновлення світової економіки після фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр. та нарощення інвестиційного потенціалу, що, своєю чергою, сприяло підвищенню показників ефективності інвестиційного розвитку країни.

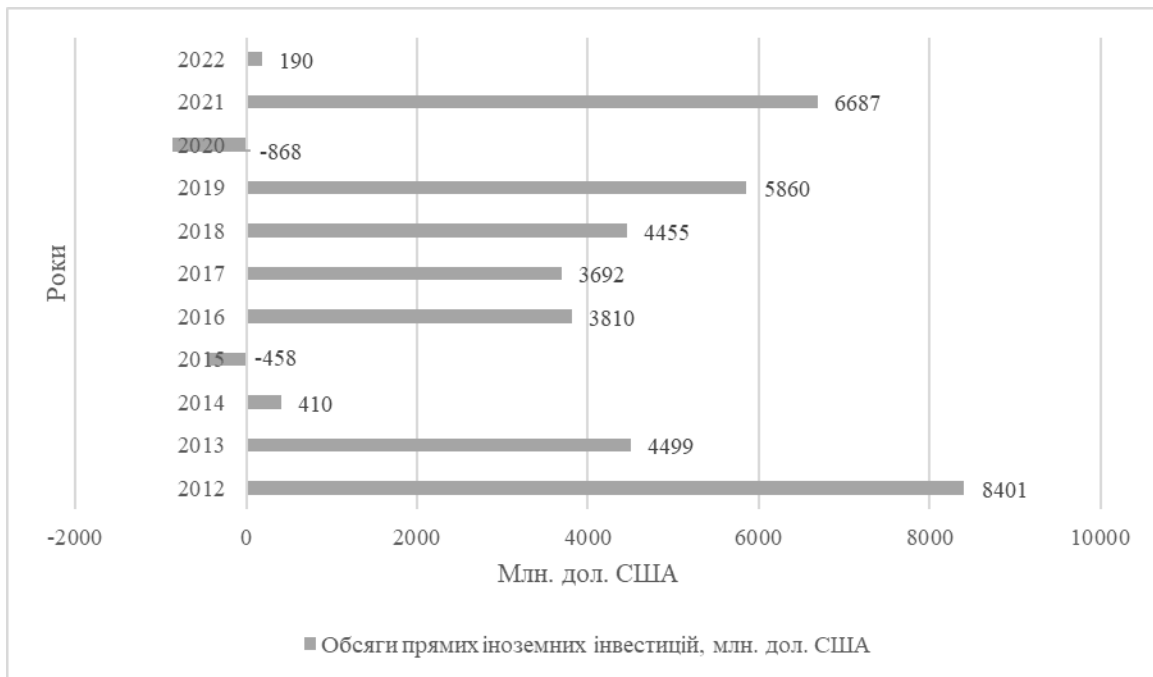

Рис. 2.6. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну у 2012–2022 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерела [125]

Проте, вже у 2014 р. обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну скоротилися на 90,89 % порівняно із попереднім періодом до 410 млн. дол. США, а в 2015 р. взагалі досягнули критично низької позначки у –458 млн. дол. США, що пов'язано із Революцією Гідності та переформатуванням політичної влади в країні. Очевидно, що суспільно-політична нестабільність спричинила посилення впливу інвестиційних ризиків, внаслідок чого інвестори прийняли рішення про виведення власних капіталів із країни, яка перебуває у стані військового конфлікту із Росією, а також втратою Україною значних територій на таких промислово розвинутих регіонах як Донецька та Луганська області, а також анексією Автономної республіки Крим, публічне управління на яких фактично унеможливилось факторами воєнного характеру.

На фоні поглиблення нестабільності та небезпек сформувалося несприятливе інвестиційне середовище, яке спонукало інвесторів обмежувати власні вкладення, а подекуди й припинити реалізацію інвестиційних проєктів.

Подальший період характеризується завершенням гострої фази неспровокованої агресії Російської Федерації по відношенню до України та відновленням інвестиційних потоків, що доводять значення аналізованого показника у 2016–2019 рр. Однак, у 2020 р. знову зафіксовано різке зниження обсягів інвестицій, залучених в Україну до –868 млн. дол. США, що зумовлено запровадженням значних карантинних обмежень, спровокованих поширенням пандемії COVID-19. Як наслідок, інвестиційні ресурси були частково «заморожені» і не лише в Україні, а й в більшості зарубіжних країн.

У 2021 р. вдалося частково відновити потоки іноземних інвестицій в Україну, обсяги яких оцінюються на рівні 6687 млн. дол. США, що істотно перевищує показники докризового 2020 р. Однак, вкладені зусилля щодо активізації процесу залучення іноземних інвестицій повністю нівелювалися подіями 2022 р., які спричинили повномасштабне військове вторгнення Російської Федерації та ведення нею активних бойових дій на значній території України, внаслідок чого, обсяги іноземних інвестицій скоротилися до 190 млн. дол. США (на 97,16 %), що являється катастрофічним явищем для процесу забезпечення інвестиційного розвитку країни та потребує виважених організаційно-управлінських рішень зі сторони органів державної влади різних рівнів.

Водночас, проведений аналіз прямих іноземних інвестицій з України за аналогічний період 2012–2022 рр. (рис. 2.7) дає підстави констатувати схожі тенденції, однак, відмічаються значно нижчі обсяги прямих іноземних інвестицій, що виведені із України, порівнюючи із обсягами залучених країною інвестиційних ресурсів.

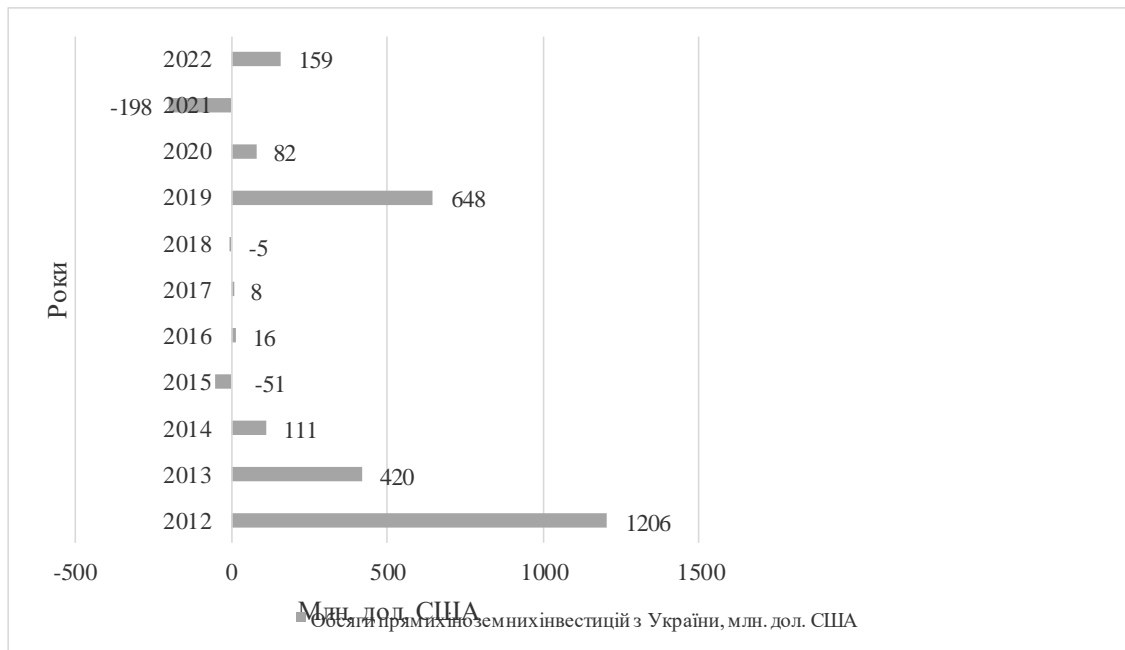

Рис. 2.7. Динаміка прямих іноземних інвестицій з України у 2012–2022 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерела [125]

Окремо варто звернути увагу на обсяги та індекси капітальних інвестицій в Україні за видами економічної діяльності та встановити перспективні та депресивні сфери секторального інвестиційного розвитку. У табл. 2.2 (Додаток А) систематизуємо основні показники, необхідні для аналізу щодо обсягів капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в Україні у 2012–2021 рр.

Водночас зазначимо, що найбільші обсяги капітальних інвестицій спрямовуються в такі сфери як промисловість, будівництво та на державне управління, оборону й обов'язкове соціальне страхування, а найменші – на освіту, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок, а також на тимчасове розміщування й організацію харчування.

При цьому, впродовж усього аналізованого періоду відмічається спадний тренд щодо залучення капітальних інвестицій в період із 2012 р. по 2014 р. із 293692 млн. грн. у 2012 р. до 219420 млн. грн. у 2014 р. Період 2015–2019 рр. характеризується незначним, проте стабільним зростанням капітальних інвестицій за видами економічної діяльності.

У 2020 р. спостерігалось зниження їх обсягів до 508217 млн. грн. та незначне збільшення у 2021 р. до 528802 млн. грн. Достатньо чітко кризові періоди інвестиційного розвитку в Україні прослідковуються завдяки проведенню оцінок динаміки індексів капітальних інвестицій за видами економічної діяльності у 2012–2021 рр. (табл. 2.3 (Додаток Б), де встановлено, що у 2013 р. значення загального індексу капітальних інвестицій становило 88,9 %, у 2014 р. – 75,9 %, а у 2015 р. – 98,3 %. В подальшому, кризовим періодом можна вважати 2020 р., індекс капітальних інвестицій в якому становить 61,8 %.

Таким чином, в результаті проведених емпіричних досліджень основних тенденцій щодо стану та динаміки показників інвестиційного розвитку України, можна констатувати, що в країні у сфері інвестування та забезпечення сталого інвестиційного розвитку наявні значні проблеми, які істотно перешкоджають здійсненню інвестиційної діяльності, що зумовлено недосконалістю чинного законодавства та організаційно-управлінських механізмів публічного управління інвестиційним розвитком. Однак варто констатувати, що Україна має вагомий ресурсний потенціал, який, за умови ефективного управління, спроможний підвищити інвестиційну привабливість країни та забезпечити високі показники залучення інвестицій, раціональність використання яких значною мірою залежить від географічного розташування територій, де вони реалізовуватимуться та від рівня розвитку регіону, куди вони будуть спрямовуватися.

Тому, зважаючи на достатньо вагомий інвестиційний потенціал України та її регіонів, обумовлюється необхідність поглибленого вивчення регіональної структури управління інвестиційним розвитком регіонів України та обґрунтованим виявляється потреба у виявленні прогресивних та депресивних регіонів за показниками інвестиційної привабливості.

2.2. Застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в регіонах України

Публічне управління інвестиційним розвитком в Україні являється складним та вагомим завданням органів державної влади усіх рівнів, адже наявність в країні низки системних проблем соціально-економічного розвитку та суспільно-політичної нестабільності, доповненої війною Російської Федерації проти України, свідчать про необхідність ефективного управління явищами та процесами на усіх рівнях задля досягнення сталого розвитку країни. Очевидно, що вагоме місце в такій управлінській системі посідають фінансові ресурси, що необхідні для реалізації поставлених завдань та для досягнення окреслених цілей. Тому, проблематика деталізації досліджень проблемних аспектів формування та застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Україні переміщається на передній план, а з урахуванням того, що країна перебуває у стані війни, актуалізується його вивчення в регіональному контексті, оскільки інвестиційний розвиток регіонів України за таких умов істотно відрізняється та потребує індивідуальних підходів щодо забезпечення управління інвестиційним потенціалом.

В Україні сформувалася низка проблем, що становлять значну перешкоду процесам ефективного публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, що пов'язані із неузгодженістю міжрегіональних взаємовідносин в державі, які проявляються у напруженості та постійному зростанні конкуренції між сильними та депресивними регіонами за доступ до бюджетних, корпоративних та іноземних джерел концентрації інвестиційних ресурсів. Найбільш відчутними такі деструктивні зміни виявляються на рівні обласних та районних державних адміністрацій, а також на рівні місцевих рад та територіальних громад, вплив на які здійснюється шляхом лобювання програм регіонального економічного розвитку положень щодо бюджетного

фінансування та коригування нормативно-правової бази у сфері бюджетно-податкової політики й регулювання інвестиційної діяльності.

Як правило, такий вплив відбувається на Департаменти фінансів обласних державних адміністрацій, а на місцевому рівні – на управління фінансів та на відділи фінансово-господарського забезпечення територіальних громад. Зважаючи на те, що публічне управління інвестиційним розвитком регіонів передбачає пошук найбільш оптимальних способів використання інвестиційних ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей його забезпечення, воно повинно бути об'єктивним та раціональним, а органи публічної влади повинні керуватися у своїй діяльності принципами відкритості, прозорості та підзвітності громадськості.

Варто зазначити, що організаційно-правові аспекти публічного управління інвестиційним розвитком регіонів України істотно залежать від умов розвитку країни та обумовлюють необхідність виявлення основних тенденцій та параметрів показників інвестиційного розвитку, які передбачають їх зіставлення та порівняння. Зокрема, оцінювання динаміки обсягів капітальних інвестицій в Україні у 2012–2021 рр. в розрізі регіонів (табл. 2.4 (Додаток В) дозволяють стверджувати, що у довоєнний період найбільші їх обсяги спрямовувалися в такі промислово розвинуті регіони як Дніпропетровська, Донецька, Київська області та м. Київ. Аналогічні тенденції зафіксовані і в період війни Російської Федерації проти України, яка триває із 2014 р. по 2022 р., що обумовлено значним рівнем розвитку інвестиційної інфраструктури, яка знаходиться в зазначених регіонах, та концентрацією промислових об'єктів на їх територіях. Безумовно, найбільша частка капітальних інвестицій за весь аналізований період була спрямована у м. Київ.

Поглиблені дослідження в напрямку виявлення особливостей розподілу капітальних інвестицій за регіонами в Україні варто провести шляхом їх групування та встановлення спільних і відмінних ознак інвестиційного розвитку.

Для цього використаємо технологію кластерного аналізу на основі методу k–середніх з використанням програмного пакету Statistica, 8.0 та з’ясуємо, які регіони найбільш ефективно використовують інвестиційні ресурси й забезпечують високі показники інвестиційного розвитку. Результати проведених досліджень систематизуємо у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Групування регіонів України за показником обсягів капітальних інвестицій у довоєнний період 2012–2013 рр. та у період війни 2014–2021 рр.

№ за/п	2012–2013 рр.		2014–2021 рр.	
	Регіон	Номер кластера	Регіон	Номер кластера
1.	м. Київ	1	м. Київ	1
2.	Дніпропетровська	2	Дніпропетровська	2
3.	Донецька		Київська	
4.	Київська		Донецька	
5.	Луганська	3	Львівська	3
6.	Львівська		Одеська	
7.	Одеська		Полтавська	
8.	Полтавська		Харківська	
9.	Харківська		Вінницька	
10.	Вінницька	4	Запорізька	4
11.	Запорізька		Волинська	
12.	Івано-Франківська	5	Житомирська	5
13.	Миколаївська		Закарпатська	
14.	Волинська		Івано-Франківська	
15.	Кіровоградська		Кіровоградська	
16.	Тернопільська		Миколаївська	
17.	Хмельницька		Рівненська	
18.	Черкаська		Сумська	
19.	Житомирська	6	Тернопільська	6
20.	Закарпатська		Херсонська	
21.	Рівненська		Хмельницька	
22.	Сумська		Черкаська	
23.	Херсонська		Чернігівська	
24.	Чернівецька		Луганська	
25.	Чернігівська	Чернівецька		

* Дані з Луганської та Донецької областей не враховані через окупацію значних їх територій та неможливість одержання даних

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [131, с. 164; 132, с. 162; 133, с. 161; 134, с. 161]

При цьому, вважаємо обґрунтованим проводити окреслені дослідження з урахуванням чинників довоєнного періоду 2012–2013 рр. та періоду

гібридної війни 2014–2021 рр. У період повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України у 2022 р. вагомі деструктивні зміни спричинили обмеження доступу до значних українських територій, їх анексії та непідконтрольності, внаслідок чого доступ до статистичної інформації обмежений, а показники щодо інвестицій не висвітлюються офіційними інституціями.

Як засвідчують дані таблиці 2.4, у довоєнний період 2012–2013 рр. виокремлювалося шість основних кластерів, що характеризуються спільними ознаками надходження капітальних інвестицій, зокрема, до першого кластеру увійшло м. Київ, де зосереджено найбільші обсяги капітальних інвестицій. Другий кластер складають Дніпропетровська, Донецька та Київська області, що одержали левові частки інвестиційних ресурсів, а параметри їх інвестиційного розвитку доводять ефективність регіональних організаційно-управлінських механізмів публічного управління інвестиційним розвитком цих регіонів.

До третього кластеру увійшли такі регіони як Луганська, Львівська, Одеська, Полтавська та Харківська області, що також відзначаються розвинутою інфраструктурою та достатньо вагомими показниками ефективності публічного управління інвестиційним розвитком цих регіонів. Більше того, приналежність окремих із зазначених регіонів до прикордонних територій (Луганська, Львівська, Харківська області) та до портової зони (Одеська область) відкривають додаткові можливості для реалізації інвестиційних ресурсів найбільш оптимальним чином.

Четвертий кластер становлять Вінницька, Запорізька, Івано-Франківська та Миколаївська області, які засвідчують дещо нижчі показники ефективності інвестиційного розвитку, однак мають достатньо вагомий інвестиційний потенціал, спроможний конкурувати із іншими регіонами.

П'ятий кластер (Волинська, Кіровоградська, Тернопільська, Хмельницька та Черкаська області) та шостий кластер (Житомирська, Закарпатська, Рівненська, Сумська, Херсонська, Чернівецька та Чернігівська

області) позиціонують найнижчі показники ефективності інвестиційного розвитку, оскільки на їх території спрямовуються найменші обсяги капітальних інвестицій, що, відповідно, визначає їх приналежність до депресивних регіонів.

Період гібридної війни 2014–2021 рр. оцінюється певними трансформаційними змінами щодо кластеризації регіонів України за показником обсягів капітальних інвестицій. Інсайдерами все-таки залишилися такі регіони як і у довоєнний період м. Київ (I кластер), Дніпропетровська, Київська та Донецька області (II кластер), а також Львівська, Одеська, Полтавська та Харківська (III кластер). Зауважимо, що Луганська область через анексію Росією більшості її територій перемістилася із третього кластера у найбільш депресивний шостий, де поділяє позиції із Чернівецькою областю.

Стабільно у четвертому кластері зберегли своє місце Вінницька та Запорізька області, а Івано-Франківська та Миколаївська опустилися у п'ятий кластер, де знаходяться такі регіони як Волинська, Житомирська, Закарпатська, Кіровоградська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська та Чернігівська області.

Стає очевидним, що суспільно-політична нестабільність в Україні та наявність військового конфлікту, який періодично зазнає ескалації впродовж 2014–2021 рр. істотно знизили темпи інвестиційного розвитку регіонів країни, а виведення інвестиційних ресурсів інвесторами з України ще більше поглибило кризові ситуації, внаслідок чого система публічного управління інвестиційним розвитком регіонів зазнала вагомих деструктивних змін та були реалізовані вимушені заходи щодо протидії кризовим явищам та пошуку дієвих методів залучення інвестиційних ресурсів із різних джерел фінансування з метою забезпечення стабілізаційних заходів.

Частково позитивного результату вдалося досягнути, проте лише в промислово та економічно більш розвинутих регіонах. Що стосується

депресивних регіонів України, то тут проблеми нестабільності ще більше поглибилися.

Першочергово, така ситуація пов'язана із неоднозначністю впливу дестабілізуючих чинників інвестиційного розвитку регіонів, недосконалістю інституційного середовища та неефективністю діяльності формальних інститутів, які визначають рівень фінансової спроможності органів публічної влади регіонального та місцевого рівнів та їх самодостатність у налагодженні взаємозв'язків та співпраці із існуючими та потенційними інвесторами. При цьому, не менш вагомим залишається позиція неформальних інститутів, що чинять вплив на якісні показники розвитку соціального капіталу та визначають схильність громадськості конкретного регіону до опортуністичної поведінки.

Більше того, проведені дослідження доводять, що вищі показники ефективності публічного управління інвестиційним розвитком регіону притаманні тим адміністративним одиницям, які зуміли забезпечити відкритість та прозорість діяльності органів державної влади регіонального та місцевого рівнів, а також налагодити конструктивний діалог із бізнесовими структурами та інвесторами. Крім того, наявність стратегічних та програмних документів інвестиційного розвитку кожного із регіонів підсилює інвестиційний розвиток та сприяє вибору інвестиційних пропозицій.

Водночас, необхідно визнати, що інвестиційна привабливість регіону відіграє вагомий роль в процесі забезпечення процесів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, адже, якість людського та соціального капіталу на рівні із достатнім рівнем розвитку фінансової, виробничої, транспортної, інформаційної, інноваційної та соціальної інфраструктури спроможні забезпечити швидке та найбільш оптимальне досягнення поставлених цілей.

Окремо варто відмітити вагомість формування та реалізації цільових програм інвестиційного розвитку регіонів, які допускають можливість участі

у фінансуванні інвестиційних проєктів як державних, так і міжнародних інституцій, а також створення індустріальних, наукових й технологічних парків та промислових зон, що мають високий рівень інноваційної спроможності та здатні продукувати інновації та залучати їх у практику інвестиційної діяльності.

Стає очевидним, що наявність потужного організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіонів потребує формування мережі дієвих інституцій, до компетенції яких належить надання організаційно-правової, фінансово-економічної, технічної, технологічної та інших видів підтримки й допомоги суб'єктам інвестиційного процесу на регіональному рівні.

Окремі науковці, зокрема, Н. Фатюха [156] пропонує регіони України за показниками інвестиційного розвитку об'єднувати в декілька соціально-економічних районів, а саме:

- 1) Столичний район (Київська, Чернігівська, Житомирська області);
- 2) Північно-Східний район (Харківська, Полтавська, Сумська області);
- 3) Донецький район (Донецька, Луганська області);
- 4) Придніпровський район (Дніпропетровська, Запорізька області);
- 5) Центральний район (Черкаська, Кіровоградська області);
- 6) Подільський район (Вінницька, Тернопільська, Хмельницька області);
- 7) Карпатський район (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька області);
- 8) Північно-Західний район (Волинська, Рівненська області);
- 9) Причорноморський район (Одеська, Миколаївська, Херсонська області).

Такий підхід до регіонального розподілу областей України з метою забезпечення інвестиційного розвитку є виправданим та обґрунтованим, адже враховує особливості територіального розташування та спільні кліматичні

умови. Однак, якщо проаналізувати показники інвестиційного розвитку регіонів України, то висувається гіпотеза, що більш доцільним є їх розподіл у відповідності до ефективності залучення та використання інвестиційних ресурсів. Фактично, проблеми публічного управління інвестиційним розвитком регіону тісно корелюють із особливостями публічного управління їх економічним розвитком, на чому акцентують увагу О. Бобровська та Д. Бондаренко [4, с. 22-23].

Водночас, варто зауважити, що в умовах невизначеності та нестабільності між регіонами України загострюється конкурентна боротьба за одержання більшої частки інвестиційних ресурсів, за державну підтримку щодо ініціатив та фінансування, а також за можливості реалізувати державні інвестиційні проєкти. При цьому, перевагу одержують ті регіони, які мають вищий рівень інвестиційної привабливості, інвестиційного потенціалу та позитивний інвестиційний клімат, а також ті, що можуть запропонувати більш цікаві об'єкти для інвестування.

Відповідно, проводячи дослідження проблемних аспектів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, неможливо оминати показники обсягів капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу, які в середньому по Україні, зокрема, у 2021 р. становлять 11551,4 грн. (табл. 2.6) (Додаток Г).

Крім того, обсяги капітальних інвестицій в Україні в розрахунку на одну особу в регіональному контексті досить вагомо відрізняються між собою, що також зумовлено рівнем їх соціально-економічного розвитку та спроможністю здійснювати ефективне управління інвестиційними ресурсами зі сторони органів публічної влади.

Варто зауважити, що проведені дослідження в напрямку групування регіонів України за показником обсягів капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу у довоєнний період 2012–2013 рр. та у період війни 2014–2021 рр., що проведені з використанням тієї ж технології кластерного аналізу на основі методу k-середніх із застосуванням програмного пакету Statistica,8.0 (табл. 2.7), доводять нерівномірність інвестиційного розвитку

регіонів України та напшовхують на думку, що існуючі механізми публічного управління інвестиційним розвитком регіонів є не цілком прийнятними та оптимальними.

Таблиця 2.7

Групування регіонів України за показником обсягів капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу у довоєнний період 2012–2013 рр. та у період війни 2014–2021 рр.

№ за/п	2012–2013 рр.		2014–2021 рр.	
	Регіон	Номер кластера	Регіон	Номер кластера
1.	м. Київ	1	м. Київ	1
2.	Київська	2	Київська	2
3.	Дніпропетровська	3	Дніпропетровська	3
4.	Донецька		Полтавська	
5.	Одеська		Вінницька	
6.	Полтавська	4	Волинська	4
7.	Вінницька		Запорізька	
8.	Запорізька		Кіровоградська	
9.	Івано-Франківська		Львівська	
10.	Кіровоградська		Миколаївська	
11.	Луганська		Одеська	
12.	Львівська		Харківська	
13.	Миколаївська		Хмельницька	
14.	Харківська		Черкаська	
15.	Волинська		5	
16.	Тернопільська	Донецька		
17.	Хмельницька	Житомирська		
18.	Черкаська	Закарпатська		
19.	Житомирська	6	Івано-Франківська	
20.	Закарпатська	6	Рівненська	6
21.	Рівненська		Сумська	
22.	Сумська		Тернопільська	
23.	Херсонська		Херсонська	
24.	Чернівецька		Херсонська	
25.	Чернігівська		Чернівецька	

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [37; 145, с. 358; 146, с. 343; 147, с. 338; 148, с. 325]

Проаналізовані тенденції засвідчують, що як у довоєнний період, так і у період російсько-української війни за показником обсягів капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу в Україні виокремлюється шість регіональних кластерів. До першого що у довоєнні часи, що у період війни увійшло м. Київ, до другого – Київська область, де зафіксовано найвищі

значення капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу. Очевидно, що дані регіони є найбільш інвестиційно привабливими та спроможні забезпечити значно вищі показники ефективності публічного управління інвестиційним розвитком, ніж інші регіони.

У третьому кластері у довоєнні 2012–2013 рр. розмістилися такі регіони як Дніпропетровська, Донецька, Одеська та Полтавська області, обсяги капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу в яких коливаються у межах 6145,7 грн. – 7248,4 грн. та є достатньо високими у регіональному порівнянні. Однак, у період війни з даного кластеру вийшли Донецька та Одеська області, що обумовлено проведенням активних бойових дій на території першої, окупацією значних її територій та неможливістю здійснення інвестиційної діяльності. Водночас, Одеська область, маючи потужну інвестиційну привабливість, перетворилася на прифронтний регіон та потерпає від загострення впливу інвестиційних ризиків воєнного характеру. Відповідно Одеська область опустилася у четвертий кластер, а Донецька – у п'ятий.

Регіони, що увійшли до четвертого та п'ятого кластерів, характеризуються посередніми значеннями показника обсягів капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу, а регіони, що посіли місце у шостому кластері – вважаються депресивними регіонами, що не спроможні в повній мірі швидко досягнути бажаних результатів та забезпечити належним чином зростання показників ефективності публічного управління інвестиційним розвитком.

Отже, результати проведених досліджень загальної практики застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в регіонах України дають підстави стверджувати про його недосконалість. Водночас, вдалося з'ясувати, що організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком в регіонах України є недостатньо оптимальним та потребує перегляду й уточнення, про що свідчить різка диференціація показників та параметрів

оцінки інвестиційного розвитку в регіональному контексті. Як доводять проведені розрахунки, промислово розвинуті регіони претендують на більші обсяги як капітальних, так і іноземних інвестицій, а регіони із нижчим рівнем соціально-економічного розвитку й нижчими показниками інвестиційної привабливості доволі часто обмежуються у доступі до інвестиційних ресурсів.

Крім того, виявлено, що на регіональному рівні публічне управління інвестиційним розвитком являється пріоритетним напрямком забезпечення стабільного функціонування суспільно-політичних та соціально-економічних процесів, а його основними інструментами впливу на інвестиційний розвиток регіону є програми та стратегії соціально-економічного розвитку та бюджету.

При цьому, результати проведених досліджень дозволили виявити, що в сучасних умовах функціонування та трансформації регіонів існують значні проблеми щодо відсутності механізмів формування стратегій інвестиційного розвитку на регіональному рівні, а основні засади, що стосуються інвестиційної політики та діяльності включаються до стратегічних документів соціально-економічного розвитку, що дозволяє опосередковано здійснювати управлінський вплив на показники регіонального інвестиційного розвитку.

2.3. Ефективність застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області

Проведені дослідження інвестиційного розвитку України в розрізі регіонів свідчать про вагомість його регіонального спрямування, адже в науковому дискурсі та в розумінні науковців регіон вважається такою відтворювальною системою, яка спроможна консолідувати зусилля

економічних агентів, що беруть участь у створенні, споживанні та розподілі регіонального продукту, з метою забезпечення процесів відтворення конкретної території. Стає очевидним, що процеси відтворення та розвитку регіонів потребують фінансових вкладень, які здійснюються із залученням інвестицій, що формуються із державних та приватних джерел.

Оцінювання рівня капітальних інвестицій в розрізі регіонів України, які проведені у попередніх дослідженнях, дають підстави констатувати, що підвищення інвестиційної привабливості та ефективності інвестиційної політики регіонів істотно залежить від обсягів капітальних інвестицій, спрямованих у них. При цьому встановлено, що інвестиційний розвиток регіонів є нерівномірний та залежить від низки об'єктивних та суб'єктивних факторів. Зокрема, серед найбільш вагомих чинників інвестиційного розвитку регіону варто відмітити його геополітичне становище, географічне розташування та ефективність діяльності регіональних органів публічної влади й місцевого самоврядування, що здійснюють управлінські функції у сфері інвестування.

Водночас, з'ясовано, що ефективність інвестиційного розвитку регіону потребує виважених управлінських заходів оперативного й стратегічного характеру, внаслідок чого можна одержати можливість досягнення поставлених цілей. Тому, вважаємо за доцільне провести дослідження ефективності та проблем застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Україні на прикладі Івано-Франківської області, оскільки даний регіон має приналежність до Карпатського регіонального об'єднання, характеризується розвинутою інфраструктурою та інвестиційною привабливістю, зважаючи на його гірсько-курортний й туристично-рекреаційний потенціал, а також на кліматичні особливості території, що позиціонує високий рівень інвестиційної привабливості.

Сучасна парадигма сталого розвитку України передбачає широке використання інвестиційного потенціалу регіонів, які в контексті реформи

децентралізації успішно пройшли шлях трансформаційної перебудови та спроможні забезпечити зростаючі показники своєї конкурентоспроможності та надання публічних послуг у відповідності до європейських стандартів. Відповідно, одержання регіонами нових податкових надходжень та запровадження системи бюджетного вирівнювання мотивують органи публічного управління регіонального рівня стимулювати місцевий й регіональний розвиток. Івано-Франківська область не є винятком, оскільки має потужний інвестиційний потенціал, а її інвестиційна привабливість доповнюється сприятливим географічним розташуванням та можливостями реалізації інвестиційних проєктів із залученням іноземних інвесторів. Тому, як стверджують А. Томашевська, І. П'ятничук та В. Качмарський [153, с. 55], підготовка проєктів сталого розвитку повинна корелювати із показниками забезпечення інвестиційного розвитку регіону.

Проведені дослідження діяльності органів публічної влади Івано-Франківської області щодо управління інвестиційним розвитком в регіоні дають підстави встановити, що проблеми інвестування в межах регіону та територіальних громад стоять особливо гостро, а на їх вирішення спрямовуються немалі зусилля. Зокрема, в межах Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021–2027 рр. [151, с. 31–34], розробленої Департаментом економічного розвитку, промисловості та інфраструктури обласної державної адміністрації та затвердженої обласною військовою адміністрацією, передбачено механізм максимізації залучення прямих й капітальних інвестицій та їх просування, а також визначено серед основних можливостей розвитку регіону саме залучення інвестиційних ресурсів та використання інвестиційного потенціалу. Проте, визнано однією із слабких сторін інвестиційного розвитку регіону низький рівень інвестиційної активності суб'єктів господарювання, що обумовлено політичною та економічною нестабільністю на фоні військового конфлікту та повномасштабної війни Росії проти України.

З іншої сторони, зважаючи на низький рівень інвестиційної активності суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність в межах регіону, позитивним інструментом публічного управління інвестиційним розвитком Івано-Франківської області та підвищення її інвестиційної привабливості визначено регіональні цільові програми, зокрема, Регіональну цільову програму розвитку малого та середнього підприємництва в Івано-Франківській області на 2017–2018 рр. та Регіональну цільову програму розвитку малого та середнього підприємництва в Івано-Франківській області на 2022–2023 рр., в яких проаналізовано стан розвитку малого та середнього підприємництва у визначених періодах, оцінено масштаби та обсяги фінансово-кредитної підтримки та розвитку інфраструктури, окреслено особливості регуляторної політики та особливості надання адміністративних послуг, визначено основні проблеми малого та середнього підприємництва та запропоновано шляхи й способи їх подолання. Поряд із цим, метою таких регіональних цільових програм розвитку малого та середнього підприємництва в межах регіону є створення належних умов для ведення фінансово-господарської діяльності підприємствами, її розширення та внесення позитивного впливу на рівень соціально-економічного розвитку регіону. Досягнення мети реалізації зазначених регіональних цільових програм потребує об'єднання зусиль на рівні органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, бізнесових структур та громадськості.

Водночас, необхідно зазначити, що динаміка зміни обсягів капітальних інвестицій в Україні та в Івано-Франківській області у 2012–2021 рр. (рис. 2.8) не має чіткої тенденції. Зокрема, у довоєнний період 2012–2013 рр. обсяги капітальних інвестицій в Україні та в Івано-Франківській області характеризувалися прямо пропорційною залежністю, що відображає їх спадний тренд як на рівні країни, так і на рівні регіону. Проте, у 2014 р. на фоні скорочення обсягів капітальних інвестицій в Україні, їх обсяги в Івано-Франківській області істотно зросли на 42,41 % порівняно із попереднім роком.

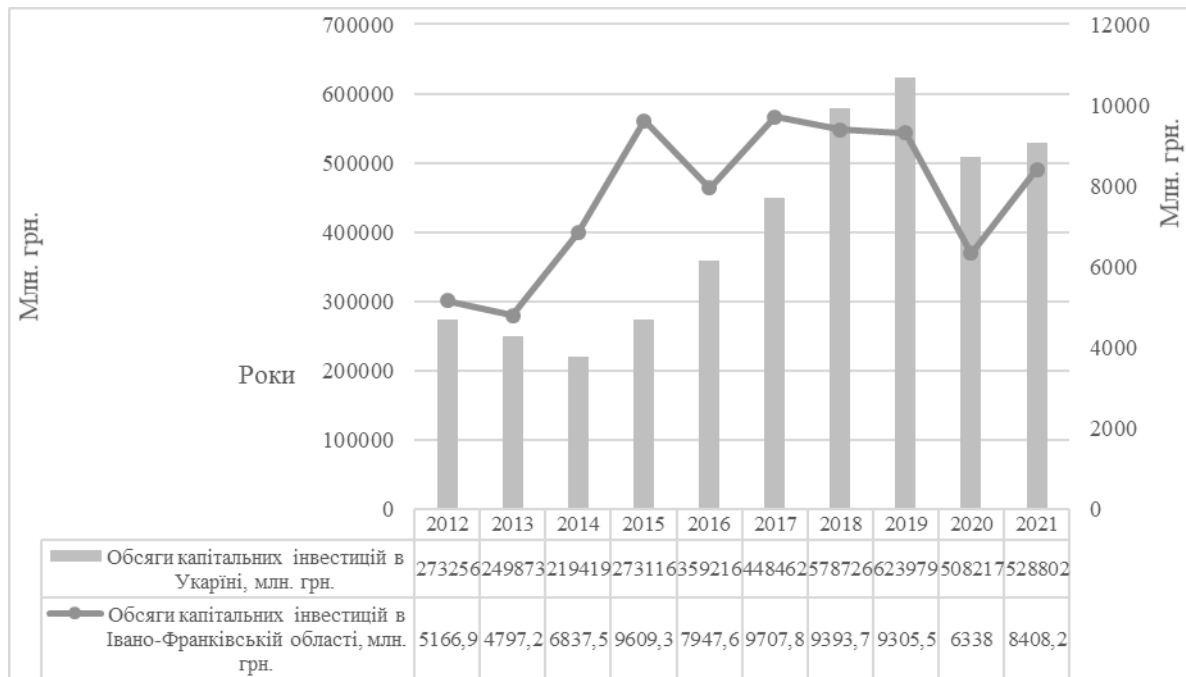

Рис. 2.8. Динаміка капітальних інвестицій в Україні та в Івано-Франківській області у 2012–2021 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [131, с. 163; 132, с. 161; 133, с. 160; 134, с. 160]

У 2015 р. обсяги капітальних інвестицій, спрямованих в Івано-Франківську область продовжили зростати поряд із незначним збільшенням загальної суми капітальних інвестицій на рівні країни. Однак, вже у 2016 р. спостерігається обернена залежність: при зростаючому тренді капітальних інвестицій на рівні України, їх частка, що надійшла на розвиток Івано-Франківської області знизилася із 9609,3 млн. грн. до 7947,6 млн. грн.

Наступний період 2018–2019 рр. засвідчує зростання значення обох аналізованих показників, чого не можемо спостерігати у 2020 р., де відбулося значне їх зниження. У 2021 р. також відмічається незначне відновлення інвестування та активізація інвестиційної діяльності.

Схожі тенденції спостерігаються щодо динаміки обсягів капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу, що спрямовані в Івано-Франківську область у 2012–2021 рр. (рис. 2.9).

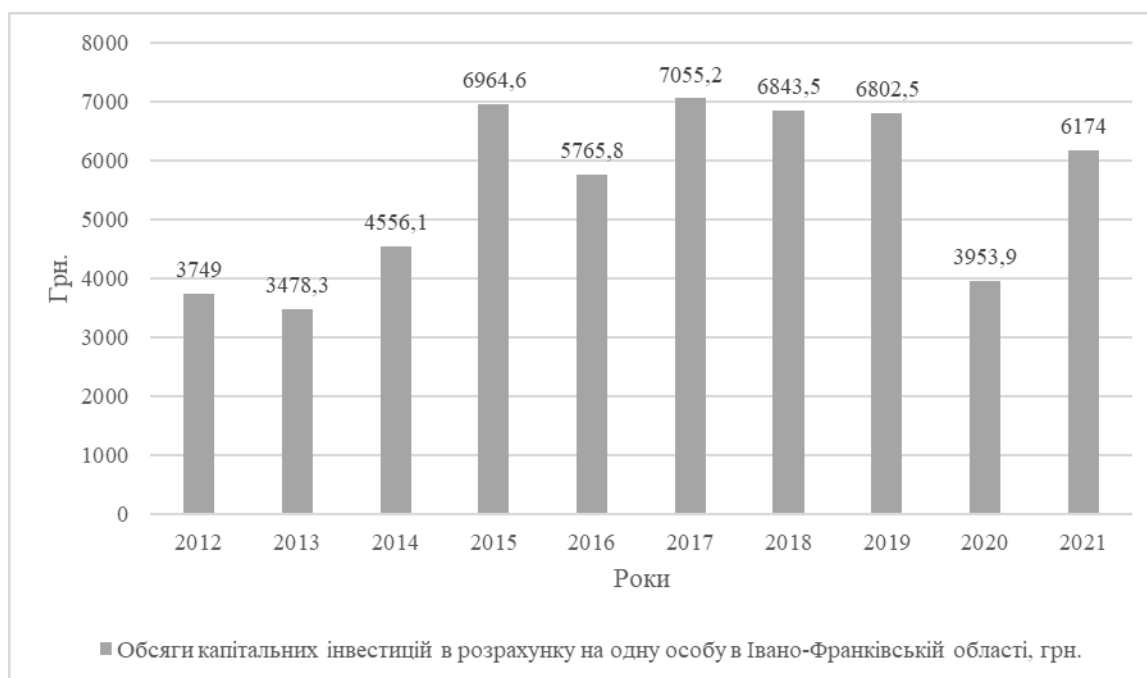

Рис. 2.9. Динаміка капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу в Івано-Франківській області у 2012–2021 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [131, с. 164; 132, с. 162; 133, с. 161; 134, с. 161]

Необхідно зазначити, що капітальні інвестиції являються вагомим індикатором економічного розвитку Івано-Франківського регіону, та його інвестиційного розвитку зокрема, адже процеси їх активізації сприяють формуванню сприятливого середовища для здійснення інвестиційної діяльності суб'єктами господарювання, зростанню їх ділової активності та просуванню інвестицій.

Якщо провести дослідження структури капітальних інвестицій в Івано-Франківській області за 2020–2021 рр. (рис. 2.10), то можна помітити, що питому їх частку складають власні кошти суб'єктів господарювання 51,3 % та 59,7 % відповідно у 2020 р. та 2021 р. Крім того, у 2020 р. достатньо значною була частка коштів населення на будівництво житла (16,3 %), однак, у 2021 р. вона різко знизилася до 7,3 %, що обумовлено викликами та небезпеками сучасності.

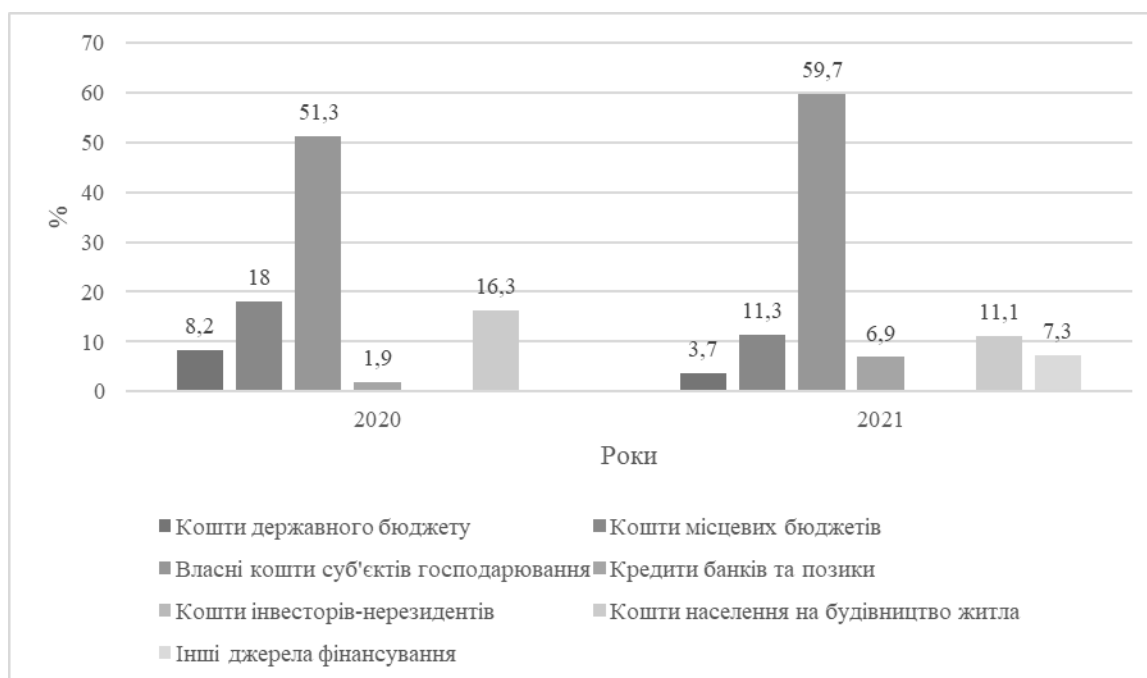

Рис. 2.10. Динаміка структури капітальних інвестицій за джерелами фінансування в Івано-Франківській області у 2012–2021 рр.

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [36; 37; 145, с. 359; 146, с. 344; 147, с. 339; 148, с. 326]

Очевидно, що органи публічної влади Івано-Франківської області достатньо ґрунтовно вивчають проблеми інвестиційного розвитку регіону та напрями їх вирішення відображають у власних програмних документах, зокрема, у Програмі соціально-економічного та культурного розвитку Івано-Франківської області на 2023 рік [75, с. 10], що розроблена Івано-Франківською обласною військовою адміністрацією, одним із напрямків активізації інвестиційної діяльності в межах регіону визначено створення індустріального парку «Бурштин», яка передбачає формування близько 1200 нових робочих місць на території Бурштинської міської територіальної громади, внаслідок чого одержується можливість для залучення інвестиційних ресурсів та підвищення показників інвестиційного розвитку. Більше того, органами публічної влади регіонального рівня, зокрема Департаментом фінансів, та місцевого рівня, а саме управліннями фінансів та відділами фінансово-господарського забезпечення, ініціюються проєкти

щодо залучення інвестиційних ресурсів на відновлення діяльності такого потужного підприємства-виробника хімічної продукції як ТОВ «Карпатнафтохім» та на відновлення релокованого бізнесу на території області.

Безумовно, значні досягнення в окресленому напрямку на рівні Івано-Франківського регіону уже одержано, а показники інвестиційного розвитку засвідчують, що обсяги залучених інвестицій станом на кінець 2021 р. становлять 601,6 млн. дол. США (443,5 дол. США в розрахунку на 1 особу). Більше того, в Івано-Франківську область спрямовується достатньо вагома частка прямих іноземних інвестицій із країн Європейського Союзу, обсяги яких за весь період інвестування досягнули 359,6 млн. дол. США [74, с. 29], що становить 59,8 % від їх загального обсягу. Серед країн, які найбільше вкладають інвестиційних ресурсів на рівні Івано-Франківської області є Кіпр (29,6 %), Швейцарія (27,3 %), Данія (17,4 %), США (6,5 %) та Італія (6,3 %).

Що стосується забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком Івано-Франківського регіону на рівні районних військових адміністрацій, то тут необхідно відмітити розроблення ними інвестиційних паспортів, які включають характеристику адміністративно-територіальних одиниць, що належать до районів, а також особливості їх інвестиційної привабливості. Зокрема, Івано-Франківська районна військова адміністрація спрямовує свою діяльність на залучення інвестиційних ресурсів в межах розроблення різних видів корисних копалин, що розміщуються на її території. Варто зауважити, що на Івано-Франківщині наявні основні запаси нафти і газу, висока концентрація паливно-енергетичних, бальнеологічних й хімічних ресурсів, розміщені хлоридно-сульфатні родовища калійних солей, що, своєю чергою, істотно підсилює інвестиційну привабливість регіону.

Крім того, Відділ економіки та агропромислового розвитку Івано-Франківської районної військової адміністрації, реалізуючи основні засади забезпечення інвестиційного розвитку регіону, керується положеннями

Програми соціально-економічного та культурного розвитку Івано-Франківського району на відповідний календарний рік [123], відповідно до якого фінансове управління районної державної адміністрації уповноважене опрацювати можливості виділення коштів на інвестиційний розвиток району.

На рівні Івано-Франківської міської територіальної громади Департаментом економічного розвитку, екології та енергозбереження сформовано Програму економічного й соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021–2023 роки [74, с. 47–49], в якій визначено основні засади інвестиційної політики, основними із яких є:

- 1) реалізація завдань щодо постійного оновлення бази даних інвестиційних проєктів й пропозицій, а також щодо їх висвітлення на офіційному сайті міста та на інвестиційних сайтах;

- 2) залучення інвесторів на вільні виробничі площі діючих суб'єктів господарювання.

На базі Івано-Франківської міської ради успішно функціонує Департамент інвестиційної політики, проєктів, міжнародних зв'язків, туризму та промоцій міста, який забезпечує діяльність щодо:

- 1) підготовки проєктних заявок для участі у транскордонних програмах та малих міжнародних грантових проєктах;

- 2) конкурсного відбору стартапів з метою посилення співпраці між органами місцевого самоврядування та бізнесовими структурами у сфері забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону;

- 3) проведення щорічного Міжнародного інвестиційно-економічного форуму, організації бізнес-сніданків з міським головою, конференцій, виставкових заходів, тренінгів та бізнес-зустрічей з метою покращення інвестиційного розвитку міської територіальної громади;

- 4) формування збірника географічних карт «Атлас Івано-Франківської міської територіальної громади», що має на меті відобразити

просторове розташування територій регіону та інвестиційний потенціал міської територіальної громади;

5) забезпечення ефективної проєктної діяльності через залучення науково-технічних та інноваційних розробок з метою забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону.

Крім того, Департамент інвестиційної політики, проєктів, міжнародних зв'язків, туризму та промоцій міста активно займається координацією процесів інвестиційного розвитку м. Івано-Франківськ, що доводить успішна реалізація такого інвестиційного проєкту як Промприлад. Реновація, в рамках якого організовано діяльність інноваційного центру імпакт-інвестування, що функціонує таким чином, що інвестори здійснюючи вкладення в соціальний вплив на регіон, одержують повернення інвестицій у вигляді дивідендів. Даний інвестиційний проєкт органами публічної влади Івано-Франківщини внесений у Стратегію розвитку Івано-Франківська, яка розроблена на 2021–2024 рр., та зосереджується на досягненні такої стратегічної цілі як «Розвиток малого та середнього підприємництва».

Систематизуючи особливості організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області, варто скомпонувати елементи системи публічного управління у ній, яку пропонуємо відобразити на рис. 2.11.

При цьому зазначимо, що організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області реалізовується в межах чинного законодавства України, із урахуванням чинників соціально-економічного розвитку в цілому в країні та спрямований на створення умов для збалансованого розвитку регіону в соціальній та економічній єдності, з метою підвищення рівня життя населення.

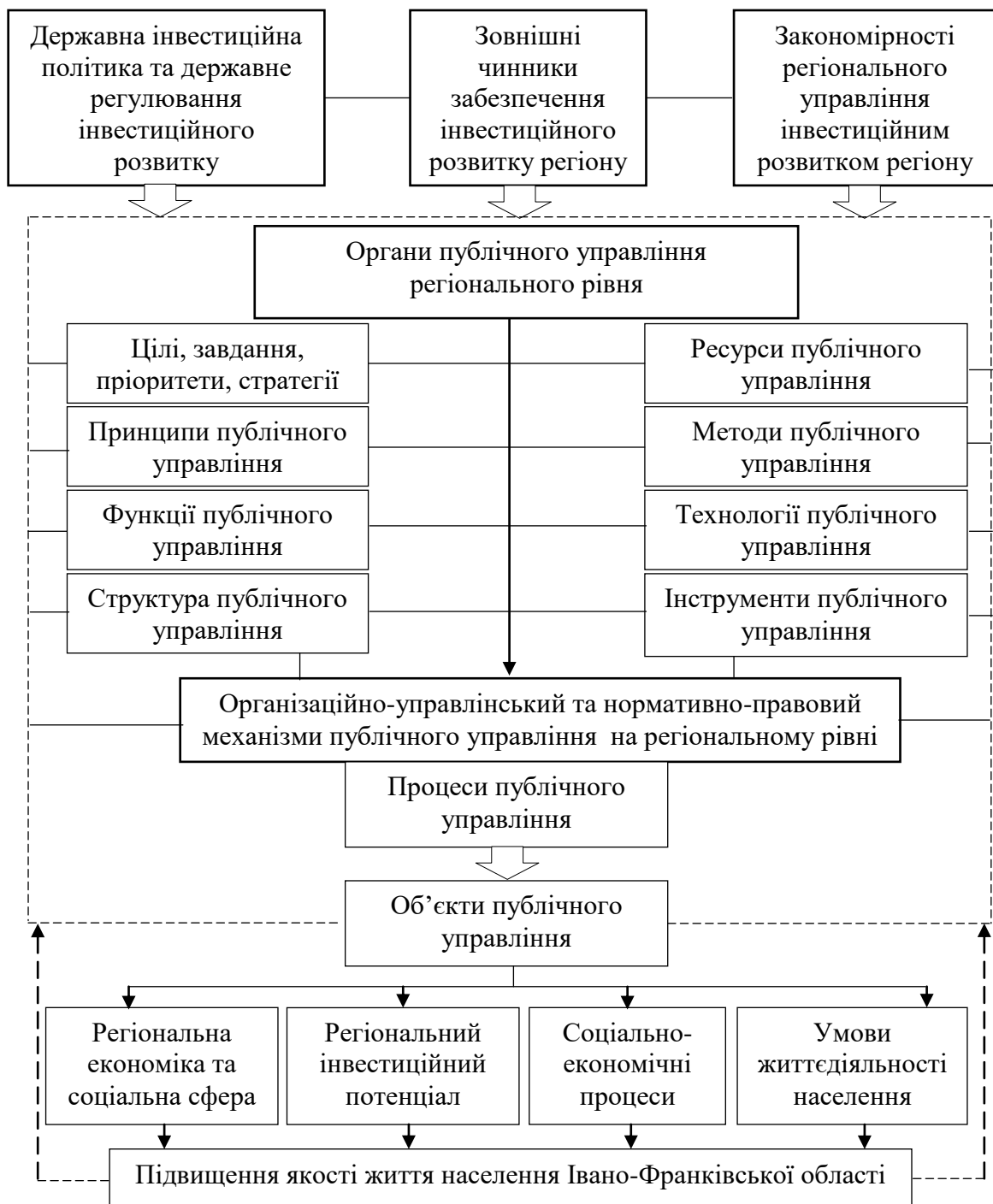

Рис. 2.11. Елементи системи публічного управління інвестиційним розвитком Івано-Франківської області

Примітка: власна авторська розробка

Таким чином, проведені дослідження ефективності та проблем застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області дозволяють виявити багатоаспектну структуру органів публічного управління інвестиційним

розвитком регіонів, які здійснюють свої повноваження як на рівні обласної, так і на рівні районної державної (військової) адміністрації, а також на рівні територіальних громад. Виявлено, що організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області передбачає використання таких інструментів управлінського впливу як стратегії та програми соціально-економічного й культурного розвитку регіону, в яких окремим розділом зазначаються основні засади щодо формування інвестиційного потенціалу, ефективності й напрямів його використання та окреслюються вектори управлінського впливу зі сторони органів публічної влади.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

3.1. Можливості застосування практики держав ЄС для вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні

Існуючий стан розвитку України як незалежної, суверенної та демократичної держави, що перебуває в стані війни з Російською Федерацією, характеризується наявністю значних проблем та посиленням негативного впливу дестабілізуючих чинників соціально-економічного, політичного й воєнного характеру. Значні втрати, яких зазнала країна в результаті проведення активних бойових дій та анексії українських територій країною-агресором, масштабні руйнування об'єктів критичної й цивільної інфраструктури, а також зростаючі темпи втрат людського капіталу зумовлюють необхідність пошуку шляхів залучення ресурсів, необхідних для відновлення країни, що можна досягнути завдяки формуванню виваженої державної політики залучення інвестицій та завдяки реалізації концепції публічного управління інвестиційним розвитком в рамках розробленої стратегії економічного розвитку України з урахуванням політики держави у сфері інвестування й перспектив розвитку національної економіки.

Незважаючи на вкрай важкі умови функціонування України, значна увага забезпеченню інвестиційного розвитку її регіонів надається на належному рівні, проте, встановлено, що існує низка проблем щодо одержання бажаних результативних показників, а існуючі механізми публічного управління інвестиційним розвитком на регіональному рівні виявляються не надто ефективними, що, своєю чергою, обумовлює

необхідність пошуку шляхів їх удосконалення та модернізації із урахуванням вимог сучасності.

Одним із напрямів удосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні являється адаптація практики публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, яка використовується державами Європейського Союзу. Однак, варто констатувати, що країни, що належать до європейського співтовариства, характеризуються різним рівнем розвитку, внаслідок чого механізми публічного управління інвестиційним розвитком їх регіонів істотно відрізняються між собою. Можна припустити, що для України більш прийнятною буде практика країн Східної Європи, які є більш близькими, ніж високо розвинуті європейські країни, адже проблеми регулювання їх інвестиційної діяльності ідентичні із українськими.

Підтвердженням висунутої гіпотези являються дослідження, проведені Б. Вишиваною [17, с. 75–76], яка на прикладі Угорщини та Польщі, які є лідерами серед країн Європейського Союзу по залученню прямих іноземних інвестицій, проаналізувала особливості регулювання інвестиційної діяльності в тих країнах та встановила ключові засади й специфіку управління інвестиційним розвитком на регіональному рівні. Якщо провести дослідження угорської моделі публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, то можна виявити наступні його особливості, а саме:

- 1) інвестиційна діяльність іноземних інвесторів дозволена майже в усіх сферах економіки країни;
- 2) скасування на законодавчому рівні дозвільних процедур на одержання права на здійснення іноземного інвестування в національні об'єкти та реєстраційних процедур створення юридичних осіб;
- 3) основними формами іноземного інвестування виступає створення нових суб'єктів господарювання, спільних підприємств, купівля компаній, що приватизовуються, та придбання додатково імітованих акцій вже існуючих підприємств;

4) можливості для інвесторів одержувати податкові та неподаткові пільги при інвестуванні в об'єкти розвитку депресивних територій, захисту навколишнього середовища та в розвиток трудового потенціалу й підвищення його кваліфікаційного рівня.

Що стосується польської моделі публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, то тут варто виокремити такі її особливості як успішне функціонування Державного агентства іноземних інвестицій та Польського інформаційного агентства, які покликані здійснювати діяльність щодо координації роботи з іноземними інвесторами, в рамках якої залучення іноземних інвестицій на розвиток регіонів відбувається з використанням інноваційних стратегічних технологій. З іншої сторони, досягнути високих показників ефективності управління інвестиційним розвитком регіонів Польщі вдалося завдяки системному застосуванню таких організаційно-управлінських заходів як надання гарантій щодо дотримання чинного законодавства при регулюванні інвестиційної діяльності, створення сприятливого інвестиційного середовища та застосування інструментів маркетингового «просування» держави, які дозволяють створити позитивний соціально-економічний й політичний імідж країни на світовому рівні.

Водночас, вважаємо, що досвід Угорщини й Польщі в публічному управлінні інвестиційним розвитком регіонів є достатньо вагомим та прийнятним для України, оскільки в попередніх дослідженнях [98, с. 196] з'ясовано, що в Україні значна увага приділяється проблематиці забезпечення інвестиційного розвитку регіонів, що доведено успішним функціонуванням консультативно-дорадчих органів, що здійснюють свою діяльність при Кабінеті Міністрів України, ефективною роботою 17 агенцій регіонального розвитку, належним рівнем координаційної діяльності Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, а також Міністерства розвитку громад та територій України.

О. Чернишов [168, с. 235] зазначає, що вагому роль в системі публічного управління інвестиційним розвитком регіонів відіграють органи

державної влади, департаменти та підрозділи, що займаються формуванням й реалізацією стратегій і програм інвестиційного розвитку регіонів. Очевидно, що розроблення й реалізація ефективних стратегій інвестиційного розвитку регіонів потребує від посадовців відповідних професійно-технічних навичок, уміння консультувати, вести переговори та координувати діяльність з партнерами на різних рівнях врядування. Більше того, в різних країнах Європейського Союзу інституційна спроможність органів державної влади регіонального та місцевого рівнів щодо публічного управління інвестиційним розвитком істотно відрізняється та можуть бути значні розриви між його забезпеченням в регіональному контексті. За таких умов більш розвинуті регіони, яким надано широку автономію, одержують більші можливості використання інвестиційного потенціалу, а регіони із нижчим рівнем розвитку, де реформа децентралізації влади значно випереджає реальні спроможності, показники ефективності інвестиційного розвитку є значно нижчими.

Зважаючи на те, що в сучасних умовах невизначеності й нестабільності, які поглибилися під впливом війни Російської Федерації проти України, адаптація позитивного європейського досвіду публічного управління інвестиційним розвитком регіонів є достатньо проблематичною, а подекуди реалізувати основні концептуальні аспекти, фактично, неможливо, що обумовлено порушенням збалансованості розвитку процесів і явищ, що відбуваються в державі і суспільстві. Зокрема, Ю. Городніченко, І. Сологуб та Б. Мауро [20, с. 34] зазначають, що у світовому масштабі спостерігається кореляція між реформуванням країн та інвестиційним розвитком їх регіонів, а саме: досягнення позитивних змін в державі й суспільстві сприяє макроекономічній стабілізації та сталому економічному розвитку, що, своєю чергою, зміцнює інвестиційну привабливість країни та позитивно впливає на залучення інвестиційних ресурсів.

Проведені дослідження особливостей управління інвестиційним розвитком регіонів в країнах Європейського Союзу дають підстави

констатувати, що в європейських країнах поширеною є практика надання податкових пільг при здійсненні інвестиційних вкладень у розвиток регіонів. В табл. 3.1 вважаємо за доцільне відобразити й охарактеризувати основні із таких інвестиційних податкових пільг, які запроваджено в Словаччині, Чехії, Угорщині, Франції, Італії та Нідерландах.

Таблиця 3.1

Інвестиційні податкові пільги в окремих країнах Європейського Союзу при інвестуванні в регіональний розвиток

№ за/п	Країна Європейського Союзу	Характеристика особливостей управління інвестиційним розвитком регіонів
1.	Словаччина	до 100 % звільнення інвесторів від податку на прибуток на 5 років та від податку на нерухоме майно при зростанні обсягів виробництва через відкриття нових видів виробництва та/або при нарощуванні обсягів поточного виробництва
2.	Чехія	звільнення від податку на прибуток на 5 років до 40 % здійснених капітальних витрат при впровадженні інвестицій у промисловий сектор
3.	Угорщина	при здійсненні капітальних витрат встановлюється податкова пільга у розмірі 25 – 50 % та одержується можливість звільнення від сплати податків у розмірі 10 % в рахунок витрат на оплату праці зайнятих працівників у сфері НДДКР
4.	Франція	при активізації дослідницької діяльності нараховується пільга з податку на прибуток до 30 % витрат, зумовлених амортизацією основних засобів та заробітною платою
5.	Італія	при інвестуванні у низько розвинуті регіони підприємства звільняються від податку на прибуток та отримують допомогу у поданні річної податкової декларації
6.	Нідерланди	Зниження ставки ПДВ з 25 % до 5 % від доходу, що одержаний за рахунок власного виробництва нематеріальних активів

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [61; 163, с. 96; 169]

Водночас зазначимо, що більшість із таких пільг полягає у зниженні ставки податку на прибуток для суб'єктів господарювання, що інвестують в регіональний розвиток адміністративних одиниць, та наданні їм допомоги зі сторони органів державної влади. Очевидно, що система надання податкових пільг в країнах Європейського Союзу є більш розвинутою, ніж в Україні, та

характеризується ширшим їх спектром. Зокрема, в Італії застосування податкових пільг достатньо своєрідне, оскільки при інвестуванні в депресивні та слаборозвинуті регіони суб'єкти господарювання повністю звільняються від податків на інвестиції. В інших країнах таке пільгове оподаткування обмежується часовими параметрами та обсягами можливих інвестиційних вкладень.

У високо розвинутих країнах інвестиційні податкові пільги вважаються інструментом стимулювання інвестиційного розвитку регіонів, а також інноваційної діяльності й запровадження інновацій. В даному контексті, В. Дяченко, Н. Дяченко, І. Сурай. Т. Новаченко та О. Васюренко [177, с. 32] наполягають, що досягнення високих показників інноваційної діяльності сприяє не лише сталому розвитку економіки країни, а й інтенсифікує інвестиційний розвиток регіону, оскільки науковцями доведено, що здійснення інноваційної діяльності не можливе без вкладень інвестицій та залучення інвестиційних ресурсів. Більше того, окремими країнами створюються спеціальні економічні зони, які дають можливість суб'єктам господарювання одержати можливості доступу до розвинутої інфраструктури, скористатися «податковими канікулами», а також пройти адміністративні процедури за спрощеною системою. Своєю чергою, зазначені переваги сприяють залученню прямих іноземних інвестицій.

З іншої сторони, в країнах Європейського Союзу поширеною практикою є надання державної допомоги, підтримки та фінансування інвестиційного розвитку регіонів у вигляді субсидій. Така практика притаманна країнам Центрально-Східної Європи (табл. 3.2).

Очевидно, що обраний Україною курс на забезпечення інвестиційного розвитку є важким та постійно доповнюється новими викликами та небезпеками. Загострення таких проблем як низький рівень інвестиційної привабливості регіонів України на фоні стабілізації інвестиційного розвитку й привабливості країн-сусідів, а також поглиблення показників несприятливості інвестиційного клімату в країні зумовлюють необхідність

внесення змін і доповнень до податкового законодавства та посилення механізмів дерегуляції процесів інвестиційного розвитку на регіональному рівні.

Таблиця 3.2

Інвестиційні стимули в окремих країнах Європейського Союзу при інвестуванні в регіональний розвиток

№ за/п	Вид інвестиційного стимулу	Країна					
		Болгарія	Чехія	Румунія	Словаччина	Угорщина	Польща
1.	Інвестиційні субсидії			Так	Так	Так	Так
2.	Субсидії на працевлаштування		Так	Так	Так	Так	Так
3.	Гранти на навчання	Так	Так	Так		Так	
4.	Податкова пільга чи звільнення від прибуткового податку	Так	Так	Так	Так	Так	Так
5.	Звільнення від сплати податків на нерухомість			Так			Так
6.	Звільнення від інших податків			Так			
7.	Продаж нерухомості за ціною зі знижкою	Так	Так		Так		
8.	Інші стимули	Так				Так	

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [61; 163, с. 96; 181]

Не менш важливою особливістю публічного управління інвестиційним розвитком країн Європейського Союзу є своєрідність світової політики, в рамках якої інтенсифікуються явища регіоналізації та децентралізації. Наявність регіональних асиметрій соціально-економічного, суспільно-політичного та інвестиційного розвитку обґрунтовується різним рівнем

розвитку країн та їх економічною спроможністю. Порівнюючи тенденції України із країнами Європейського Союзу, явним виявляється існування певних суперечностей в Україні щодо узгодження загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів у сфері інвестування, що пояснюються відсутністю механізму чіткого дотримання положень реалізації стратегії державної політики регіонального розвитку, внаслідок чого параметри інвестиційного розвитку регіонів України істотно нижчі, ніж в європейських країнах. Відповідно, як стверджують Н. В. Можайкіна та І. А. Островський [54, с. 10], інвестиційний розвиток регіонів в країнах Європейського Союзу відбувається із дотриманням концептуальних засад моделі регіоналізації, в рамках якої:

1) регіоналізація функціонує без створення регіонального рівня та не передбачає побудову окремого управлінського рівня між державним та місцевим самоврядування, цілі і завдання якої реалізуються через уже існуючі інститути;

2) розвиток регіональної децентралізації потребує створення субнаціонального регіонального управлінського рівня, що досягається завдяки трансформації схеми розподілу прав, обов'язків і компетенцій місцевого рівня, та створення нових адміністративних інститутів;

3) активізація процесів політичної регіоналізації, при якій розширюються повноваження регіональної адміністративної ланки управління та поглиблюються політичні повноваження.

Окремо варто відмітити надання вагомого значення країнами Європейського Союзу питанням забезпечення екологічних аспектів в процесі публічного управління інвестиційним розвитком регіону. Н. Шмиголь, О. Гальцова та І. Варламова [186] в процесі дослідження проблем публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що притаманні країнам Європи та світу, дійшли висновку, що успішна реалізація покладених на нього завдань потребує врегулювання питання формування нової свідомості та відповідальності органів публічної влади за ефективний інвестиційний

розвиток регіонів та непорушення принципів сталого економічного розвитку країни, з чим повністю погоджується А. Корміло [43], який також наполягає на тому, що реалізацію завдань публічного управління щодо інвестиційного розвитку регіону необхідно здійснювати в контексті досягнення цілей сталого розвитку.

Стає очевидним, що в системі публічного управління інвестиційним розвитком регіонів країн Європейського Союзу вагому роль відіграють саме організаційно-управлінські механізми, які постійно модернізуються та удосконалюються. Якщо провести дослідження в окресленому напрямку та проаналізувати наявні організаційно-управлінські механізми публічного управління інвестиційним розвитком, то можна виявити серед основних із їх концептуальних засад домінуючу роль широкої участі громадськості в управлінському процесі. Зокрема, практика публічного управління інвестиційним розвитком регіонів Великобританії, Німеччини, Польщі та Данії зорієнтована на досягнення високих стандартів життя населення, а зростаючі тренди щодо підвищення рівня життя населення свідчать про ефективність публічного управління інвестиційним розвитком та про високорозвинутість держави [53, с. 233]. Більше того, науковиця дійшла висновку, що Україні варто звернути увагу на можливості запозичення й адаптації подібної практики публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, адже, в контексті реформи децентралізації влади активізація громадської участі на засадах відкритого партнерства, дієвого представництва інтересів та продуктивного громадського контролю, виявляється надзвичайно актуальною та доцільною. На підставі проведених Ю. Лях досліджень відобразимо на рис. 3.1 основні заходи, що проводяться в окремих країнах Європейського Союзу з метою підвищення ефективності публічного управління інвестиційним розвитком.

Оцінюючи можливості України застосовувати практику держав ЄС щодо вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком, варто визнати, що вітчизняні реалії позиціонують певну невідповідність щодо

активізації участі громадян у владних відносинах, що обумовлено незавершеністю процесу утвердження демократії в країні та значними розривами між прийняттям управлінських рішень за участі громадськості та їх виконанням в стратегічній перспективі.

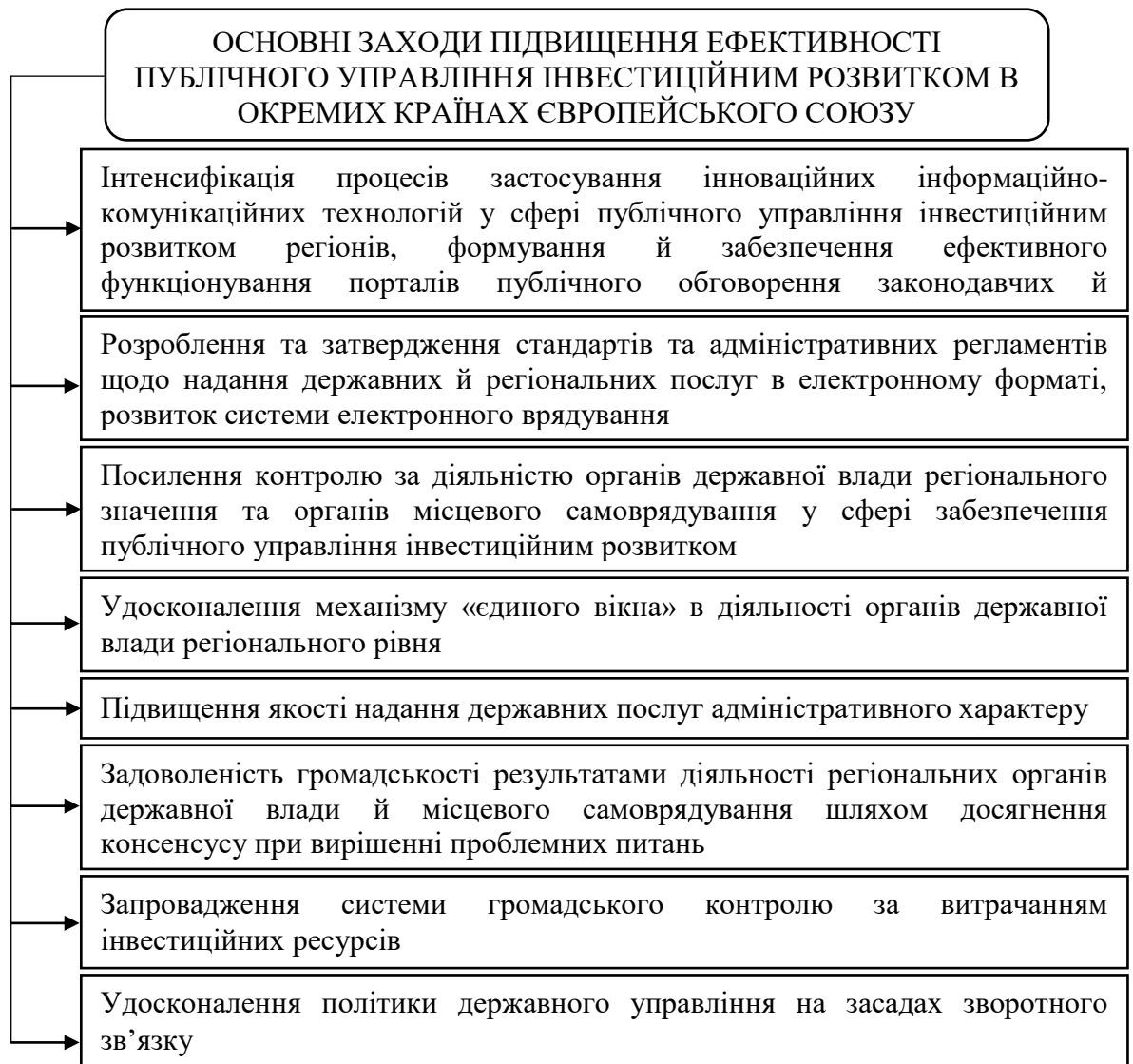

Рис. 3.1. Основні заходи підвищення ефективності публічного управління інвестиційним розвитком в окремих країнах Європейського Союзу

Примітка: сформовано автором на основі джерела [53, с. 235]

І. Луциків, О. Сороківська та І. Котовська [52, с. 127] в контексті, дослідження особливостей публічного управління в провідних країнах світу

та в Україні встановили, що світова практика публічного управління інвестиційним розвитком передбачає широке використання низки інноваційних інструментів та підходів до застосування організаційно-управлінських механізмів, зокрема:

- 1) аутсорсингу, що передбачає передачу певних функцій іншому суб'єкту, що здійснює діяльність у сфері інновацій;
- 2) бенчмаркінгу, який базується на використанні передового досвіду;
- 3) врядування, концепція якого позиціонує управління без уряду;
- 4) електронного урядування, що складається із таких компонент як: «уряд–урядові», «уряд–громадянам», «уряд–бізнесовим структурам»;
- 5) збалансованої системи спеціальних показників;
- 6) концепцію ощадливого управління;
- 7) нове державне управління;
- 8) реінжиніринг;
- 9) управління проєктами;
- 10) управління за цілями та результатами.

Залучення інноваційних методів та інструментів публічного управління інвестиційним розвитком регіонів у вітчизняну систему інвестування на різних рівнях управління дозволить пришвидшити економічне відновлення територій, зокрема, в період післявоєнної відбудови України, через реалізацію регіональних інвестиційних проєктів й програм, а також покращити інвестиційний клімат завдяки наданню податкових пільг й удосконалення фінансово-кредитних та організаційно-управлінських механізмів. Однак, на думку О. Бобровської [3, с. 98], інвестування в період післявоєнної відбудови потребуватиме формування ефективних механізмів системного управління інвестиційними процесами в кризових умовах відновлення економіки країни, тому, вважає, що саме запровадження інноваційних методів та технологій інноваційної діяльності дозволить швидко досягнути бажаних результатів.

Водночас, О. Музиченко-Козловська [56] розглядає одним із альтернативних варіантів покращення інвестиційного клімату в стратегічній перспективі формування стратегії підвищення інвестиційної привабливості країни та її регіонів зокрема.

Досліджуючи європейську практику публічного управління інвестиційним розвитком регіонів необхідно розглянути особливості формування й реалізації інвестиційної політики в країнах Європейського Союзу. Як доводять результати проведеного компаративного аналізу, щодо інвестиційної політики існують певні особливості, а саме: держава в таких країнах покликана здійснювати координаційну діяльність щодо управління регіональними програмами інвестиційного розвитку й створення ефективного механізму досягнення бажаних результатів. Основні положення, які доцільно адаптувати у вітчизняну практику публічного управління інвестиційним розвитком регіонів України відобразимо на рис. 3.2.

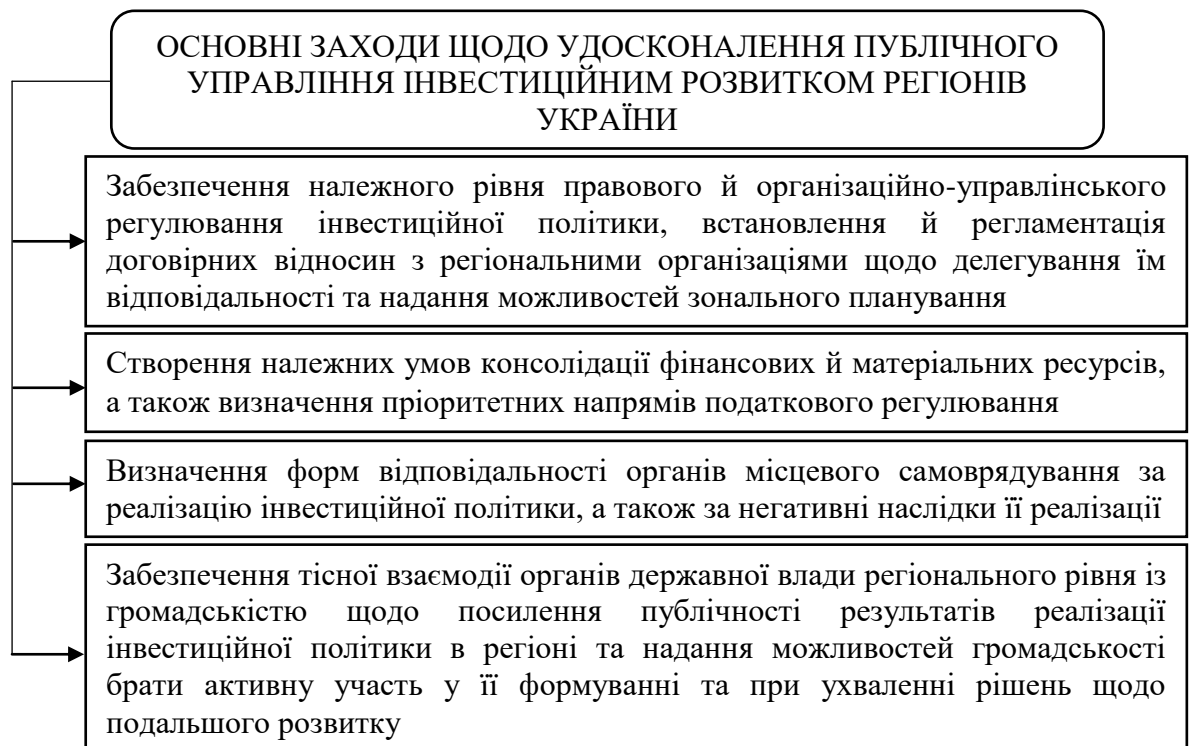

Рис. 3.2. Основні заходи щодо удосконалення публічного управління інвестиційним розвитком регіонів України

Примітка: сформовано автором на основі джерела [15, с. 59]

Із зазначеного випливає, що в країнах Європейського Союзу інвестиційний розвиток регіонів виступає стимулятором стабілізації національної економіки, а також ефективним інструментом реалізації державної економічної політики. В даному контексті, найбільш прийнятним для України є досвід Франції, яка державне стимулювання інвестиційного розвитку регіонів спрямовує в русло інвестиційної підтримки науково-дослідних робіт, зокрема, для потреб промисловості. При цьому, чітко вираженою є позиція, за якої скорочуються диспропорції щодо рівня розвитку регіонів, а відсталість й депресивність окремих регіонів поступово ліквідується.

Водночас, необхідно зважати на те, що проведене реформування системи публічного управління на засадах децентралізації з дотриманням принципів державно-правового регулювання моделі організації інвестиційного розвитку в Україні є нетиповим та не відображає конкретних властивостей й особливостей, що притаманні певній країні. Однак, основні концептуальні основи збережені, оскільки модель організації функціонування інститутів публічної влади відбувається за принципом «держава–регіон». При цьому, варто констатувати, що в Україні успішною є запозичена європейська практика впливу держави на механізми публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, яка передбачає її вплив як цілісного інституту на окремі складові на рівні регіону. Крім того, українська модель публічного управління інвестиційним розвитком регіонів зосереджена, в основному, на рівень територіальних громад, що утворені в результаті децентралізації влади. За таких обставин В. Гришко, В. Задорожний та І. Кульчій [22; 57] зазначають, що запозичення такого зарубіжного досвіду є важливим, проте, не зовсім доцільним за існуючих умов розвитку країни, адже децентралізація в країнах Європейського Союзу позиціонує зростання ролі регіональних рівнів управління інвестиційним розвитком, а в Україні, фактично, відбувається процес централізації територіальних громад, а проблема дублювання управлінських повноважень

в таких системах управління як область і район досі залишається невирішеною.

При цьому, Ф. Ебінгер, С. Кульманн та Й. Богуміл [179] наполягають на тому факті, що реформування системи публічного управління інвестиційним розвитком регіонів в зарубіжних країнах базується на результативних показниках територіального реформування й реорганізації місцевого самоврядування, які в країнах Європи, особливо в Німеччині, дозволили швидко досягнути бажаних результатів щодо залучення інвестиційних ресурсів.

Значна кількість країн Європейського Союзу, все-таки, дотримується позиції, за якої держава одержує вагомі важелі управління інвестиційним розвитком на різних рівнях. Зокрема, в Німеччині основні засади публічного управління інвестиційним розвитком регіонів реалізуються на таких рівнях як: міждержавний, регіональний, макроекономічний, технологічний, галузевий, кожен із яких відображає специфіку формування державної інвестиційної політики. Водночас, в Німеччині існує значна кількість інструментів формування й реалізації інвестиційної політики на регіональному рівні, однак, надання адресної допомоги суб'єктам господарювання є винятковими випадками, а не систематичною практикою.

Особливості публічного управління інвестиційним розвитком регіонів у Швеції відображають її орієнтири на забезпечення дерегулювання ринку інвестицій та спрощення державних процедур й регламентації здійснення діяльності бізнесовими структурами. Водночас, державна інвестиційна політика реалізовується через великі фінансові й науково-технічні центри, що являються в певній мірі інституційними органами її реалізації, тому, Л. Лебедева [46] припускає, що вона не може реалізовуватися без інноваційної складової. Думку науковиці поділяють О. Козловський та В. Кучерук [40], які також стверджують про взаємообумовленість інвестиційної політики держави із інноваційною, а також О. Федорчак [160, с. 70], яка вважає, що інвестиційна політика унеможлиблює спрямування

хаотичного потоку інвестиційних ресурсів, що одержані з різних джерел, а формує комплексні механізми їх оптимального використання.

Окремо, варто зазначити особливості практики публічного управління інвестиційним розвитком регіонів Китаю, попри те, що дана країна не відноситься до країн Європейського континенту та не є членом Європейського Союзу. Цікавим є досвід Китаю щодо публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, який полягає у залученні сучасних інноваційних технологій через іноземний капітал інвесторів. Більше того, панування політичної стабільності та наявність чіткого політичного курсу сприятливо впливає на інвестиційну діяльність Китаю завдяки інтенсифікації діяльності щодо розробки програм залучення іноземних інвестицій. В даному контексті О. Олійник [59, с. 134] зазначає, що в Китаї постійно розширюються форми інвестування, зокрема, відбуваються транснаціональні злиття, вихід на зарубіжні фондові ринки, викуп пакетів акцій, створення науково-дослідних центрів, формування інноваційно-інвестиційних парків, облаштування торгівельно-економічних зон.

Світовий досвід публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, в цілому, свідчить про те, що державна інвестиційна політика більшості із проаналізованих країн реалізується за допомогою програм регіонального розвитку та враховує особливості розвитку економіки країни.

У вітчизняних умовах формування й реалізації інвестиційної політики основні акценти спрямовуються на активізацію інвестиційних процесів, що досягається завдяки комплексу адміністративно-правових та економічних заходів [138, с. 61; 139]. Водночас, О. Федорчак [158, с. 82] доводить, що неефективність інвестиційної політики, в основному, обумовлена прогалинами в законодавстві та нечіткими умовами здійснення інвестиційної діяльності.

Таким чином, проведені дослідження можливостей застосування практики держав Європейського Союзу щодо вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні дають підстави стверджувати,

що в умовах сьогодення та під впливом значних дестабілізуючих чинників соціально-економічного, суспільно-політичного й воєнного характеру, запозичення зарубіжного досвіду публічного управління інвестиційним розвитком регіонів є вкрай важливим та необхідним. Результатами проведених досліджень доводяться більші можливості щодо адаптації позитивної практики публічного управління інвестиційним розвитком регіонів, що реалізовується в країнах Східної Європи, які за своїм рівнем розвитку ближчі до України, ніж високо розвинуті країни Європейського Союзу.

3.2. Удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Існуючі тенденції сучасного розвитку України засвідчують значний дестабілізуючий вплив на процеси публічного управління інвестиційним розвитком регіону чинників глобалізації, геополітизації, мегарегіоналізації та євроінтеграції, що спостерігається на транснаціональному рівні, та чинників воєнного характеру, які чинять істотний негативний вплив на національному рівні й на рівні регіонів України. Очевидно, що в нестійких умовах процес організації публічного управління інвестиційним розвитком регіону потребує ефективного нормативно-правового механізму такого управління. Попередні дослідження доводять наявність в країні значної кількості законодавчих та нормативно-правових актів, які регулюють проблеми і відносини у сфері публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а також стратегічних планів та програм такого розвитку. Однак, існуючі тенденції забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону засвідчують недостатню узгодженість та неструктурованість механізму досягнення бажаних результативних показників, що потребує посилення

заходів щодо врегулювання проблемних аспектів забезпечення послідовності реалізації стратегічних документів, а також їх фінансового забезпечення. Водночас, наявність значної кількості стратегічних та нормативно-правових документів, що регулюють засади публічного управління інвестиційним розвитком регіону в Україні, не засвідчує їх ефективності, оскільки достатньо опосередковано забезпечено взаємоузгодженість між ними, а наявність різних підходів доводить відсутність не лише єдиного трактування даного процесу, а й методичного інструментарію досягнення результативних показників.

Доведено, що однією із найбільш вагомих проблем забезпечення ефективності публічного управління інвестиційним розвитком регіону є недосконалість системи стратегічного планування на законодавчому рівні, зокрема, як встановлено, досі відсутній механізм, єдина методологія та стандартизація процедур реалізації стратегій інвестиційного розвитку на регіональному рівні, внаслідок чого здійснення координації процесних явищ на етапі реалізації стратегій зазнає значного негативного впливу та не може бути в повній мірі здійснено через недосконалість механізму фінансування.

Очевидно, що даний напрямок потребує поглибленого вивчення та пошуку шляхів удосконалення. Тому, на рис. 3.3 пропонуємо відобразити удосконалену модель нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Удосконалена модель нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону в контексті забезпечення модернізації системи стратегічного планування та її законодавчого регулювання потребує перегляду та уточнення самого стратегічного планування шляхом унормування положень щодо інвестиційного розвитку регіону в комплексній програмі інвестиційного розвитку регіону, в прогностичному плані інвестиційного розвитку регіону, схемі інвестиційного розвитку регіону, в цільовій програмі інвестиційного розвитку регіону та в

процесі формування техніко-економічного обґрунтування інвестиційного розвитку регіону рівні.

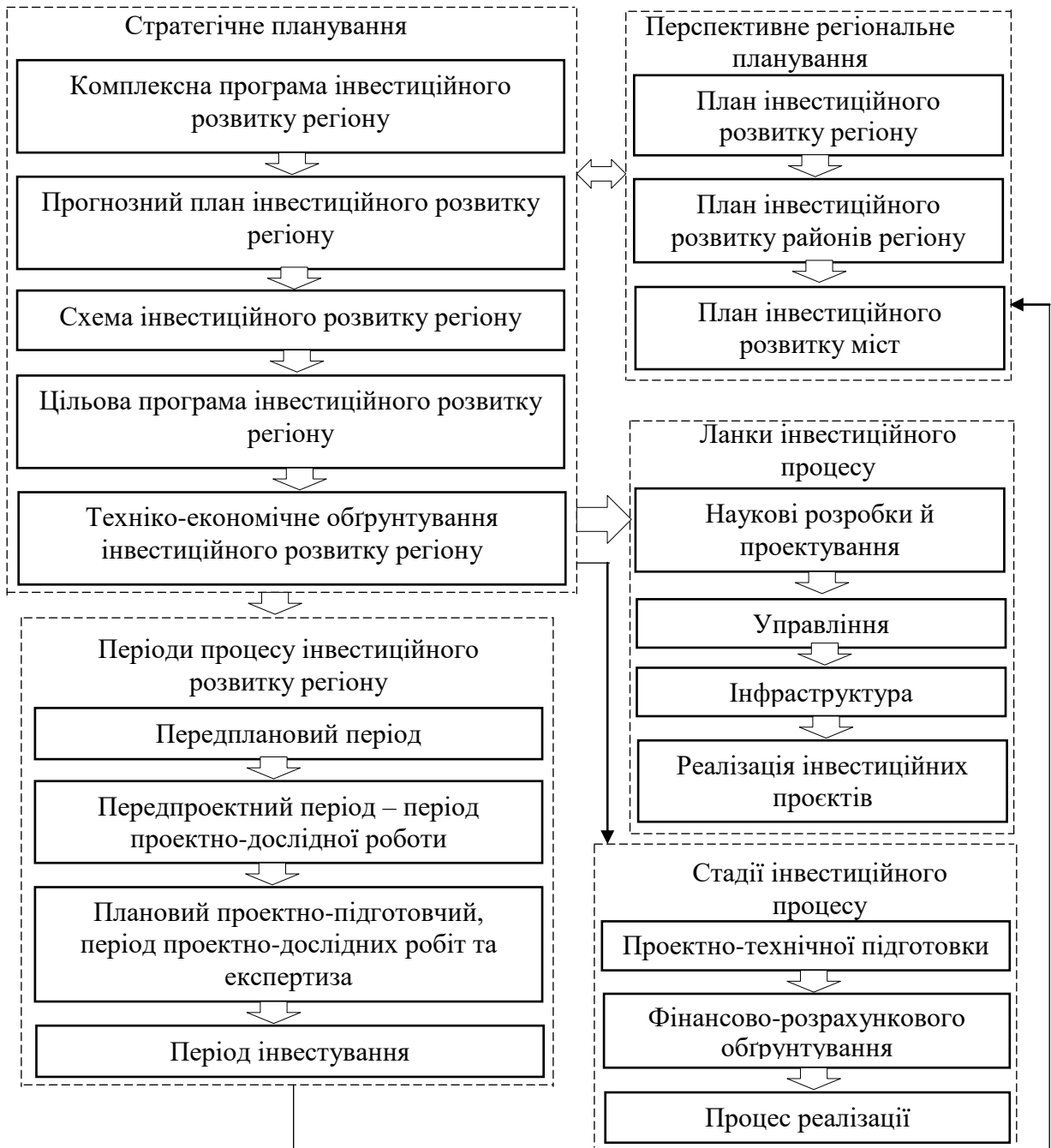

Рис. 3.3. Удосконалена модель нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: модифіковано автором на основі джерела [26, с. 19]

Паралельно із реалізацією заходів щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення на рівні стратегічного планування значної уваги потребує процес удосконалення перспективного регіонального планування,

що відбувається шляхом коригування підходів щодо формування плану інвестиційного розвитку регіону, районів регіону та міст з чітким дотриманням періодичності їх розробки та стадій інвестиційного процесу.

Крім того, констатується значний рівень слабкості побудови системи взаємозв'язків та співпраці між органами, що виступають у ролі замовників, розробників й виконавців програм інвестиційного розвитку на рівні регіону. Очевидно, що основною причиною таких неузгодженостей є недосконалість нормативно-правового механізму регулювання взаємовідносин між Урядом, міністерствами та департаментами, які характеризуються безсистемністю діяльності та виконання покладених на них функцій.

Тому, вагомим значенням набуває систематизація проблем публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що виникли внаслідок відсутності цілісного й комплексного нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком на регіональному рівні, та на їх підставі формування комплексу заходів рекомендаційного характеру, необхідних не лише для усунення проблемних аспектів, а й для забезпечення удосконалення такого механізму. Зокрема, серед найбільш вагомих проблем варто відзначити ті, що чинять найбільший деструктивний вплив, основні із яких вважаємо за доцільне відобразити на рис. 3.4.

Проведені детальні й ґрунтовні дослідження щодо з'ясування сутності кожної із зазначених проблем дають підстави констатувати, що неузгодженість завдань та рішень щодо інвестиційного розвитку регіону, які виникають в процесі реалізації функцій публічного управління, призводять до значних деструктивних змін, оскільки доведена та підтверджена положеннями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки [79] недостатня спроможність органів публічної влади ефективно впроваджувати реформи, надавати послуги населенню з високою якістю та розв'язувати проблеми забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону потребує підвищення якості й ефективності публічного управління

інвестиційним розвитком регіону та збалансованості процесів впровадження стратегій і дій.

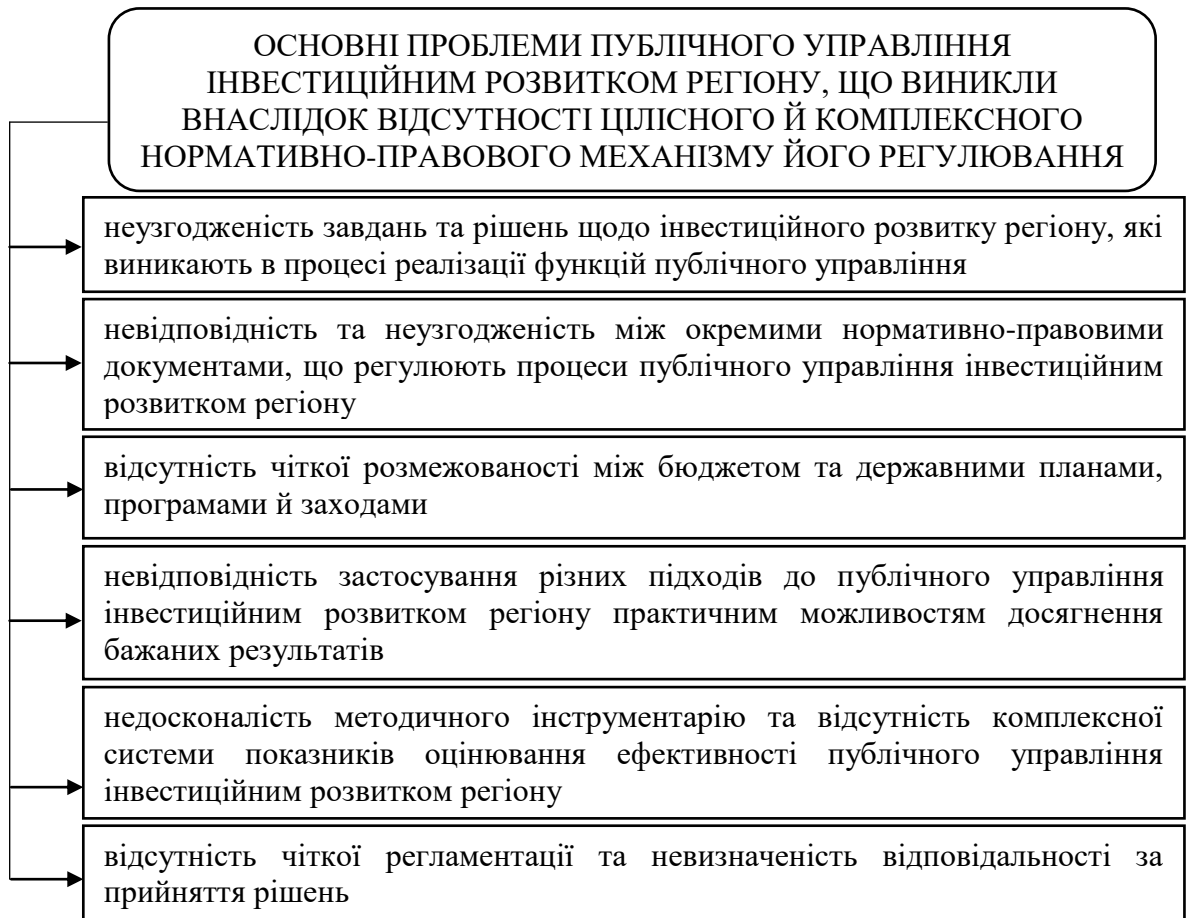

Рис. 3.4. Основні проблеми публічного управління інвестиційним розвитком регіону, пов'язані із відсутністю цілісного й комплексного нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: власна авторська розробка

Більше того, невідповідність системи публічного управління на регіональному рівні в Україні європейським стандартам обумовлюють необхідність визначення єдиних правил і критеріїв нормативно-правового й організаційно-управлінського забезпечення реалізації державної й регіональної інвестиційної політики. Очевидно, що за таких обставин інвестиційна політика потребує удосконалення та адаптації до норм й стандартів європейської співдружності [69].

Ще більш глибокі проблеми публічного управління інвестиційним розвитком на регіональному рівні спостерігаються в системі місцевого самоврядування, адже, публічне управління на даному рівні не спроможне в повній мірі задовільнити потреби інвесторів через їх інституційну слабкість й неспроможність створити належні умови для підтримки сприятливого інвестиційного середовища.

Очевидно, що зазначені тенденції доводять достатньо низький рівень взаємодії органів державної влади та органів публічного управління у сфері досягнення поставлених цілей щодо забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону, тому посилення інструментів їх взаємодії поступово трансформується у перспективний напрямок удосконалення нормативно-правового регулювання результативності й ефективності публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що повинно здійснюватися із урахуванням сучасних інноваційних тенденцій інвестиційного розвитку та стратегічної орієнтації на забезпечення дотримання принципів сталості. Тому, як зазначає Н. Бондарчук [7, с. 145], вагомого значення набуває вибір методів та засобів державного регулювання інвестиційної діяльності як на національному, так і на регіональному рівні. Схожої позиції дотримуються і В. Куйбіда, С. Савіцька, М. Шкода, Є. Ахромкін, Л. Пронь та Є. Коломієць [182], які зазначають, що такі методи державного регулювання інвестиційної діяльності повинні також включати принципи й механізми законодавчої регламентації публічного управління інвестиційним розвитком регіонів.

Крім того, достатньо значного ефекту щодо удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону можна досягнути завдяки чіткому розмежуванню форм публічного управління в зазначеній сфері. Зокрема, вважаємо за доцільне виокремлювати публічно-політичну, правову, інституційну та організаційну форми.

Публічно-політична форма використовується з метою формування та реалізації таких стратегічних документів інвестиційного розвитку як

стратегії, програми, політики, проєкти та плани. Натомість, правова форма орієнтується на нормативно-правову діяльність, яка здійснюється в процесах державної підтримки, стимулювання та регулювання. Важливість інституційної форми обумовлена інституалізацією суспільних відносин, що відбувається шляхом створення органів публічного управління, надання їм спеціальних повноважень та регламентації відповідальності, що декларується у спеціальних правових актах – положеннях про них. Організаційна форма покликана формувати організаційні структури та належним чином організувати відносини у них та між ними.

Проблемні аспекти невідповідності та неузгодженості між окремими нормативно-правовими документами, що регулюють процеси публічного управління інвестиційним розвитком регіону проявляють свою негативну дію через недосконалість наявної нормативно-правової бази й організаційного забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону. Несистемність у формуванні й реалізації програмних документів й прогнозів інвестиційного розвитку регіону зумовлює несвоєчасне реагування органів публічного управління на ті проблеми, що виникають. Водночас, часті прояви недосконалості проведення або ж непроведення стратегічної оцінки програмних документів ще більше поглиблюють існуючі кризові стани.

Очевидно, що однією із проблем зазначеного є недосконалість методичного інструментарію та відсутність комплексної системи показників оцінювання ефективності публічного управління інвестиційним розвитком регіону, яка істотно поглиблена низьким рівнем прозорості діяльності органів публічного управління на регіональному рівні, недостатньою ефективністю діяльності й низькою спроможністю агенцій інвестиційного розвитку на регіональному рівні, а також невиконанням ними своїх функцій в повній мірі, внаслідок часткового їх дублювання із функціями структурних підрозділів обласних державних адміністрацій.

Відповідно, внаслідок зазначених неузгодженостей спостерігається відсутність чіткої регламентації та невизначеності відповідальності за

прийняття рішень, що призводить до невиконання встановлених законодавством завдань та, фактично, свідчить про декларативність вітчизняного законодавства. Більше того, наявність «білих» плям у законодавстві обумовлює додаткові можливості для здійснення маніпулятивних дій щодо приховування або ж неповного висвітлення інформації про діяльність органів публічного управління у сфері забезпечення інвестиційного розвитку регіону.

Окремо варто відмітити таку важливу проблему як відсутність чіткої розмежованості між бюджетом та державними планами, програмами й заходами, адже відсутність фінансованої державної цільової програми інвестиційного розвитку регіонів призводить до неналежного виконання поставлених завдань та до недостатніх обсягів ресурсного забезпечення процесів інвестиційного розвитку регіону. За таких обставин виникають значні проблеми щодо нормативно-правового регулювання аспектів фінансування інвестиційного розвитку регіонів, основними із яких є:

- 1) порушення існуючих встановлених норм та приписів при реалізації завдань щодо планування фінансових видатків з бюджетів різного рівня;
- 2) розподіл фінансових ресурсів з порушенням норм законодавства, зокрема, в частині виділення бюджетних коштів на цільові програми, що розроблені центральними чи регіональними органами влади із порушенням їх регламентних положень;
- 3) часті помилки та значні порушення при проведенні процедури тендерних закупівель;
- 4) порушення з метою нецільового використання бюджетних коштів, що спрямовуються на інвестиційний розвиток регіону, а також зумисні спотворення інформації в бухгалтерській звітності щодо їх висвітлення;
- 5) наявність значних диспропорцій при розподілі бюджетних коштів.

Безумовним фактом виявляється вагомість потреби врегулювання зазначених проблем виключно у правовому полі, оскільки невизначеність у пріоритетних напрямках фінансування інвестиційного розвитку регіону та потреб системи публічного управління в даному керунку зумовлюють недостатню регламентованість бюджетних програм, які часто реалізуються без відповідних розрахунків цільових показників та резервів фінансування. Крім того, частими є випадки, коли спочатку затверджуються рішення й бюджетні програми, а тоді здійснюється пошук джерел їх фінансування, внаслідок чого спостерігається призупинення виконання або ж незавершеність таких проєктів і програм.

Відсутність синхронізованих механізмів фінансування інвестиційного розвитку регіону на засадах збалансування й гармонізації бюджетного й позабюджетного фінансування призводить до низьких темпів забезпечення такого розвитку та до потреби посилення нормативно-правового врегулювання зазначених проблем. Однак, виникає загострення досі актуального й невирішеного питання формування системи нормативно-правового забезпечення фінансування програм інвестиційного розвитку регіону, адже, більшість державних службовців не володіють необхідними інструментами його удосконалення, що потребує посилення уваги та поглибленого вивчення проблем в даному керунку.

Більше того, як встановлено у попередніх дослідженнях, основними інструментами впливу органів публічного управління на інвестиційний розвиток регіону є обласні цільові програми інвестиційного розвитку та обласний бюджет, а основою їх реалізації виявляється Стратегія інвестиційного розвитку конкретного регіону, яка також має певні недоліки й неузгодженості, що потребують удосконалення з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку країни й посилення контролю за діяльністю спеціальних економічних зон, що розміщуються в межах регіону. При цьому, основні заходи удосконалення нормативно-правового забезпечення запропонованого доцільно проводити в наступних напрямках:

- 1) унормування процедур запровадження інструментів стимулювання інвестиційного розвитку регіону;
- 2) забезпечення цільового спрямування державних капітальних вкладень на надання підтримки малим підприємствам та об'єктам інвестиційної інфраструктури, зокрема, інноваційним та консалтинговим центрам, бізнес-інкубаторам, бізнес-центрам, венчурним фондам;
- 3) спрямування міжнародної технічної допомоги на вирішення проблем інвестиційного розвитку регіону;
- 4) нормативно-правове врегулювання подальшого реформування бюджетних відносин у сфері інвестування регіону з метою посилення бюджетної децентралізації та зміцнення дохідної частини місцевих бюджетів.

Запропоновані заходи дозволять досягнути бажаних результатів, однак, потребують розуміння й підтримки зі сторони таких суб'єктів як держава, громадськість та місцеві еліти щодо здійснення інвестування в розвиток регіону, регіональної інфраструктури та щодо зміцнення фінансової дисципліни.

Очевидно, що невідповідність застосування різних підходів до публічного управління інвестиційним розвитком регіону практичним можливостям досягнення бажаних результатів істотно знижує ефективність публічного управління інвестиційним розвитком регіону та потребує належної уваги щодо врегулювання спірних моментів у правовому полі.

Доведеність слабкості нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону потребує формування комплексу заходів щодо його удосконалення. На рис. 3.5 пропонуємо відобразити систематизацію власних поглядів на модель удосконаленого нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, яка дозволить забезпечити його ефективне функціонування шляхом узгодженості процесів формування стратегічних документів та узгодженості у них проблемних питань щодо фінансового забезпечення й реалізації закріплених положень.

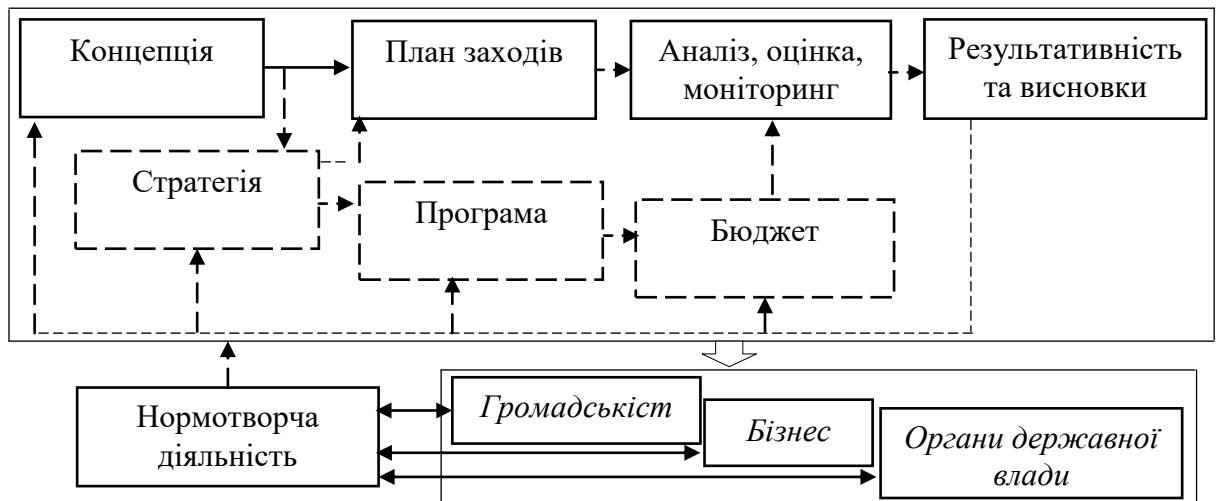

Рис. 3.5. Модель удосконаленого нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: модифіковано автором на основі джерела [172, с. 189]

Узагальнюючи концептуальну ідею удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону необхідно констатувати, що вагомим значення в даному контексті набуває нормативно-правове регулювання процесу розроблення й затвердження стратегії інвестиційного розвитку на національному рівні із регламентацією можливості її періодичного уточнення, законодавчого закріплення програми її ресурсного забезпечення й щорічного бюджетного фінансування за участі громадськості, бізнесу та органів державної влади.

Вагомість нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіонів України доведена необхідністю ефективної координації процесів і явищ, що відбуваються у сфері інвестування як на національному, так і на регіональному рівні. Наявні проблеми свідчать про значну слабкість такого механізму в сучасних умовах. Запропоновані аспекти щодо його удосконалення дозволять підвищити показники ефективності, тому вважаємо за доцільне на рис. 3.6 деталізувати запропоновані рекомендації.

При цьому зазначимо, що з'ясовані недоліки нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіонів України свідчать про декларативність чинного законодавства щодо забезпечення інвестиційного розвитку на регіональному рівні, недостатність його ресурсної підтримки, а також про нечіткість, неповноту та недостатню взаємоузгодженість нормативно-правових актів між собою, що обумовлює необхідність посилення його концептуальних засад в напрямку врегулювання основних аспектів щодо послідовності процедур стратегічного планування, бюджетування, цільового програмування, забезпеченості зворотнього зв'язку та можливостей коригування в процесі реалізації, а також ефективної протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, викликам і небезпекам.

Одним із надзвичайно важливих елементів удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону варто визнати активну участь громадськості й бізнесових структур в аспектах обговорення актуальних проблемних питань із органами публічного управління на етапі, що передує прийняттю ними відповідних управлінських рішень.

Крім того, більшість із проблем недосконалості нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону пов'язані із неефективністю самої системи публічного управління та незавершеність її формування, адже, для завершення таких процесів не вистачає сильного політичного лідерства та беззаперечної координації.

Низький рівень активності органів публічного управління призводить до послаблення системи стратегічного планування, внаслідок чого наявні ресурси використовуються в неповній мірі, що призводить до надмірного адміністративного навантаження на громадськість і бізнес. Водночас, зазначені тенденції сприятливо впливають на інтенсифікацію розвитку корупційних ризиків, що обумовлює активізацію проявів корупції в системі публічного управління на регіональному рівні, а інвестиційні ресурси піддаються ризикам використання не за призначенням.

Рис. 3.6. Удосконалений нормативно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіонів

Примітка: модифіковано автором на основі джерела [15, с. 45]

За таких умов стає очевидним, що особливої актуальності набуває необхідність нормативно-правового регулювання основних аспектів оптимізації структури публічного управління, особливо в частині систематизації розподілу управлінських функцій, підвищення участі громадськості в публічному управлінні на етапі обґрунтування управлінських рішень, а також забезпечення розширення каналів доступу до публічної інформації. Успішне досягнення бажаних результатів дозволить:

- 1) оптимізувати систему витрат за рахунок підвищення ефективності публічного управління інвестиційним розвитком регіону;
- 2) забезпечити сталість інвестиційного розвитку регіону;
- 3) сконцентрувати ресурсний потенціал та спрямувати його на найбільш пріоритетні й найважливіші напрямки інвестиційного розвитку регіону.

Проте, необхідно зважати на той факт, що удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону в сучасних умовах потребує врахування факторів, що зумовлюють дестабілізуючий вплив внаслідок запровадження спеціального правового режиму воєнного стану в країні, а в стратегічній перспективі – чинників повоєнної відбудови України та її регіонів. Тому, проблеми, пов'язані із неможливістю реалізації стратегічних документів щодо забезпечення інвестиційного розвитку регіонів переміщуються на передній план, на що повинні належним чином реагувати органи публічного управління шляхом здійснення системних дій швидше щодо відновлення інвестиційного розвитку, ніж щодо його подальшого розвитку.

Водночас, встановлено, що нормативно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону є надто чутливим до змін внутрішнього та зовнішнього середовища, тому говорити про його удосконалення без урахування чинників поглиблення євроінтеграційних процесів й політичних процесів, а також зміни підходів до публічного управління не можемо. В даному контексті не менш важливим виявляється

побудова нової публічно-управлінської архітектури, що потребує відповідного законодавчого унормування й правової регламентації. На рис. 3.7 відобразимо систематизацію основних напрямів удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Очевидно, що система публічного управління інвестиційним розвитком регіону повинна бути гнучкою, адаптивною та стійкою.

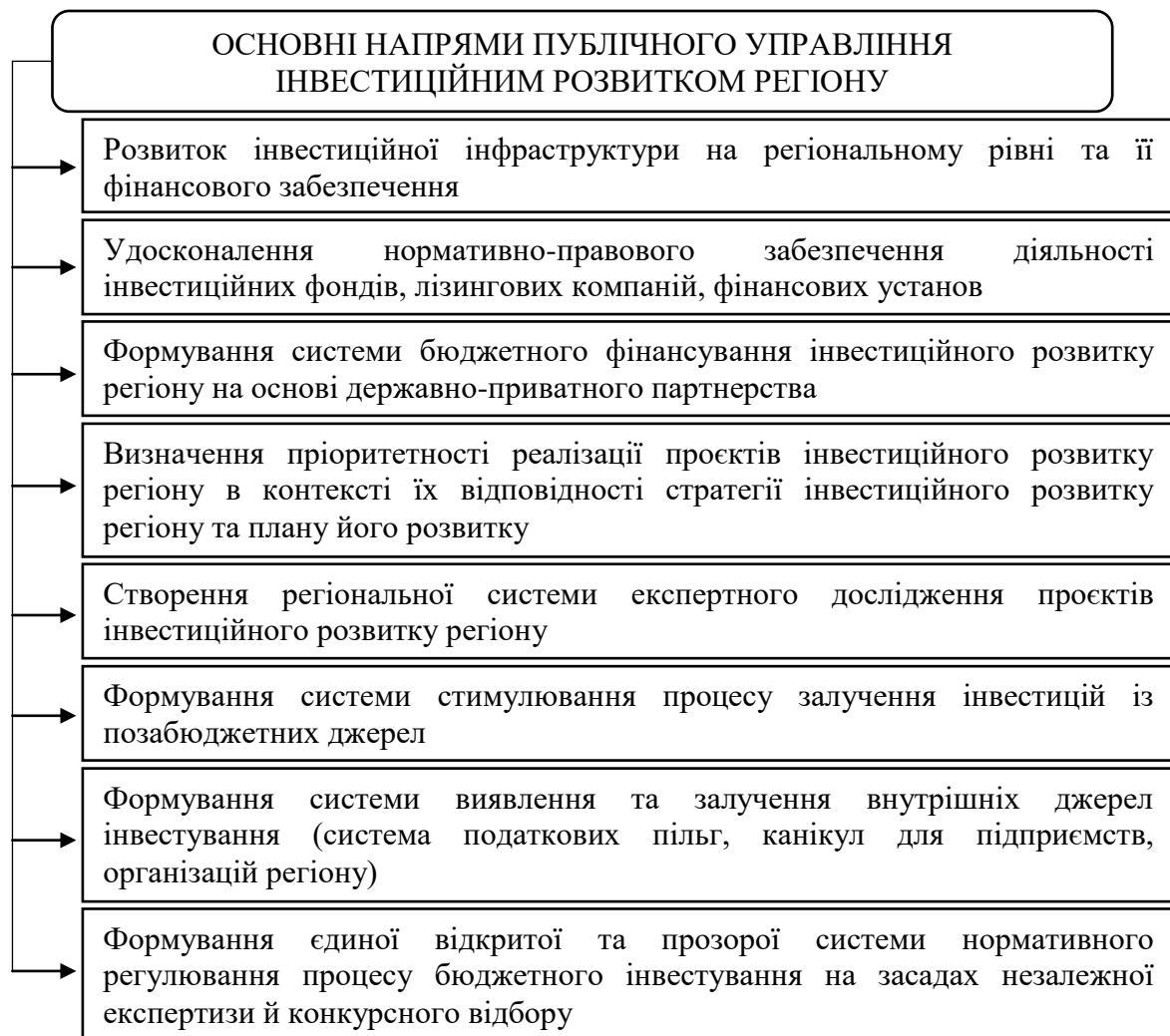

Рис. 3.7. Основні напрями удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: власна авторська розробка

Необхідно зазначити, що вкрай важливим аспектом удосконалення системи публічного управління інвестиційним розвитком регіону із

урахуванням факторів воєнного характеру є забезпечення її адаптивності, що досягається завдяки її здатності швидко реагувати на змінність середовища та оперативно приймати оптимальні й адекватні рішення, внаслідок успішної реалізації чого вдасться досягнути стійкості публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Успішність процесу удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону потребує злагодженої взаємодії щодо забезпечення сталого розвитку інвестиційної інфраструктури на регіональному рівні та її фінансового забезпечення, врегулювання нормативно-правового забезпечення діяльності інвестиційних фондів, лізингових компаній, фінансових установ, формування системи ефективного бюджетного фінансування інвестиційного розвитку регіону з акцентом на забезпеченні можливостей державно-приватного партнерства, створення регіональної системи проведення експертиз інвестиційних проєктів та об'єктивного визначення пріоритетності їх реалізації з дотриманням положень й вимог стратегії інвестиційного розвитку регіону. Схожої думки дотримуються А. Томашевська та І. Сурай [154, с. 275, 279], які доводять доцільність та обґрунтованість механізмів фінансування інвестиційних проєктів за допомогою державно-приватного партнерства. Проте науковці дійшли висновку, що даний напрям інвестування не функціонує в повній мірі в Україні, що обумовлено складними бюрократичними процедурами його запровадження у вітчизняну практику та їх довготривалістю.

Дослідження ефективних шляхів удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону дають підстави стверджувати, що таке удосконалення необхідно проводити із урахуванням проблемних аспектів його розвитку в умовах сучасності, що полягають у відсутності впорядкованості законодавчого й нормативно-правового забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону, низькому рівні ефективності взаємодії суб'єктів, що забезпечують

публічне управління інвестиційним розвитком регіону, а також у відсутності єдиних сформованих орієнтирів розвитку у прогностичних, програмних та стратегічних документах. Запропоновано основні перспективні напрямки удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону спрямувати в напрямку посилення результативності імплементації інструментів публічного управління інвестиційним розвитком на регіональному рівні та щодо забезпечення його ефективності в умовах змінності зовнішнього й внутрішнього середовища та посилення викликів і небезпек сучасності.

3.3. Удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Наявність значних дестабілізуючих чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, доповнені деструктивними змінами, що спровоковані війною Російської Федерації проти України, в сукупності чинять негативний вплив на розвиток країни в цілому та її регіонів зокрема. Системні проблеми соціально-економічного й суспільно-політичного характеру не можуть бути вирішені без належного рівня фінансування, яке, в умовах запровадження спеціального правового режиму воєнного стану, є вкрай низьким, що потребує додаткового залучення різного виду ресурсів. Саме інвестиції в даному контексті відіграють вагомую роль та спроможні вирішити низку проблем завдяки стимулюванню інвестиційного розвитку регіонів країни, які, як встановлено, в умовах війни поділені на різні категорії.

Не менш вагомому значення в умовах нестабільності та невизначеності набуває ефективне публічне управління інвестиційним розвитком регіонів, основними перешкодами забезпечення якого виявляється відсутність

системного підходу при здійсненні формування державної регіональної політики розвитку, недосконалість його нормативно-правового регулювання, неефективність існуючої системи публічного управління та низький рівень фінансової спроможності регіонів.

Процес публічного управління інвестиційним розвитком регіону полягає в реалізації комплексу управлінських організаційних та фінансово-економічних заходів, спрямованих на забезпечення ефективності й сталості інвестиційного розвитку регіону. Очевидно, що саме органи публічного управління уповноважені на здійснення зазначених функцій та покликані встановлювати й в подальшому регулювати умови діяльності суб'єктів інвестування, показники ефективності використання ними ресурсного потенціалу та координувати перспективні напрямки інвестиційного розвитку на регіональному рівні. В даному контексті на органи публічної влади покладаються обов'язки активізації процесів консолідації, розподілу та перерозподілу інвестиційних ресурсів на цілі інвестиційного розвитку регіону. Однак, створення умов для ефективного розвитку інвестиційного середовища та забезпечення зростаючих параметрів розвитку регіонів потребує якісного регулювання таких процесів, що в умовах сьогодення в Україні характеризується певними недоліками та проблемами.

Варто зазначити, що в нестійких умовах сучасності удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону потребує поглиблення спрямування системи публічного управління на її вдосконалення в таких напрямках як:

- 1) створення нових інститутів, організаційних структур та інструментів публічного управління на регіональному рівні, спроможних забезпечити інтенсифікацію процесів інвестиційного розвитку кожного із регіонів;

- 2) формування нової нормативно-правової бази шляхом удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що сприятиме функціонуванню й розвитку

сфери інвестування в умовах викликів і небезпек сучасності, в т.ч. ризиків і загроз воєнного характеру;

3) забезпечення ефективних кадрових змін та допущення в систему публічного управління інвестиційним розвитком регіону професійних фахівців, спроможних швидко й якісно розв'язувати проблемні питання;

4) зміцнення фінансово-економічних механізмів функціонування регіонів на засадах інвестиційного їх відновлення й розвитку;

5) удосконалення наукового, інноваційного та інформаційно-технічного забезпечення системи публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Що стосується створення нових інститутів, організаційних структур та інструментів публічного управління на регіональному рівні, то тут варто визнати, що вони повинні об'єднувати комплекс спеціально сформованих та взаємопов'язаних між собою правил, норм, механізмів та суб'єктів, спроможних забезпечити інтенсифікацію процесів інвестиційного розвитку кожного із регіонів країни та регламентувати доступ органів публічного управління до реалізації принципів дотримання законодавства у сфері інвестування, етичних норм поведінки суб'єктами інвестування, соціальної відповідальності бізнесу, соціального партнерства й розвитку громадянського суспільства на засадах відкритості, прозорості та підзвітності суспільству.

Процеси трансформаційної перебудови в Україні та часткове нівелювання негативного впливу дестабілізуючих чинників зовнішнього та внутрішнього середовища дозволили знизити рівень напруженості та неузгодженості, однак, досі залишається невирішеною проблема переходу до нової моделі публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону передбачає формування комплексу спеціальних заходів щодо перетворення органів публічного управління в суб'єкти, що спроможні забезпечити досягнення бажаних

результатів, а також створення потужної системи публічного управління, яка б сприяла врегулюванню проблемних аспектів інвестиційного розвитку на рівні регіону. При цьому, передбачається забезпечення ефективного функціонування таких інститутів як політичний (державний), нормативно-правовий, приватний та суспільний (громадський), в рамках яких необхідно врегулювати виконання цільової орієнтації та функціональної складової інституцій й організації. Деталізацію пропонованих змін пропонуємо відобразити на рис. 3.8.

При цьому зазначимо, що пропоновані інститути повинні розподілятися за їх функціональним спрямуванням на політичний (державний), нормативно-правовий, приватний та суспільний (громадський). Водночас, удосконалення інституційних аспектів організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону шляхом зміцнення його інституційної стійкості передбачає комплексну взаємодію органів публічної влади, уповноважених здійснювати функції управління інвестиційним розвитком регіону, в напрямку формування таких інституцій як норми, процедури, правила доступу органів публічної влади до управління інвестиційним розвитком з метою реалізації регіональних програм інвестиційного розвитку.

В даному контексті найбільш широко розкриваються аспекти політичного (державного) інституту зміцнення інституційної стійкості органів публічної влади щодо забезпечення ефективності управління інвестиційним розвитком регіону. Зокрема, удосконалення структури організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону пропонується здійснювати шляхом створення Ради омбудсмана як постійно діючого консультативно-дорадчого органу, що забезпечить посилення прозорості органів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, налагодження взаємодії між суб'єктами, що здійснюють інвестиційну діяльність, а також взаємодію із громадськістю.

Рис. 3.8. Удосконалення інституційних аспектів організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: власна авторська розробка

Водночас, вважається обґрунтованою та доцільною пропозиція введення в апарат органів публічного управління інвестиційним розвитком

на рівні обласної ради посади амбасадора, до компетенції якого увійде пошук інноваційних методів забезпечення інвестиційного розвитку регіону, посилення його інвестиційної привабливості та розроблення механізмів залучення інвестиційних ресурсів на основі інновацій та новаторства.

Не менш важливим виявляється нормативно-правовий інститут, формування й удосконалення якого потребує посилення інституційного забезпечення в частині перегляду та удосконалення законів й підзаконних нормативно-правових актів, що покликані регламентувати організаційно-управлінські засади публічного управління інвестиційним розвитком регіону в межах чинного законодавства щодо реалізації стратегій, планів та програм інвестиційного розвитку регіону, а також інфраструктурного й системного забезпечення.

Розвиток й модернізація приватного інституту потребує удосконалення й чіткості визначення таких інституцій як норми поведінки, правила співпраці, права власності та доступу до ресурсів на підставі тісної взаємодії органів публічної влади із ринковими організаціями щодо забезпечення ефективного розвитку ринкової, фінансової та соціальної інфраструктури, забезпечення фінансово-економічної рівноваги й збалансування інтересів усіх суб'єктів таких правовідносин.

Натомість, суспільний (громадський) інститут через розвиток суспільної свідомості спрямовує свою дію на громадські організації, кластерні утворення, асоціативні структури з метою просування інтересів громадськості, здійснення експертного оцінювання, дорадництва, співробітництва суб'єктів в рамках реалізації програм й стратегій інвестиційного розвитку.

Очевидно, що вагомість та необхідність удосконалення інституційного механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону обґрунтовується викликами й небезпеками сучасності, а його удосконалення на сучасному етапі доцільно здійснювати почергово:

- 1) етап 1 – усунення інституційного хаосу;

2) етап 2 – формування прогностичних й планових показників публічного управління та системи стратегічного планування й прогнозування на рівні регіону;

3) етап 3 – визначення стратегічних орієнтирів інвестиційного розвитку регіонів в контексті євроінтеграційних змін та викликів воєнного характеру;

4) етап 4 – гармонізація вітчизняного законодавства із європейськими й міжнародними стандартами у сфері стратегічного управління інвестиційним розвитком регіонів.

Зазначене свідчить про наявність вагомого підґрунтя для здійснення заходів щодо удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та про наявність певного інструментарію публічного управління ним. Однак, існування значної кількості проблемних аспектів доводить його недосконалість, зокрема в частині узгодженості інтересів інвесторів та органів публічної влади. З метою вирішення окреслених проблем пропонуємо сформувати модель організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, концептуальні засади якої відобразимо на рис. 3.9.

Очевидно що така модель потребує апробації та оцінювання можливостей її застосування в умовах змінності й невизначеності зовнішнього й внутрішнього середовища. Проте, позитивною її стороною є побудова стратегічної карти публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що спрямована на досягнення максимальних показників ефективності реалізації стратегії інвестиційного розвитку регіону.

Варто зазначити, що вагоме місце в такій моделі належить фінансовому забезпеченню, проблемним аспектом якого виявляється не лише пошук та залучення джерел фінансування інвестиційних проектів, а й проблеми публічного управління фінансуванням інвестиційного розвитку на регіональному рівні, оскільки власні інвестиційні ресурси є обмеженими, а залучення інвесторів провокує виникнення додаткових ризиків.

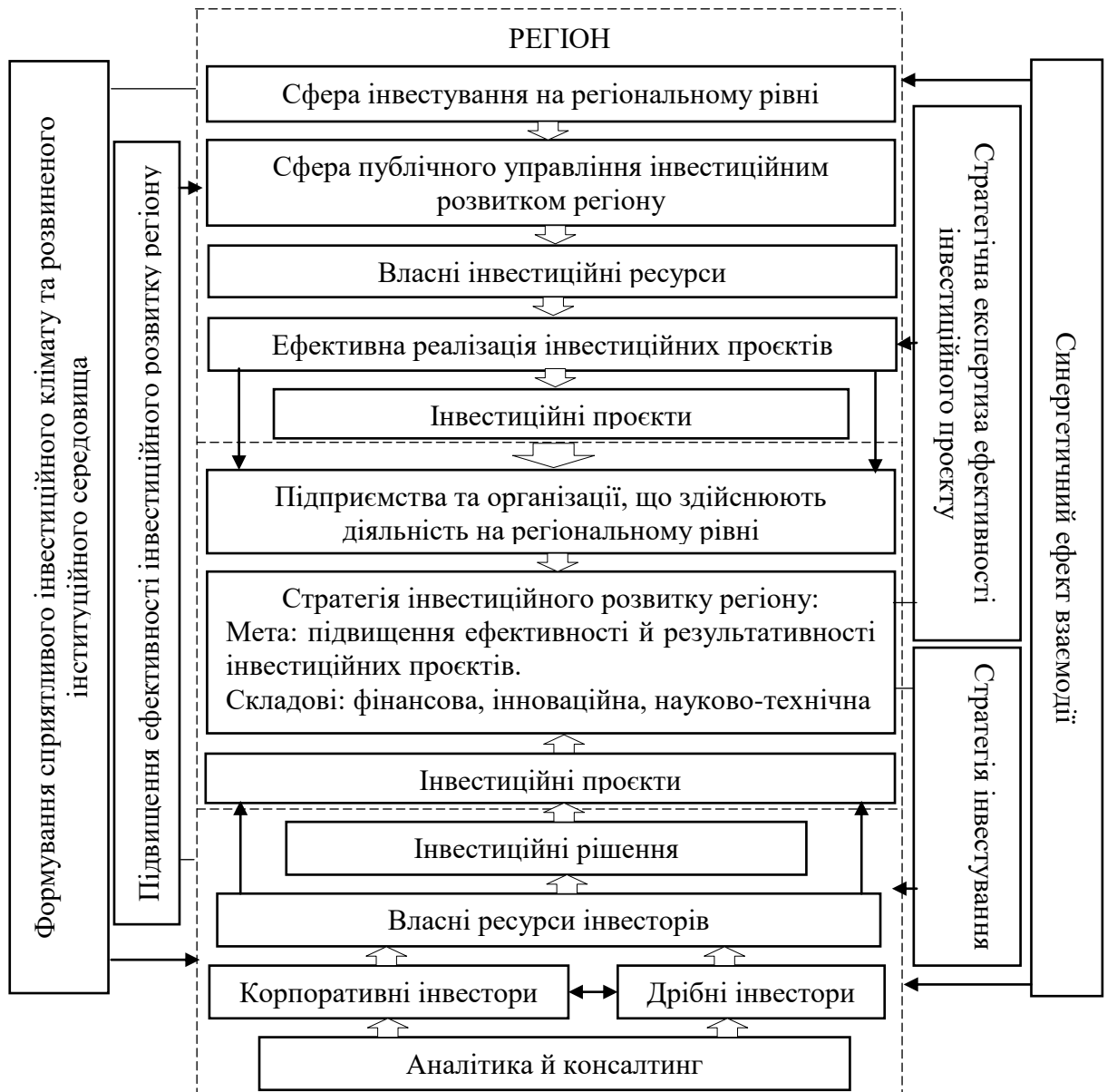

Рис. 3.9. Модель організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: модифіковано автором на основі джерела [26, с. 146]

Крім того, нестабільність та змінність зовнішнього середовища та поява новітніх викликів обумовлюють значні диспропорції щодо регулювання процесу публічного управління формуванням сприятливого інвестиційного середовища й забезпечення належного інвестиційного клімату.

Стає очевидним, що якісно новим аспектом удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління

інвестиційним розвитком регіону може стати пропозиція запровадження обов'язковості експертних оцінювань інвестиційних проєктів та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, а також проведення обов'язкових експертиз їх ефективності, що досі здійснюється вибіркоким способом, точково й за відсутності чітко регламентованого інструментарію їх проведення.

Зважаючи на окреслені тенденції виявляється цілком обґрунтованою необхідність систематизації та відображення удосконаленого організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону з урахуванням запропонованих заходів його покращення й модернізації (рис. 3.10).

Удосконалений організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону включає цілеспрямоване поєднання форм і методів публічного управління, функціональних його підсистем, що покликані забезпечувати моніторинг й діагностику факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, реалізовувати завдання щодо фінансового планування та прогнозування, організації ресурсного забезпечення, а також контролю за процесом інвестиційного розвитку регіону.

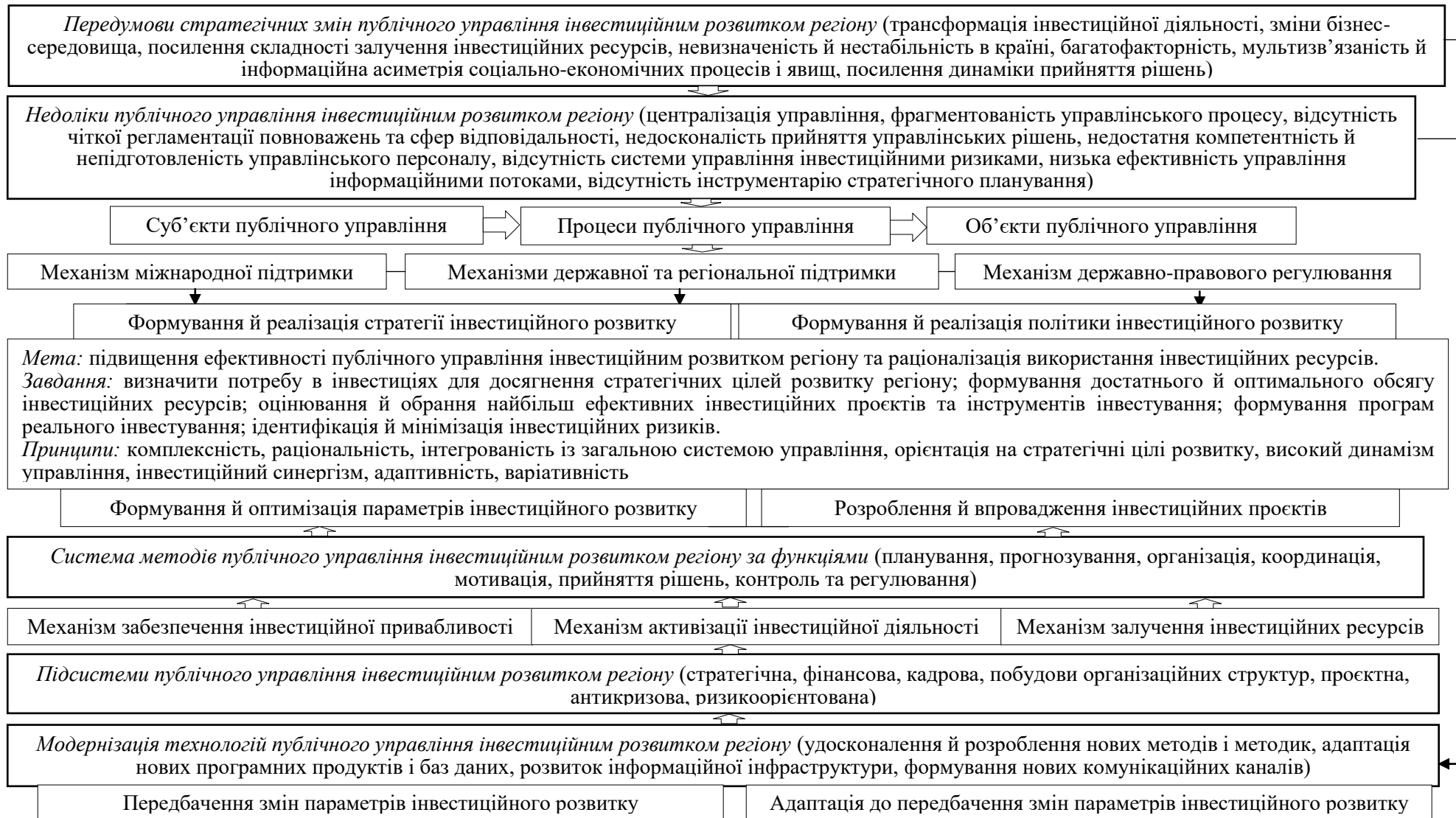

Рис. 3.10. Удосконалений організаційно-управлінський механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону

Примітка: власна авторська розробка

Детально зупинившись на основних аспектах удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, можна констатувати, що необхідність його перегляду, удосконалення й модернізації пов'язана із виникненням певних передумов стратегічних змін публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а саме із:

- 1) трансформацією інвестиційної діяльності;
- 2) змінами бізнес-середовища;
- 3) посиленням складності залучення інвестиційних ресурсів;
- 4) невизначеністю й нестабільністю в країні та посиленням негативного впливу чинників воєнного характеру;
- 5) багатофакторністю, мультизв'язаністю й інформаційною асиметрією соціально-економічних процесів і явищ;
- 6) посиленням динаміки прийняття рішень.

Зазначені передумови обумовлені низкою виявлених недоліків публічного управління інвестиційним розвитком регіону, зокрема:

- 1) централізацією управління;
- 2) фрагментованістю управлінського процесу;
- 3) відсутністю чіткої регламентації повноважень та сфер відповідальності;
- 4) недосконалістю прийняття управлінських рішень;
- 5) недостатньою компетентністю й невідповідністю управлінського персоналу;
- 6) відсутністю системи управління інвестиційними ризиками;
- 7) низькою ефективністю управління інформаційними потоками;
- 8) відсутністю інструментарію стратегічного планування.

Саме недоліки публічного управління інвестиційним розвитком регіону найбільшою мірою впливають на суб'єкти, об'єкти й процеси публічного управління ним та провокують значні деструктивні зміни, диспропорції та негативні тенденції, ефективна протидія яким в сучасних умовах не можлива

без залучення міжнародного досвіду, державної підтримки й правового регулювання. Тому, особливої актуальності набуває потреба формування ефективних механізмів міжнародної, державної та регіональної підтримки, а також механізму державно-правового регулювання, спрямованих на формування й реалізацію стратегії й політики інвестиційного розвитку.

Очевидно, що стратегічні й програмні документи забезпечення публічного управління інвестиційним розвитком регіону повинні включати мету, завдання та принципи такого управління.

Зазначимо, що основна мета полягає у досягненні можливостей підвищення ефективності публічного управління інвестиційним розвитком регіону та раціоналізації використання інвестиційних ресурсів, а серед найбільш вагомих завдань публічного управління виокремлюється:

- 1) визначення потреб у інвестиціях для досягнення стратегічних цілей розвитку регіону;
- 2) формування достатнього й оптимального обсягу інвестиційних ресурсів;
- 3) оцінювання й обрання найбільш ефективних інвестиційних проєктів та інструментів інвестування;
- 4) формування програм реального інвестування;
- 5) ідентифікація й мінімізація інвестиційних ризиків.

Водночас, досягнення бажаних результатів передбачає чітке дотримання таких принципів як: комплексність, раціональність, інтегрованість із загальною системою управління, орієнтація на стратегічні цілі розвитку, високий динамізм управління, інвестиційний синергізм, адаптивність та варіативність.

З іншої сторони чіткість та конкретність визначення мети, завдань та принципів публічного управління інвестиційним розвитком регіону формує надійне підґрунтя для оптимізації параметрів інвестиційного розвитку, а також для розроблення й впровадження інвестиційних проєктів. Однак дані процеси потребують індивідуального й виваженого підходу щодо формування системи методів публічного управління інвестиційним розвитком регіону за їх

функціональним спрямуванням, зокрема: планування, прогнозування, організація, координація, мотивація, прийняття рішень, контроль та регулювання. В комплексі із механізмами забезпечення інвестиційної привабливості, активізації інвестиційної діяльності та залучення інвестиційних ресурсів, методичний інструментарій дозволить побудувати стратегічну, фінансову, кадрову, організаційно-структурну, проєктну, антикризову та ризикоорієнтовану підсистему публічного управління інвестиційним розвитком регіону, які, в подальшому, забезпечать різносторонність реалізації модернізації технологій публічного управління інвестиційним розвитком регіону, зокрема, удосконалення й розроблення його нових методів і методик, адаптації нових програмних продуктів і баз даних до умов сучасності, розвиток інформаційної інфраструктури та дозволить сформувати нові комунікаційні канали.

Безумовним фактом виявляється те, що запропонована структура удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону дозволить досягнути бажаного ефекту та забезпечити підвищення показників ефективності й якості публічного управління у сфері інвестування на рівні регіону.

Таким чином, проведені дослідження концептуальних підходів щодо удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону дозволяють стверджувати, що існуюча система публічного управління інвестиційним розвитком регіону на сучасному етапі характеризується інституційною слабкістю та неспроможністю якісно й ефективно виконувати свої функції. Виявлено вагомі проблеми публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що потребують вирішення шляхом перегляду його організаційних та управлінських аспектів. Встановлено, що удосконалення організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону в Україні доцільно здійснювати шляхом створення нових інститутів, організаційних структур та інструментів публічного управління на регіональному рівні, формування нової нормативно-правової бази й удосконалення чинного нормативно-правового механізму

публічного управління інвестиційним розвитком регіону, забезпечення ефективних кадрових змін та допущення в систему публічного управління інвестиційним розвитком регіону професійних фахівців, а також в напрямку зміцнення фінансово-економічних механізмів функціонування регіонів на засадах інвестиційного їх відновлення й інноваційного розвитку.

ВИСНОВКИ

На підставі результатів проведеного дослідження сформовано науково обґрунтовані пропозиції з удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та зроблено наступні висновки:

1. Узагальнено наукові підходи до визначення особливостей організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, внаслідок чого з'ясовано сутність таких наукових категорій як «інвестиційний розвиток регіону», «механізми публічного управління» та «організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону». На основі змістовного доповнення зазначених категорій запропоновано інвестиційний розвиток регіону розглядати як процес стимулювання здатності регіону за допомогою сукупності об'єктивних соціально-економічних та природньо-географічних властивостей самостійно здійснювати інвестиційну діяльність, а також удосконалювати інвестиційні процеси із залученням інновацій. Встановлено, що механізми публічного управління – це специфічна система забезпечення практичних аспектів реалізації функцій публічного управління інвестиційною діяльністю, що характеризується своєрідною структурою, власними методами, інструментами та важелями впливу на об'єкт управління, внаслідок чого передбачається досягнення визначених цілей за допомогою відповідного правового, ресурсного та інформаційного забезпечення. З'ясовано, що організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону визначається як сукупність управлінських ланок, що систематизовані за ознаками субординації й підпорядкованості, які виконують функції взаємодії між управлінською та керованою системами з використанням методів, засобів, прийомів і способів організаційно-правового впливу, що здійснюється з метою

впорядкування правовідносин у сфері інвестування на регіональному рівні та забезпечення сталого інвестиційного розвитку регіону.

2. Охарактеризовано структуру організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та встановлено, що основними суб'єктами механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону є: Міністерство економіки України, у структурі якого виокремлено Департамент інвестицій, Директорат розвитку реального сектору економіки та Управління розвитку сфери інтелектуальної власності та інноваційної політики; Міністерство фінансів України, структурним компонентом якого є Фонд розвитку інновацій (Український фонд стартапів); Міністерство розвитку громад та територій України, у складі якого Агенції регіонального розвитку та Міжвідомча координаційна комісія з питань регіонального розвитку; обласні державні адміністрації; відділи інвестиційної діяльності та планово-економічного забезпечення; відділи інвестиційної політики. Запропоновано створення на рівні регіону постійно діючого консультативно-дорадчого органу – Ради омбудсмана, що, на відміну від існуючого, дозволить забезпечити посилення прозорості діяльності органів публічного управління інвестиційним розвитком регіону, налагодження взаємодії між суб'єктами, що здійснюють інвестиційну діяльність, а також взаємодію із громадськістю. Обґрунтовано доцільність введення в апарат органів публічного управління інвестиційним розвитком на рівні обласної ради посади амбасадора, діяльність якого буде спрямована на пошук інноваційних методів забезпечення інвестиційного розвитку регіону, посилення його інвестиційної привабливості та розроблення механізмів залучення інвестиційних ресурсів на основі інновацій та новаторства.

3. Удосконалено модель нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та запропоновано здійснення його реалізації в контексті забезпечення модернізації системи стратегічного планування та її законодавчого регулювання. Доведено, що такий підхід обумовлює необхідність перегляду та уточнення самого стратегічного

планування через унормування положень щодо інвестиційного розвитку регіону в комплексній програмі, в прогнозному плані, схемі, в цільовій програмі та в процесі формування техніко-економічного обґрунтування інвестиційного розвитку регіону, що, у порівнянні із існуючою моделлю, сприятиме усуненню декларативності застосування даного механізму. З'ясовано особливості нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, які формалізуються у нормативно-правових актах України та знаходять своє відображення через закони, стратегії та програми інвестиційного розвитку, а також виявлено особливості організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, які передбачають здійснення організації процесів інвестиційного розвитку регіону та спрямовують свою дію на організаційне, інституційне та стратегічне забезпечення, являючись при цьому центральним елементом механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, оскільки встановлено, що його важелі впливу через органи публічної влади регіонального рівня реалізують управлінські рішення щодо інвестиційного розвитку регіону.

4. Систематизовано законодавче забезпечення в рамках нормативно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та здійснено розподіл законодавчих актів на дві групи. Доведено, що до I основної групи актів законодавства, що стосуються інвестиційного розвитку, належать закони України, положення кодексів, підзаконні нормативно-правові акти, зокрема: Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про режим іноземного інвестування», Закон України «Про захист іноземних інвестицій в Україні», Закон України «Про інститути спільного інвестування», Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні», Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні», Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про порядок

державної реєстрації іноземних інвестицій та до Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора», Указ Президента України «Про план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності», Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Форма інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про визначення уповноваженої установи на здійснення супроводу заявника та інвестора із значними інвестиціями у підготовці та реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження вимог до техніко-економічного обґрунтування інвестиційного проекту із значними інвестиціями», Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження форми звіту про стан супроводу інвестиційних проектів із значними інвестиціями», а до II групи відносяться додаткові акти законодавства та стратегічні документи, що дозволить не лише відображати тенденції регулювання проблем публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а й конкретизувати особливості регулювання публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а саме: Стратегія сталого розвитку України до 2030 року, Регіональні стратегії розвитку на період до 2027 року, Програми розвитку регіонів, програми залучення інвестицій. Такий розподіл сприятиме конкретизації особливостей регулювання публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

5. Розроблено модель комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, в якому визначено місце органів державної влади у сфері публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що, в межах наданих їм компетенцій, виконують завдання управлінського характеру, та встановлено, що основними структурними компонентами комплексного організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону є нормативно-правовий та організаційно-управлінський механізми. Доведено, що такий

підхід, на відміну від існуючих, дозволяє розглядати організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону як цілісну організаційно-функціональну та інституційно-правову систему, за допомогою якої досягається можливість забезпечення значних параметрів ефективного інвестиційного розвитку регіону. Запропонований організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону вирізняється від наявних такими особливостями як існування системи органів публічного управління, що, в межах наданих компетенцій, в рамках дотримання нормативно-правових норм, виконують завдання управлінського характеру щодо публічного управління інвестиційним розвитком регіону, а також здійсненням організаційно-розпорядчих дій щодо досягнення поставлених цілей публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

6. Проведено оцінювання ефективності застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону на основі наступних параметрів: (1) наявності та кількості стратегічних документів, в яких відображено цілі щодо інвестиційного розвитку; (2) наявності окремого структурного підрозділу, що відповідає за інвестиційний розвиток; (3) співпраця між органами влади та громадським середовищем задля формування інвестиційного клімату, наявності розгалуженої мережі таких організацій; (4) зростання обсягів інвестицій в регіоні. Виявлено низький рівень ефективності застосування організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та встановлено основні проблеми її забезпечення, зокрема: (1) недосконалість чинного вітчизняного законодавства; (2) неузгодженість завдань і рішень щодо інвестиційного розвитку регіону та недостатність координації між органами державної влади в процесі регулювання інвестиційного розвитку регіону; (3) відсутність вагомих державних стимулів здійснення інвестиційної діяльності на рівні регіону; (4) недосконалість методичного інструментарію та відсутність комплексної системи показників оцінювання ефективності публічного управління інвестиційним розвитком регіону; (5) відсутність чіткої регламентації та

невизначеність відповідальності за прийняття рішень у сфері регулювання інвестиційного розвитку регіону; (б) посилення впливу дестабілізуючих чинників воєнного характеру на інвестиційний розвиток регіонів, що межують із зоною бойових дій, та тих, що забезпечують тилову функцію, створюючи умови для релокалізації бізнесу та облаштування внутрішньо переміщених осіб.

7. Удосконалено модель організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що здійснено шляхом надання пропозиції цілеспрямованого поєднання форм і методів публічного управління, функціональних його підсистем, які покликані забезпечувати моніторинг й діагностику факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, реалізовувати завдання щодо фінансового планування та прогнозування, організації ресурсного забезпечення, а також контролю за процесом інвестиційного розвитку регіону. Запропонована модель організаційно-управлінського механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону дозволить забезпечити підвищення показників ефективності й якості публічного управління у сфері інвестування на рівні регіону та досягнути бажаного соціально-економічного ефекту, оскільки, на відміну від існуючих, передбачає побудову стратегічної карти публічного управління інвестиційним розвитком регіону, що спрямована на досягнення максимальних показників ефективності реалізації стратегії інвестиційного розвитку регіону, та запровадження обов'язковості експертних оцінювань інвестиційних проєктів та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, а також проведення обов'язкових експертиз їх ефективності.

8. Сформовано пріоритетні напрями та основні етапи відновлення інвестиційного потенціалу та інвестиційного розвитку регіонів після завершення військових дій. Запропоновано на I етапі проводити відновлення зруйнованих підприємств критичної інфраструктури та житлового фонду, на II етапі запровадити державне страхування іноземних інвестицій, на III етапі забезпечити розвиток індустріальних парків. Доведено, що досягнення бажаних результатів передбачає формування комплексного механізму стимулювання та

регулювання інвестиційного розвитку регіонів, розроблення ефективних інструментів кредитування інноваційно-інвестиційних технологій, диверсифікації високотехнологічних проєктів з метою створення для регіону іміджу як високорозвиненого та конкурентоспроможного, формування інвестиційно-інноваційних кластерів та стимулювання процесів концентрації фінансового капіталу. Встановлено, що в сукупності зазначене дозволить відновити зруйновані об'єкти, забезпечити інвестиційний розвиток регіонів та посилення їх інвестиційної привабливості, захистити інвесторів та забезпечити залучення іноземних інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонець Т. В. Особливості сучасної державної інвестиційної політики. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва*. 2013. № 4. С. 149 – 154.
2. Балдич Н., Гринчук Н., Ходько Н., Чорній Л., Глібіщук Я., Лепьошкін І. Інвестиційні інструменти фінансування МЕР: практичний посібник «Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування». Київ, 2020. 72 с.
3. Бобровська О. Ю. Формування механізму системного управління процесами інвестування відбудови регіонів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 15. С. 97-103.
URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1905/1924>.
DOI: 10.32702/2306-6814.2023.15.97
4. Бобровська О. Ю., Бондаренко Д. М. Публічне управління економічним розвитком регіонів: галузевий аспект. *Аспекти публічного управління*. 2021. Том 9. № 3. С. 22–35.
URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/issue/view/63/tet>.
DOI: <https://doi.org/10.15421/152125>
5. Бобровська О. Ю., Лисачок А. В., Кравченко Т. А., Акімова Л. М., Акімов О. О. Сучасний стан інвестиційної безпеки України в умовах COVID-19 та її вплив на фінансово-економічну ситуацію держави. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 1(36). С. 233–242.
URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3237>.
DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i36.227770>
6. Бондарчук Н. В. Державне регулювання інвестиційної діяльності в сільському господарстві. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. Вип. 17. С. 36–40. URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2020/17-2020/8.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2020-17-6>

7. Бондарчук Н. В. Державне управління інвестиційною привабливістю регіону: виклики та перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 16. С. 141-146. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1939>. DOI: 10.32702/2306-6814.2023.16.141.
8. Бондарчук Н. В. Інвестиції та економічна безпека підприємства *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2020. Випуск 16. Т. 1. С. 94-101. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/10120>. DOI: 10.15330/apred.1.16.94-101
9. Бондарчук Н. В., Васильєва Л. М., Мінковська А. В. Стратегічне управління інноваційним розвитком аграрного підприємства для забезпечення його фінансово-економічної безпеки. *Підприємництво та інновації*. 2022. Випуск 23. С. 37-41. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/492>. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.7>
10. Борщевський В., Чемерис В., Хомюк М., Люблін В. Фінансово-інвестиційний потенціал розвитку регіонів України та перспективи його нарощування в умовах сучасних викликів глобалізації. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. Том 4 (45). С. 212–222. DOI:10.55643/fcaptr.4.45.2022.3812
11. Бударна В. О. Інвестиційна політика держави: стан законодавчого забезпечення. *Економічна теорія і право*. 2016. № 3. С. 176 – 186. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/3-176-187.pdf>.
12. Бурик З. М. Теоретико-методологічні засади державного регулювання сталого розвитку України. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління. Київ, 2018. 498 с.
13. Бучинський О. А. Державне регулювання розвитку інвестиційних процесів в регіонах в умовах сталого розвитку. *Україна 2030: публічне управління для сталого розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*. Київ: НАДУ, 2020. С. 267 – 269.

14. Бучинський О. А. Посилення ролі держави в управлінні інвестиційним розвитком регіонів: теоретичний аналіз. *Аспекти публічного управління*. 2021. № 1. Т. 9 С. 82 – 89.

15. Бучинський О. А. Удосконалення інвестиційних механізмів публічного управління в регіонах України. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії. Київ, 2021. 233 с. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/Disertatsiya-6.pdf>.

16. Васильєв О. Л. Публічне управління інвестиціями місцевих громад в умовах євроінтеграції України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2022. Спецвипуск. С. 27–30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2022-spec.4>.

17. Вишивана Б. Зарубіжний досвід регулювання інвестиційної діяльності та можливості його використання в Україні. *Світ фінансів*. 2007. Вип. 1 (10). С. 75–84. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/26157/1/%d0%92%d0%98%d0%a8%d0%98%d0%92%d0%90%d0%9d%d0%90.pdf>

18. Ворсовський О. Л. Шляхи покращення інвестиційного клімату в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 12. С. 95 – 98.

19. Воскобійник С. І. Політика органів місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. 2012. Вип. 1. С. 399–405

20. Городніченко Ю., Сологуб І., Мауро Б. Відбудова України: принципи та політика. *Centre for Economic Policy Research*. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf

21. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

22. Гришко В. В., Задорожний В. П., Кульчій І. О. Перспективи імплементації європейського досвіду у процесі реалізації менеджмент-орієнтованого публічного управління на рівні розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 11. DOI: 10.32702/2307-2156-2021.11.5

23. Грищенко І. М. Зарубіжний досвід управління регіональним розвитком. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 5. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1245>
24. Гулик Т. В., Горб Є. Ю. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів з урахуванням ризиків в умовах невизначеності. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського*. 2020. № 6. Т. 31 (70). С. 99 – 106. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-6-17>.
25. Данилишин Б. Щодо стану інвестиційних процесів в економіці України та шляхів їх активізації. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/503439_shchodo_stanu_investitsiynih_protseviv.html
26. Дарушин О. В. Удосконалення механізмів організації й управління інвестиційно-будівельною сферою регіону. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Херсон, 2018. 220 с. URL: https://card-file.ontu.edu.ua/bitstream/123456789/10211/1/disser_Darushin.pdf
27. Дегтярьов А. В. Механізми реалізації державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії. Чернігів, 2021. 213 с. URL: http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/24516/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f_%d0%94%d0%b5%d0%b3%d1%82%d1%8f%d1%80%d0%b5%d0%b2%20%d0%90.%d0%92..pdf?sequence=1&isAllowed=y
28. Джига Т. В. Основні принципи використання та доступу до публічної інформації у формі відкритих даних: зарубіжний досвід для України: аналітична записка Відділу розвитку політичної системи Національного інституту стратегічних досліджень. Київ, 2017. 20 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-08/vidkruti_dani-6c336.pdf
29. Ємець В. В. Економічний розвиток у повоєнний період в Україні: регіональний та місцевий аспекти. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 68 – 72. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.68

30. Єршова Н. Г. Поняття правового механізму в контексті публічної політики: міжнародний досвід для України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19–20. С. 179–185. DOI: 10.32702/23066814.2020.19—20.179.

31. Зварич І. Т., Зварич О. І. Інституційні засади економічного розвитку регіонів України у світлі формування інноваційних систем. *Підприємництво та інновації. Економіка та управління національним господарством*. 2021. Випуск 16. С. 26–31. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/398/386>.

32. Зубков Р. С. Основні підходи до оцінки інноваційно-інвестиційного розвитку регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 24. С. 53–58. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2016/13.pdf

33. Інвестиційний індекс, 2012–2022 рр. European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analyyka/>

34. Індекс інвестиційної привабливості України відновився до ковідного значення. Міністерство фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2022/12/15/97315552/#:~:text=COVID-19>

35. Іщук С. О. Інвестиції в основний капітал та їх вплив на соціально-економічний розвиток регіону. *Регіональна економіка*. 2013. № 1. С. 35 – 42

36. Капітальні інвестиції за видами активів у січні–грудні 2021 року. Державна служба статистики України URL: <https://vn.ukrstat.gov.ua/index.php/statistical-information/arhiv2022/7385-2013-02-26-09-25-16.html>

37. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у січні–грудні 2021 року. Державна служба статистики України URL: http://ck.ukrstat.gov.ua/source/arch/2022/Kinv_ved_214.pdf

38. Капітальні інвестиції за регіонами за 2010–2020 роки. Державна служба статистики України. URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.ukrstat.gov.ua%2Foperativ%2Foperativ2021%2Fibd%2Fkin%2Fkin_r_reg%2Fki_reg_10-20.xls&wdOrigin=BROWSELINK

39. Капітальні інвестиції за регіонами у 2020 році. Державна служба статистики України.

URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.ukrstat.gov.ua%2Foperativ%2Foperativ2021%2Fibd%2Fkin%2Fkin_r%2Fki_reg_20.xls&wdOrigin=BROWSELINK

40. Козловський О. І., Кучерук В. О. Принципи та фактори реалізації інвестиційно-інноваційної політики регіону. *Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції*. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ. 2015. С. 109–115.

41. Комарницька Г. О. Вітчизняний досвід державно-приватного партнерства в умовах розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 44. С. 43 – 48.

42. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державними та іноземними особами від 18.05.1065 р. № 995_060. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_060#Text

43. Кормило А. Публічне управління та адміністрування в системі управління сталим розвитком суспільства. *Інтеграція науки та бізнесу у відновленні національної економіки: вибір моделей та механізмів реалізації: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Чернігів, 27 грудня 2022 р.)*. URL: https://reicst.com.ua/asp/article/view/403/conf_hum_12_2022_08_04

44. Кузьмін Є. Вплив децентралізації на розвиток регіонів. *Наукові праці НДФІ*. 2016. № 3 (76). С. 39–53.

45. Латишева О. В., Титаренко О. Д. Особливості використання імітаційного моделювання для оцінки ризиків інвестиційних проектів промислового підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2017. № 2. С. 77 – 82. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/130419/15-Latysheva.pdf>.

46. Лебедева Л. В. Сучасна інноваційна політика держави в Україні: проблеми та перспективи реформування. *Ефективна економіка*. 2014. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2664#:~:text=%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20E2%80%93%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2,%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%B1%D0%B0%D0%B7%D0%B8%20%D0%B9%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA%20%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE>.

47. Левицький В., Радинський С., Дячун О. Нормативно-правове забезпечення інноваційної та інвестиційної діяльності промислових підприємств України. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2022. Вип. 2 (27). С. 25–34. DOI: <https://doi.org/10.33108/sepd2022.nom2.025>

48. Лещук Г. В. Інвестиційний розвиток сучасної регіональної інфраструктури. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 12. Ч. 1. С. 183–186.

49. Литвин О. В. Вдосконалення методики комплексного оцінювання та моніторингу ефективності інвестиційної політики держави. *Вісник Львівського торговельного економічного університету*. 2016. Вип. 51. С. 79 – 85.

50. Лицур І. М., Лимич Ю. В. Чинники формування інноваційно-інвестиційної політики сталого розвитку. *Ефективна економіка*. 2013. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2299>

51. Луц Д., Гречковський Д. Поняття та структура організаційно-правового механізму публічного управління у сфері виробництва органічної

сільськогосподарської продукції. 2020. № 6. С. 175–182.
DOI: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i6.2043>.

52. Луциків І.В., Сороківська О. А., Котовська І. В. Дослідження особливостей інноваційного розвитку системи публічного управління в Україні. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 124–128.

53. Лях Ю. І. Зарубіжний досвід модернізації публічного управління та перспективи його застосування в Україні. *Державне управління*. 2020. № 2 (4). С. 228–238. DOI: [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-2\(4\)-228-238](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-2(4)-228-238)

54. Можайкіна Н. В., Островський І. А. Управління сталим розвитком регіонів в умовах децентралізації: досвід країн ЄС та України. *Економічна теорія та право*. 2022. № 2 (49). С. 8–27.
DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2022-49-2-8>

55. Мордань Є. Ю., Гуца А. В. Інвестиційний клімат України та шляхи його поліпшення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 17. С. 33 – 38.

56. Музиченко-Козловська О. В. Підходи до формування стратегії підвищення інвестиційної привабливості регіону (на прикладі Львівської області України). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2022. № 2 (10). С. 41–55. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/oct/28845/vse-43-57.pdf>.

57. Нехайчук Д. В. Кризь призму зарубіжного досвіду проведення адміністративно-територіальної реформи: новітні виклики вітчизняного сьогодення. *Держава та регіони*. 2014. № 3. С. 34–39

58. Нечипорук О. В. Формування інструментарію реалізації інвестиційної політики держави в Україні. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Харків, 2021. 322 с.

59. Олійник О. М. Досвід Китаю з реалізації геополітичних інтересів шляхом здійснення іноземних інвестицій і надання закордонних кредитів: уроки для України. *Український соціум*. 2014. № 4 (51). С. 130–143.
URL: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/946/1/130-143.pdf>

60. Орлова Н. С. Реалізація механізмів публічного управління на рівні регіонів та територіальних громад в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. № 4. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.4.2>.

61. Оцінка обсягів прямих іноземних інвестицій, в яких контролюючим інвестором є резидент (Round Tripping) за 2010–2020 рр. Національний банк України. Київ: Департамент статистики та звітності. 2021. 14 с. URL: https://bank.gov.ua/ua/file/download?file=FDI_round_trippling_pr_2021-03-31.pdf

62. Павлюк Н. Теоретичні засади організаційного та правового механізмів публічного управління в Україні. *Демократичне врядування*. 2016. Вип. 16/17. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/feb/26721/pavljuk.pdf>

63. Петренко Л. М. Основні елементи системи фінансового забезпечення інвестиційного розвитку регіону. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 1 (06). С. 142–147

64. Петрецький І. І. Система інституціонального та організаційного забезпечення інвестиційного розвитку регіонів. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 33. С. 150–153. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/33_2018/32.pdf

65. Пілько А., Грабовецька Г. Модель оцінки інвестиційного потенціалу регіону. *Проблеми економіки*. 2017. № 4. С. 219–224

66. Повна С. В. Економічний механізм державного управління інноваційно-інвестиційним розвитком регіону. *Публічне адміністрування: наукові дослідження та розвиток*. 2016. № 1. С. 34–43. URL: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/11198/34-43.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

67. Погуляйко Ю. М. Інструменти інвестиційно-інноваційного забезпечення регіону в умовах децентралізаційних змін. *Економічний форум*. 2021. № 2. С. 34–47.

68. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI.
URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17?find=1&text=%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82#w1_51)

17?find=1&text=%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82#w1_51

69. Порвін М. Ю. Визначення шляхів вдосконалення державної інвестиційної політики в Україні. *Наукові розвідки з державного та муніципального управління*. 2013. Вип. 1. С. 227–441

70. Про визначення уповноваженої установи на здійснення супроводу заявника та інвестора із значними інвестиціями у підготовці та реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.02.2021 р. № 133-2021-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/133-2021-%D1%80#Text>.

71. Про внесення змін до деяких законів України з метою усунення випадків ухилення окремих підприємств, створених за участю іноземних інвесторів, від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів): Закон України від 20.12.2001 р. № 2899–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-14#Text>

72. Про внесення змін до деяких законів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій: Закон України від 09.07.2022 р. № 2389-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>

73. Про внесення змін до Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій та до Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.2013 р. № 743–2011–п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/743-2011-%D0%BF#Text>

74. Програма економічного й соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021–2023 роки від 29.04.2021 р. № 152–8.
URL: <http://www.namvk.if.ua/dt/583782/>

75. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Івано-Франківської області на 2023 рік: Розпорядження Івано-Франківської обласної військової адміністрації від 12.01.2023 р. № 10. URL: <https://www.if.gov.ua/storage/app/sites/24/uploaded-files/PSEP.pdf>

76. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні: Закон України від 17.12.2020 р. № 1116–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>

77. Про затвердження вимог до заявника щодо фінансової спроможності для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.06.2021 р. № 648. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/648-2021-%D0%BF#Text>

78. Про затвердження вимог до техніко-економічного обґрунтування інвестиційного проекту із значними інвестиціями: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.05.2021 р. № 515. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/515-2021-%D0%BF#Text>

79. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

80. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 р. № 389-2022-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-%D0%BF#Text>

81. Про затвердження форми звіту про стан супроводу інвестиційних проектів із значними інвестиціями: Наказ Міністерства економіки України від 04.11.2022 р. № 4389. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1446-22#Text>

82. Про захист іноземних інвестицій в Україні: Закон України від 05.10.1991 р. № 1540–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12#Text>

83. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.

84. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>

85. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 р. № 5080–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>

86. Про концесії: Закон України від 03.10.2019 р. № 155–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#Text>

87. Пронь Л. М. Воєнний стан та інвестиції: реалії України. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2021 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. (Івано-Франківськ, 4-5 квітня 2022 р.). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. С. 149-150.

88. Пронь Л. М. Державна стратегія регіонального розвитку та залучення інвестицій. *Інноваційні технології у розвитку сучасного суспільства: тези доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції*. (Львів, 06-07 жовтня 2022 р.). Навчально-науковий Інститут підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. С. 84-85.

89. Пронь Л. М. Державне регулювання економіки в умовах COVID-19 в Івано-Франківській області. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2019 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»*. (Івано-Франківськ, 6-8 квітня 2020 р.). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2020. С. 456-458.

90. Пронь Л. М. Державне регулювання залучення значних іноземних інвестицій під час пандемії COVID-19. *Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень: матеріали II міжнародної наукової конференції*. (Одеса, 10 вересня 2021 року). Вінниця: Європейська наукова платформа, 2021. С. 33-34.

91. Пронь Л. М. Державне регулювання малого та середнього бізнесу в умовах пандемії COVID-19. *Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах:*

тези доп. I міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (Дніпро, 28-29 травня 2020 р.). Т. 2. Дніпро, 2020. С. 233-235.

92. Пронь Л. М. Допомога по частковому безробіттю підприємцям під час пандемії COVID-19. *Проблеми розвитку науки в контексті трансформацій суспільства*: матеріали II науково-практичної конференції. (Хмельницький, 28-29 серпня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 40-44.

93. Пронь Л. М. Еко-індустріальні парки як інструмент інвестиційного розвитку регіону. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування»*. 2023. № 6 (20). С. 208-217. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/5027/5055>. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6\(20\)-208-217](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6(20)-208-217).

94. Пронь Л. М. Залучення іноземних інвестицій в економіку України під час пандемії COVID-19. *Сучасні світові тенденції розвитку науки, технологій та інновацій*: матеріали II науково-практичної конференції. (Одеса, 26-27 червня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 58-62.

95. Пронь Л. М. Застосування практики держав ЄС щодо вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні. *Матеріали звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»*. (Івано-Франківськ, 03-07 квітня 2023 р.). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 37-39.

96. Пронь Л. М. Інвестиційна політика та інвестиційний розвиток регіону: сутність та характеристика. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Публічне управління та адміністрування»*. 2022. Том 33 (72). № 6. С. 143-148. URL: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/6_2022/22.pdf. DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/22>

97. Пронь Л. М. Інвестиційні проекти у діяльності територіальних громад. *Форум прямої демократії*: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародної участі. (Київ, 07 грудня 2020 року) / за

заг. ред. Р. В. Войтович, П. В. Ворони, М. І. Лахижі. Київ, ІПК ДСЗУ, 2020. С. 198-201.

98. Пронь Л. М. Інституційно-правові засади публічного управління інвестиційним розвитком регіону. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Вип. 6. С. 192–197. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/348>.

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.6.32>

99. Пронь Л. М. Інструменти публічного управління інвестиційним розвитком регіону. *Таврійський науковий вісник. Серія «Публічне управління та адміністрування»*. 2023. № 2. С. 18-25.

URL: <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/346/319>

100. Пронь Л. М. Інструменти регіональної інноваційної політики в умовах децентралізації. *Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених*. (Одеса, 20 жовтня 2022 р.). Одеса: ОНЕУ, 2022. С. 36-37.

101. Пронь Л. М. Механізми державного регулювання залучення іноземних інвестицій в об'єднані територіальні громади в умовах пандемії COVID-19. *Інноватика в сучасній освіті та науці: теорія і практика: матеріали II науково-практичної конференції*. (Ужгород, 25-26 вересня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 42-46.

102. Пронь Л. М. Механізми реалізації державної інвестиційної політики в Івано-Франківській області. *Теорія і практика актуальних наукових досліджень: матеріали II науково-практичної конференції*. (Дніпро, 28-29 лютого 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 87-91.

103. Пронь Л. М. Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону: загальна практика застосування. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Державне управління»*. 2023. № 6 (12). С. 246-256.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5095/5124>.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-6\(12\)-246-256](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-6(12)-246-256).

104. Пронь Л. М. Перспективи відновлення та розвитку територій України. *Глобалізаційні виклики: урядування майбутнього*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (Київ, 26-27 квітня 2023 р.) / за заг. ред. Л.Г. Комахи. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2023. С. 135-136.

105. Пронь Л. М. Політичні аспекти публічного управління під час пандемії COVID-19 в Україні. *Становлення публічного адміністрування в Україні*: матеріали XI конференції студентів та молодих учених за міжнародною участю. (Дніпро, 8 травня 2020 р.) / за заг. ред. О. Б. Кіреєвої. Д.: ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 301-305.

106. Пронь Л. М. Практичні заходи щодо покращення чи удосконалення стратегічного планування інвестиційним розвитком регіону. *Věda a perspektivy*. 2023. № 5 (24). С. 194-207.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/4794>

107. Пронь Л. М. Програма стимулювання економічного розвитку Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади під час пандемії COVID-19. *Модернізація та наукові дослідження: інтеграція науки та практики*: матеріали II науково-практичної конференції. (Вінниця, 24-25 липня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 30-34.

108. Пронь Л. М. Публічна інформація та відкриті дані під час пандемії COVID-19. *Інформаційне суспільство та сталий розвиток*: матеріали наук.-практ. конф. (Одеса, 18 трав. 2020 р.). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2020. С. 83-87.

109. Пронь Л. М. Публічне управління в країнах ЄС під час пандемії COVID-19: досвід для України. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали 17-ї регіональної науково-практичної конференції. (Дніпро, 14 травня 2020 р.) / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 288-292.

110. Пронь Л. М. Публічне управління інвестиційним розвитком регіону в умовах децентралізації: зарубіжний досвід. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. № 5.

URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/1542>

111. Пронь Л. М. Розвиток компетентностей публічних службовців для залучення значних іноземних інвестицій в Україну. *Розвиток компетентності в публічному секторі: європейські стандарти та перспективи*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (Івано-Франківськ, 30 вересня 2021 року) / за ред. Д. І. Дзвінчука; упоряд. Л. С. Мосора. Івано-Франківськ: ІФРНТУНГ, 2021. С. 94-96.

112. Пронь Л. М. Роль дистанційного спілкування в публічному управлінні під час пандемії COVID-19. *Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі*: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених в рамках заходу «Школа розвитку молоді». (Київ, 25 листоп. 2020 р.) / за заг. ред. А. Савкова, М. Білинської, О. Петроє, І. Дегтярьової. Київ: НАДУ, 2020. С. 218-219.

113. Пронь Л. М. Сучасні проблеми реалізації інвестиційно-інноваційної політики регіонального розвитку в Україні. *Соціально-гуманітарний вісник*: зб. наук. пр. 2022. Вип. 40. С. 21-25. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. 64 с.

114. Пронь Л. М. Сучасні тенденції інвестиційного регіонального розвитку України в умовах децентралізації. *Держава та регіони. Серія «Публічне управління та адміністрування»*. 2023. № 2 (80). С. 43-47. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2023/8.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2023.2.8>

115. Пронь Л. М. Удосконалення законодавства щодо підтримки інвестиційних проєктів під час пандемії COVID-19. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2020 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»*. (Івано-Франківськ, 5-9 квітня 2021 р.). Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2021. С. 219-220

116. Пронь Л. М. Управління інвестиційною політикою в м. Івано-Франківськ під час пандемії COVID-19. *Science and Study 2020 (кращі доповіді)*: матеріали II Міжнародного форуму молодих науковців та дослідників. (17-18

вересня 2020 року). Київ: Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки «СПЕЙСТАЙМ», 2020. С. 33-38.

117. Пронь Л. М. Фінансова підтримка внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів: матеріали I міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД».* (Луцьк, 01 травня 2022 року). Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. С.138-140.

118. Пронь Л. М. Форми реалізації іноземних інвестицій в Івано-Франківській області. *Інноваційні пріоритети розвитку наукових знань: матеріали II науково-практичної конференції.* (Київ, 27-28 березня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С.51-55.

119. Пронь Л. М., Жук О. І. Правове регулювання діяльності органів публічної влади при створенні індустріальних парків для активізації інвестиційної діяльності. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики: матеріали Міжнародної конференції (в авторській редакції), м. Маріуполь, 24 вересня 2021 року.* Маріуполь: ДонДУВС, 2021. С. 97-99.

120. Пронь Л. М., Жук О. І. Системний підхід до залучення інвестицій у розвиток регіону в умовах воєнного стану. *Незалежність України: сучасна доктрина і практика публічного управління: матеріали міжнар. круглого столу до Дня Незалежності України,* м. Київ, 22 серп. 2022 р. / за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2022. С. 185-186.

121. Про план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності
Указ Президента України від 10.04.2006 р. № 300/2006.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300/2006#Text>.

122. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>

123. Про схвалення Програми соціально-економічного та культурного розвитку Івано-Франківського району на 2023 рік: Розпорядження Івано-Франківської районної військової адміністрації від 31.01.2023 р. № 11. URL: https://rada.info/upload/users_files/44000350/f5739e43b4011f67be7a5190dc339e62.pdf

124. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

125. Прямі іноземні інвестиції в Україні з 2002 по 2022 рр. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2022/>

126. Радчук Т. М. Класифікація механізмів публічного управління інноваційним розвитком економіки. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. Вип. 19. С. 124–127. URL: <http://pag-journal.iei.od.ua/archives/2020/19-2020/26.pdf>.

DOI: <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2020.19.22>

127. Регіональні стратегії розвитку на період до 2027 року. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehional-na-polityka/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvytku-na-period-do-2027-roku/regionalni-strategiyi-rozvytku-na-period-do-2027-roku/>

128. Регіони України 2014. Статистичний збірник. Ч. 2. Державна служба статистики України. Київ, 2014. 681 с.

129. Регіони України 2015. Статистичний збірник. Ч. 2. Державна служба статистики України. Київ, 2015. 681 с.

130. Регіони України 2016. Статистичний збірник. Ч. 2. Державна служба статистики України. Київ, 2016. 692 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/12/Reg_U%20%D0%86%D0%86.pdf.

131. Регіони України 2017. Статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ, 2018. 682 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/12/Reg_U%20%D0%86%D0%86.pdf
132. Регіони України 2019. Статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ, 2020. 657 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/12/Reg_U%20%D0%86%D0%86.pdf.
133. Регіони України 2020. Статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ, 2021. 625 с. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>.
134. Регіони України 2021. Статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ, 2022. 634 с. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
135. Рябека О. Г. Перспективні механізми державного управління інвестиційним розвитком регіонів. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2013. № 9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=625>
136. Савіцька О. П., Бай Т. В. Особливості залучення прямих інвестицій в економіку України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.1. С. 277 – 284.
137. Савіцька О. П., Щур О. М., Савіцька Н. В. Активізація інвестиційних процесів в Україні. *Бізнес Інформ*. 2019. № 10. С. 69 – 77.
138. Савченко В. Ф. Проблеми інвестиційно-інноваційної політики в економіці України. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2014. № 2 (22). С. 61–69.
139. Святогор В. В. Теоретичні основи державної інноваційної політики та її складників. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2016. Том 24. Вип. 7. С. 268–271. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4b8c9ca56c5.pdf
140. Сеульська конвенція «Про заснування багатостороннього агентства з гарантування інвестицій» від 11.10.1985 р.
141. Статистичний збірник «Україна–2016». Державна служба статистики України. Київ, 2017. 281 с. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.

142. Статистичний щорічник за 2014 рік. Державна служба статистики України. Київ, 2015. 586 с.
143. Статистичний щорічник за 2015 рік. Державна служба статистики України. Київ, 2016. 575 с.
144. Статистичний щорічник за 2016 рік. Державна служба статистики України. Київ, 2017. 611 с.
145. Статистичний щорічник за 2017 рік. Державна служба статистики України. Київ, 2018. 541 с. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>.
146. Статистичний щорічник за 2018 рік. Державна служба статистики України. Київ, 2019. 482 с. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>.
147. Статистичний щорічник за 2019 рік. Державна служба статистики України. Київ, 2020. 465 с. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>.
148. Статистичний щорічник за 2021 рік. Державна служба статистики України. Київ, 2022. 447 с. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
149. Столярчук Н. М., Сергєєва Н. В., Хіоні Г. О. Удосконалення інституційного забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. *Економіка АПК*. 2019. № 9. С. 69–77. URL: http://www.eapk.org.ua/sites/default/files/eapk/2019/09/eapk_2019_9_p_69_77.pdf.
150. Сторонянська І. З., Беновська Л. Я. Економічна нестабільність та економічне зростання територій: фінансові детермінанти та поведінкові ефекти. *Регіональна економіка*. 2021. № 2. С. 150–164. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-14>
151. Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021–2027 рр.: рішення обласної ради від 21.02.2020 р. № 1381-34/2020. URL: <https://www.if.gov.ua/storage/app/sites/24/documentu-2021/10-06-2021-strategiya-rozvitku-ivano-frankivskoi-oblasti-na-2021-2027-roki.pdf>.
152. Томашевська А.В. Роль інвестиційних процесів та інвестиційного потенціалу у період війни та післявоєнній відбудові регіонів України. *Наукові перспективи*. Серія «Державне управління». № 9 (39). 2023. С. 219-231.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6513>.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9\(39\)-219-231](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9(39)-219-231).

153. Томашевська А., П'ятничук І., Качмарський В. Координаційна підтримка реалізації проєктів сталого розвитку в публічному управлінні. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 12(14). С. 55-65.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/3046/3059>.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-12\(14\)-55-65](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-12(14)-55-65).

154. Томашевська А. В., Сурай І. Г. Інвестиції в інфраструктурні проєкти як ключовий фактор розвитку та відбудови територіальних громад. *Наукові перспективи. Серія «Державне управління»*. 2023. № 7 (37). С. 269-281.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/5661>.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7\(37\)-269-281](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7(37)-269-281).

155. Управління регіональним розвитком: проблеми та перспективи: монографія / Н. Л. Гавкалова, Л. Й. Аведян, Г. М. Шумська та ін.; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. Харків: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. 400 с.

156. Фатюха Н. Г. Дослідження прямих іноземних інвестицій у розрізі регіонів України. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.91

157. Федоров Г. О. Напрями удосконалення організаційно-економічного механізму державного регулювання залучення інвестицій. *Державне будівництво*. 2018. № 1.

URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4352>

158. Федорчак О. В. Особливості реалізації інвестиційної політики на територіях пріоритетного розвитку в Україні. *Ефективність державного управління*. 2019. Випуск 1 (58). Ч. 1. С. 65 – 87.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2019_1_7. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.58.2019.168702>.

159. Федорчак О. В. Податкові інструменти стимулювання інвестиційної діяльності: державно-управлінський аспект. *Ефективність державного*

управління. 2020. Випуск 3 (64). Ч. 2. С. 225 – 245.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2020_3_19.

DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.64.2020.217623>.

160. Федорчак О. В. Теоретичні підходи до визначення державної інвестиційної політики. *Теорія та практика державного управління.* 2019. № 1 (64). С. 70-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2019_1_10. DOI: 10.34213/tp.19.01.08.

161. Федорчак О. В., Іщенко Г. О. Маркетингові інструменти залучення інвестицій у територіальні громади. *Демократичне врядування.* 2020. Вип. 1 (25). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2020_1_10. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4038.25.2020.213669>.

162. Федулова Л. І. Тенденції розвитку національних інноваційних систем: уроки для України. *Актуальні проблеми економіки.* 2015. № 4. С. 94 – 104.

163. Філатова О. М. Закордонний досвід застосування інвестиційних стимулів розвитку харчової галузі. *Держава та регіони.* 2022. № 1 (124). С. 94–98. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-16>

164. Форма інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 19.06.2012 р. № 724. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1310-12#Text>

165. Харченко Т. О. Нормативно-правовий механізм державного регулювання сталого розвитку аграрного сектору економіки України. *Публічне управління та митне адміністрування.* 2021. № 3 (30). С. 52–56. DOI: <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2021-3.8>

166. Хопчан В. М. Сучасний стан та перспективи державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Інвестиції: практика та досвід.* 2015. № 11. С. 20 – 23.

167. Цзян Пань. Сутність та напрями управління інвестиційно-інноваційним розвитком територій. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 78. С. 20–26. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.78-3>

168. Чернишов О. Публічне інвестування для регіонального розвитку: спроможності, прогалини та рекомендації: аналітичний документ для обговорення. Міністерство розвитку громад і територій України. Київ, 2021. 440 с. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/10/b1.3.-public-investment-needs-assessment-report-final-ua.pdf>

169. Чиркін А., Кушнір В. Особливості місцевого самоврядування Франції. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 176–180. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/5/32.pdf>

170. Шевченко Н. І. Фактори, що визначають інвестиційну привабливість держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2009. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=63>

171. Шевчук М. Світовий досвід розвитку індустріальних парків та їхні переваги для розвитку економіки України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4 (28). С. 68–74. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262444/258872>

172. Янсонс Я. В., Семенченко А. І. Правовий механізм публічного управління розвитком електронної демократії в Україні. *Ефективність державного управління*. 2020. Вип. 3 (64). Ч. 1. С. 180–194. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.64.2020.217620>.

173. Ярова Д. О., Жигалкевич Ж. М. Проблеми державного регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми і перспективи*: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. (Київ, 23 квітня 2020 р.). С. 196–197. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201329>

174. An International Framework For Eco-Industrial Parks. Version 2.0. United Nations Industrial Development organization. 2021. 86 p. URL: <https://www.unido.org/sites/default/files/files/2021->

04/An%20international%20framework%20for%20eco-industrial%20parks%20v2.0.pdf

175. Asheim B. Differentiated knowledge bases and varieties of regional innovation systems. «*Innovation. The European Journal of Social Sciences*». 2007. Vol. 20. Iss. 3. 230 p.

176. Cieslak R., Marczevska B. Introduction to Hybrid Public Private-Partnerships in Poland. *Financial Law Review*. 2016. № 1. P. 39–51.

177. Diachenko V., Diachenko N., Suray I., Novachenko T., & Vasiurenko O. Modern trends of innovative activity ensuring growth and sustainable development of the economy of Ukraine. *Scientific Horizons*. 2022. Vol. 25, No. 7. P. 31-42. URL: <https://sciencehorizon.com.ua/uk/journals/tom-25-7-2022/suchasni-tendentsiyi-innovatsiynoyi-diyalnosti-zabezpechennya-zrostannya-ta-stalogo-rozvitku-ekonomiki-ukrayini>. DOI: 10.48077/scihor.25(7).2022.31-42.

178. Dvygol H., Aleynikova O., Umanska Yu., Shmygol N. & Pushak Ya. Yes. Business method Assessment of investment attractiveness of regions. *Journal of Entrepreneurship Education*. 2019. Vol. 22, Issue 1, p. 1-7.

179. Ebinger F., Kuhlmann S., Bogumil G. Territorial reforms in Europe: effects on administrative performance and democratic participation. *Local Government Studies*. 2019. Vol. 45. № 1. P. 1–23. URL: <https://doi.org/10.1080/03003930.2018.1530660>.

180. Korbutiak A., Lysenko Z., Sokrovolska N., Oleksyn A. United territorial communities in Ukraine in the context of fiscal decentralization. *Problems and Perspectives in Management*. 2019. № 17 (2). P. 217–227.

181. Krajowy program reform. Europe 2021. Council of Ministers of Poland. Ministersrwo Rozwoju I Technologii. URL: <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/aktualizacja-20202021-krajowego-programu-reform-przyjeta-przez-rade-ministrow>.

182. Kuybida, V., Savitska, S., Shkoda, M., Akhromkin, I., Pron, L., & Kolomiets, Y. Methodology of Development of Social Investment Projects for the Economy: Legal Aspects. *Journal of Law and Sustainable*

Development. 2023. Vol. 11, No. 4, pp. 1-20, e902.
URL: <https://ojs.journalsdg.org/jlss/article/view/902>.
DOI: <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i4.902>.

183. Ladonko L., Orlova N., Chechel A., Mirko N., Kalinko I. Financing of public and local programs and projects in Ukraine and Poland. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. Vol. 1 (36). P. 58–67.
DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i36.227622>

184. Maciąg A. Decentralizacja – pojęcie i rodzaje. Kobięca strona prawa. Od 16 listopada 2016. URL: <http://kobiecastronaprawa.pl/decentralizacja-pojecie-i-rodzaje/>.

185. Makarenko Y., Honchar O., Kudlaienko S., Roschyna Y., Rudych L., Suray I. Strategic Investment Management and Formation of Investment Strategy of the Enterprise. *Academy of Strategic Management Journal*. 2019. Volume 18, Special Issue 1 (Strategic Research Directions). P. 1-6.
URL: <https://www.abacademies.org/articles/Strategic-investment-management-and-formation-of-investment-strategy-of-the-enterprise-1939-6104-18-SI-1-449.pdf>.

186. Shmygol N., Galtsova O., Varlamova I. Developing a methodology to assess the Environmental and Economic performance Index Based on International Research to Resolve the Economic and Environmental Problems of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. № 4 (4). C. 366–374.
DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-4-366-374>.

187. Suray I., Suprunenko S., Kartashova O., Bondar O., Gerashchenko V., Karpenko R. Public Administration and Innovation Policy in a Networked Society. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. 2019. Volume-8. Issue-4. P. 3604–3609. URL: <https://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i4/D7831118419.pdf>. DOI:10.35940/ijrte.D7831.118419.

188. Tomashevska A. Formation of investment potential as a factor in the development of Ivano-Frankivsk UTC. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2020. Vol. 7, No. 3. (Nov. 2020), pp. 78-88.

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/4481>.

DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.7.3.78-88>.

189. Transforming our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Sustainable Development. Department of Economic and Social Affairs. United Nations. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>

190. Wytrązek Wojciech. Decentralizacja administracji publicznej. *Roczniki Nauk Prawnych*. 2004. Tom 14. Zeszyt 3. S. 93–113.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 2.2

Динаміка обсягів капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в Україні у 2012–2021 рр., млн. грн.

№ за/п	Сфера економіки	Роки									
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Сільське, лісове та рибне господарство	19411	19059	18796	30155	50484	64243	66104	59130	50680	49127
2.	Промисловість	103473	105594	86242	87656	117754	143300	199896	254196	180537	191176
3.	Будівництво	44895	46318	36057	43464	44444	52176	55994	62347	39615	51833
4.	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспорту	24801	22379	20716	20663	29957	33665	51818	44174	41685	43406
5.	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	32808	18833	15498	18704	25107	37944	50078	43793	34885	37375
6.	Тимчасове розміщування й організація харчування	2856	2477	1482	1393	1478	2134	2675	2832	1951	2091
7.	Інформація та телекомунікація	10189	9923	8175	22975	15651	18395	29885	21063	22382	20128
8.	Фінансова та страхова діяльність	7369	6683	6214	6448	7679	8055	10652	11246	11979	8106
9.	Операції з нерухомим майном	12774	14025	11230	11899	19665	22506	27557	28147	19940	21490
10.	Професійна, наукова та технічна діяльність	9245	3825	2921	4065	6579	7965	10798	11912	11823	14102
11.	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	5253	4314	3565	6535	10009	12747	11838	11741	8624	8709
12.	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	12699	8217	5808	13942	22381	32844	44598	54306	62303	63399
13.	Освіта	1503	1054	821	1540	2257	3493	4460	4789	3740	2734
14.	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	3111	2157	1224	2367	4479	6708	8139	9485	14836	11270
15.	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2846	2640	509	1044	970	1649	3663	4146	2773	3064
16.	Надання інших видів послуг	460	230	162	266	322	638	571	672	464	792
19.	Разом	293692	267728	219420	273116	359216	448462	578726	623979	508217	528802

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [142, с. 174; 143, с. 365; 144, с. 358; 145, с. 368; 146, с. 348; 147, с. 339; 148, с. 327]

Додаток Б

Таблиця 2.3

Динаміка індексів капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в Україні у 2012–2021 рр., %

№ за/п	Сфера економіки	Роки									
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Сільське, лісове та рибне господарство	112,8	100,1	84,6	127,1	149,5	130,7	108,5	90,0	54,7	124,9
2.	Промисловість	107,5	100,3	74,3	80,1	118,7	123,4	122,2	134,7	56,4	110,8
3.	Будівництво	118,0	95,7	80,7	96,4	91,3	110,5	86,1	109,8	60,3	124,7
4.	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспорту	113,7	92,8	73,9	75,7	125,0	113,0	149,1	100,3	60,8	125,0
5.	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	115,3	56,8	72,2	93,0	135,2	142,2	121,9	96,6	56,8	135,4
6.	Тимчасове розміщення й організація харчування	109,0	85,8	103,1	67,4	136,3	102,9	106,7	148,7	55,2	110,9
7.	Інформація та телекомунікація	101,0	108,7	75,9	221,8	63,1	102,	141,9	83,4	87,3	83,7
8.	Фінансова та страхова діяльність	126,5	95,0	88,6	82,4	108,3	102,4	130,4	102,8	76,6	71,7
9.	Операції з нерухомим майном	74,1	106,3	79,4	82,5	175,2	84,1	114,4	111,7	67,1	109,2
10.	Професійна, наукова та технічна діяльність	90,7	35,3	66,1	117,9	127,4	132,4	107,5	131,4	77,3	114,1
11.	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	200,8	49,7	103,0	136,9	145,9	118,7	77,8	137,2	61,1	103,0
12.	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	96,7	58,7	57,8	226,2	139,4	144,9	115,3	129,9	92,6	95,3
13.	Освіта	69,4	64,5	64,9	152,7	143,8	168,4	108,4	131,6	54,3	81,3
14.	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	127,9	71,9	43,9	145,8	198,5	189,5	105,8	146,6	52,5	179,1
15.	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	96,5	141,3	31,8	144,2	77,8	165,9	185,8	117,1	28,9	201,5
16.	Надання інших видів послуг	29,7	35,6	94,8	106,7	119,4	166,6	78,6	114,7	78,1	178,2
19.	Усього	108,5	88,9	75,9	98,3	118,0	122,1	116,4	115,5	61,8	113,0

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [144, с. 369; 145, с. 349]

Додаток В
Таблиця 2.4

Динаміка обсягів капітальних інвестицій в Україні у 2012–2021 рр. в розрізі регіонів

№ за/п	Регіон	Роки									
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Вінницька	5824,1	6109,5	5674,6	7373,0	8301,9	11744,1	17626,5	15724,9	13601,5	14013,1
2.	Волинська	3254,4	3327,1	3389,7	6168,8	6384,2	7041,9	8687,0	12664,0	9121,6	8263,2
3.	Дніпропетровська	22509,3	21290,1	20356,5	25919,9	33169,0	42908,5	60288,6	66951,1	58601,4	65469,8
4.	Донецька	31721,9	27912,4	13155,3	8304,3	11902,2	17268,9	26979,4	30594,5	26597,8	30072,8
5.	Житомирська	2892,6	3005,4	2904,9	4044,4	5573,5	7722,0	8742,3	8466,9	9270,2	9484,4
6.	Закарпатська	2736,1	2645,8	2638,7	3778,4	4663,0	5623,7	7500,6	9330,3	5081,0	5126,3
7.	Запорізька	7204,4	6838,8	7034,5	7794,3	11039,7	15879,7	15732,0	14876,7	15495,0	18270,8
8.	Івано-Франківська	5166,9	4797,2	6837,5	9609,3	7947,6	9707,8	9393,7	9305,5	6338,0	8408,2
9.	Київська	20366,8	20696,6	19653,5	24359,1	33411,4	34494,5	40713,4	50295,7	32760,0	35927,4
10.	Кіровоградська	4576,2	3224,0	3122,4	4057,1	6355,3	7320,9	7181,5	7794,3	6746,0	6540,4
11.	Луганська	8222,6	11369,3	5222,6	2060,1	4122,2	3329,8	3219,3	3357,5	3259,1	3291,8
12.	Львівська	11173,3	9816,7	9555,0	13386,5	18605,2	24105,9	28995,5	31061,5	23641,5	24041,9
13.	Миколаївська	4696,0	5008,7	3771,4	5989,9	9730,2	11178,0	10099,2	12549,3	9504,9	8272,7
14.	Одеська	14631,2	11872,2	9361,3	9983,5	16728,7	22299,7	23787,8	21080,1	21437,6	18853,7
15.	Полтавська	10217,4	9536,3	8827,8	8337,9	15265,6	15855,6	18636,7	23005,3	25156,9	23808,2
16.	Рівненська	2770,9	2837,3	2804,6	4334,2	4324,1	6126,8	7228,0	6729,2	5650,6	6076,3
17.	Сумська	2871,2	2721,3	2798,1	3663,0	5762,6	6947,1	7749,9	7734,2	7200,1	7465,0
18.	Тернопільська	3374,8	2976,2	2590,0	3827,5	4888,2	7150,6	8375,0	9210,3	7296,8	8536,6
19.	Харківська	14759,2	9292,6	8032,3	11246,7	16545,9	19361,7	23551,3	22874,6	20248,6	19438,6
20.	Херсонська	2435,7	2124,8	2208,1	3107,4	4591,3	7362,2	8853,2	12368,3	7199,1	5157,9
21.	Хмельницька	3489,3	3637,6	4078,3	6809,3	9123,3	10499,9	11274,9	10534,1	10617,0	10874,8
22.	Черкаська	3781,0	3413,3	3262,1	4485,8	6498,7	8144,2	11110,4	11385,5	9079,3	9590,3
23.	Чернівецька	2229,3	2257,4	1686,9	2789,2	2668,8	2991,1	3720,6	4096,8	3319,5	3397,2
24.	Чернігівська	2737,3	2842,0	2621,2	3550,2	5318,5	7351,1	8971,3	8740,5	7957,1	8367,1
25.	м. Київ	79614,2	70320,6	67832,6	88138,6	106295,5	136044,8	200308,3	213247,8	163036,3	170053,4
26.	Разом по Україні	273256	249873	219419	273116	359216	448462	578726	623979	508217	528802

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [128, с. 191; 129, с. 191; 130, с. 206; 131, с. 164; 132, с. 162; 133, с.

161; 134, с. 161]

Додаток Г

Таблиця 2.6

Динаміка обсягів капітальних інвестицій в Україні в розрахунку на одну особу у 2012–2021 рр. в розрізі регіонів, грн.

№ за/п	Регіон	Роки									
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Вінницька	3587,4	3781,6	3530,5	4610,2	5224,0	7451,8	11291,7	10172,5	6463,7	9157,8
2.	Волинська	3139,5	3205,6	3261,2	5929,3	6144,0	6790,8	8400,1	12287,4	9890,6	8048,5
3.	Дніпропетровська	6798,9	6457,8	6204,0	7944,9	10239,2	13294,8	18749,4	20999,3	16421,4	20744,3
4.	Донецька	7248,4	6421,5	3054,0	1945,6	2806,0	4102,5	6469,4	7397,2	6069,7	7329,2
5.	Житомирська	2274,4	2373,0	2305,5	3229,0	4477,5	6244,4	7128,0	6968,8	6327,4	7886,5
6.	Закарпатська	2189,2	2111,9	2101,9	3007,0	3712,2	4478,7	5978,3	7449,5	3334,1	4103,9
7.	Запорізька	4030,0	3842,7	3774,1	4331,1	6323,7	9176,2	9180,1	8772,5	6871,3	10900,3
8.	Івано-Франківська	3749,0	3478,3	4556,1	6964,6	5765,8	7055,2	6843,5	6802,5	3953,9	6174,0
9.	Київська	11875,7	12046,9	11415,8	14121,6	19340,1	19840,4	23194,1	28436,3	13030,0	20195,2
10.	Кіровоградська	4611,3	3273,1	3193,6	4180,6	6599,2	7669,2	7603,6	8354,8	6043,3	7107,5
11.	Луганська	3638,3	5067,9	2347,0	932,9	1877,4	1529,6	1493,7	1569,4	1255,3	1549,8
12.	Львівська	4429,5	3893,7	3792,1	5317,1	7395,5	9590,8	11563,8	12431,1	6491,7	9668,8
13.	Миколаївська	3996,3	4280,2	3335,5	5161,2	8435,7	9762,3	8894,1	11157,3	6954,0	7430,0
14.	Одеська	6145,7	4978,3	3924,4	4190,7	7036,7	9394,4	10034,4	8903,2	7170,2	7983,4
15.	Полтавська	6975,8	6553,2	6106,2	5805,8	10712,0	11225,3	13318,6	16599,9	15772,8	17360,3
16.	Рівненська	2400,1	2452,7	2420,0	3735,0	3723,7	5278,8	6242,2	5830,9	4275,9	5285,4
17.	Сумська	2506,3	2395,7	2485,0	3281,8	5207,0	6331,6	7138,4	7210,5	5828,6	7051,4
18.	Тернопільська	3137,6	2776,1	2424,2	3595,3	4615,0	6793,9	8007,8	8864,2	5757,2	8276,9
19.	Харківська	5410,8	3409,9	2054,6	4151,1	6141,1	7219,2	8823,5	8627,4	6499,2	7389,7
20.	Херсонська	2256,6	1978,4	2065,9	2921,4	4341,3	7012,4	8505,5	11992,4	3814,5	5052,5
21.	Хмельницька	2655,7	2782,5	3134,7	5259,5	7090,6	8224,4	8903,1	8383,4	7329,8	8727,2
22.	Черкаська	2978,4	2707,3	2604,9	3606,6	5268,7	6663,8	9184,2	9522,7	5925,7	8116,5
23.	Чернівецька	2468,5	2494,9	1861,6	3075,6	2945,9	3308,6	4122,7	4552,4	2704,3	3791,4
24.	Чернігівська	2547,3	2671,8	2490,0	3407,8	5160,3	7219,7	8932,2	8828,9	6137,4	8577,7
25.	м. Київ	28552,9	24975,3	23910,0	30861,2	36974,2	47097,3	69039,4	73085,6	46593,2	58168,5

Примітка: сформовано автором на основі джерел: [131, с. 164; 132, с. 162; 133, с. 161; 134, с. 161]

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018, тел. (0342) 75-23-51, факс (0342) 53-15-74
імейл office@pnu.edu.ua, сайт https://pnu.edu.ua, код ЄДРПОУ 02125266

29.08.2023 № 03.04-29/12

На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Пронь Лесі Михайлівни
на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління
інвестиційним розвитком регіону»
281 «Публічне управління та адміністрування»

Довідка засвідчує, що результати дисертаційного дослідження були впроваджені у Прикарпатському національному університеті ім. Василя Стефаника.

Практичні розробки Пронь Л.М. використані у діяльності кафедри управління та бізнес-адміністрування під час формування навчально-методичного комплексу освітнього компоненту та проведення аудиторних занять з обов'язкових та вибіркових дисциплін освітнього рівня «бакалавр»:

– «Управління цільовими програмами та проектами сталого розвитку територій» - тема 11 «Основи про інвестиції, фінанси та юридичні особливості проектів публічного управління та цільових програм»;

– «Управління проектами» - тема 7 «Основи про інвестиції, фінанси та юридичні особливості проекту» та у підготовці магістрів ;

– «Аналіз соціально-економічного розвитку територіальної громади» - тема 7 «Аналіз стану та розвитку виробничої та інвестиційно-будівельної діяльності»;

– підготовки бакалаврських (кваліфікаційних) та магістерських робіт.

Зокрема, при викладанні були застосовані теоретичні положення щодо формування понятійно-категоріального апарату публічного управління інвестиційним розвитком регіону, зокрема: змістовне наповнення категорій «інвестиції», «публічне управління інвестиційним розвитком», «організаційно-правовий механізм публічного управління» та «інвестиційний розвиток регіону», структура організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та його складові елементи, інструментарій дослідження методики групування регіонів України за показниками їх інвестиційного розвитку.

Матеріали та результати дослідження використано для розробки кейсу, тестових запитань та підготовки завдань для самостійної роботи студентів з дисципліни «Державне управління інвестиційної привабливості» (тема 6 «Інвестиційна привабливість регіону»).

Перша проректорка
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
доктор економічних наук, професор

Валентина ЯКУБІВ

Завідувачка кафедри
управління та бізнес-адміністрування
кандидат економічних наук, доцент

Ірина П'ЯТНИЧУК

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ВІДКРИТЕ СУСПІЛЬСТВО УКРАЇНИ»
(ГО «ВІДКРИТЕ СУСПІЛЬСТВО УКРАЇНИ»)

вул. Градоначальницька, буд. 22, корп. 3. кв. (офіс) 32, м. Одеса, 65029

тел. +380674859993 e-mail: vidkritesyspilstvo.ua@gmail.com

Код ЄДРПОУ: **40686959**

№ 08/09 від 09 серпня 2023 року

м. Одеса

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження Пронь Лесі Михайлівни на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону» 281 «Публічне управління та адміністрування»

Довідка засвідчує, що результати дисертаційного дослідження були використані в діяльності Громадської організації «Відкрите суспільство України» при підготовці аналітичних матеріалів щодо закріплення цінностей відкритого суспільства в Україні через підвищення прозорості і підзвітності публічної політики та інвестицій як важливого джерела фінансування регіону.

Серед основних аспектів, використаних у діяльності громадської організації, є особливості застосування практики держав ЄС щодо вдосконалення публічного управління інвестиційним розвитком в Україні. Зокрема, напрацювання Пронь Лесі Михайлівни використано при підготовці тестових завдань у громадському освітньому проєкті «Школа місцевого самоврядування».

Практичні розробки авторки допомогли окреслити інструментарій, який сприяє відкриттю можливостей та визначенню інструментів відновлення України в регіональному аспекті у повоєнному періоді.

Дисертаційне дослідження авторки, було використано в методичних матеріалах курсу від «Школи місцевого самоврядування» і дозволило підвищити ефективність фінансового планування та прогнозування, організацію ресурсного забезпечення його учасників. Зокрема, структуризація публічного управління інвестиційним розвитком регіону була покладена в основу розробки методичних матеріалів для здійснення контролю Громадською організацією «Відкрите суспільство України» за процесом інвестиційного розвитку регіонів України.

Дисертантка підготувала на основі результатів дослідження лекції та тестові завдання для учасників курсу «Школи місцевого самоврядування».

Довідка видана для пред'явлення за місцем вимоги.

Голова правління
ГО «Відкрите суспільство України»

Ігор БИЧКОВ

ГО «Агенція відновлення та розвитку»
Код ЄДРПОУ: 39706767
Адреса для листування: 04080, м.Київ,
вул. Турівська, 31/28
Телефон: +38 050 411 20 48
E-mail: office@ard-ukraine.org

Вих. №01/02 від 16.08.2023

ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Пронь Лесі Михайлівни
на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління
інвестиційним розвитком регіону»
281 «Публічне управління та адміністрування»

Громадська організація «Агенція відновлення та розвитку» повідомляє, що сформовані висновки у дисертаційному дослідженні Пронь Л.М. дозволили підвищити ефективність реалізації функцій громадського контролю, що належать до компетенції Агенції відновлення та розвитку в першому півріччі 2023 року, а саме вже використані при проведенні регіональних форумів «Голос громадянського суспільства у відновленні країни» (м.Кривий Ріг, м.Івано-Франківськ, м.Полтава тощо).

Робота містить науково обґрунтовані розробки, які Агенція відновлення та розвитку застосувала для розробки методики забезпечення ефективної участі у підготовці та реалізації планів відновлення та інвестиційних проектів громад, зокрема в ході реалізації проекту «Прозорий та ефективний процес відновлення України на регіональному рівні», який реалізується за підтримки Антикорупційної ініціативи ЄС.

ГО «Агенція відновлення та розвитку»
Код ЄДРПОУ: 39706767
Адреса для листування: 04080, м.Київ,
вул. Турівська, 31/28
Телефон: +38 050 411 20 48
E-mail: office@ard-ukraine.org

Матеріали дисертаційного дослідження Пронь Л.М. використані у практичній діяльності Агенції відновлення та розвитку, зокрема: застосовано авторські розробки та пропозиції щодо надання міжнародної технічної допомоги на вирішення проблем удосконалення інвестиційної діяльності у регіонах, у громадах; нормативно-правове врегулювання подальшого реформування бюджетних відносин у сфері інвестування в регіоні, у громаді, з метою посилення бюджетної децентралізації та зміцнення дохідної частини місцевих бюджетів.

Вищезазначене є підставою для висновку про практичну значущість результатів, отриманих автором дисертаційного дослідження.

З повагою,

Голова правління, виконавчий директор
ГО «Агенція відновлення та розвитку»

Олександр СОЛОНТАЙ

ВИГОДСЬКА СЕЛИЩНА РАДА**Івано-Франківської області**

вул. Д.Галицького, 75, смт.Вигода Івано-Франківської області, 77552

E-mail: vygoda.otg@gmail.com ; Код ЄДРПОУ 04355875

22.08.2023.№ 411

ДОВІДКА**про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Пронь Лесі Михайлівни
на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління
інвестиційним розвитком регіону»
281 «Публічне управління та адміністрування»**

Проведений авторкою дисертаційного дослідження аналіз публічного управління інвестиційним розвитком регіону в сучасних умовах через призму організаційно-управлінського аспекту, був використаний Вигодською селищною радою в рамках реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, для створення і підтримки повноцінного розвитку громади.

Пронь Лесею Михайлівною обґрунтовано необхідність визначення стратегічних пріоритетів щодо удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону. Окремі висновки та методи дослідження слугували основою при корегуванні Стратегії розвитку Вигодської територіальної громади на 2021-2027 роки.

В контексті стратегічного планування Вигодської територіальної громади результати дисертаційного дослідження були використані під час надання інформаційно-методичної підтримки потенційним інвесторам, а саме: розробка стратегій, програм, планів, а також удосконалення бази інвестиційних проектів, та підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади. Поряд з цим відзначимо, що запропонований механізм можна рекомендувати до впровадження в інших громадах задля активізації їх інвестиційного розвитку, адже носять загальносистемний характер й є універсальними з точки зору застосування.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Пронь Лесі Михайлівни беззаперечна й визначається також й тим, що розроблена авторкою модель забезпечення інвестиційного розвитку регіону була повноцінно реалізована у Програмі соціально-економічного розвитку громади на 2023 рік (затверджена рішенням Вигодської селищної ради Івано-Франківської області від 23.12.2022 № 1466-24/2022).

Аналітичні дані Пронь Л. М. були використані у підготовці Проекту Рішення «Про затвердження Програми розвитку місцевого та релокованого підприємництва у Вигодській територіальній громаді на 2024-2026 роки».

Секретар ради

Світлана ЖАБ'ЯК

СПАСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА

вул. Січових Стрільців, 79, с. Спас, Калуський район,
Івано-Франківська область, 77624, тел. (03474)34142
e-mail: 04355303@mail.gov.ua Код ЄДРПОУ 04355303

23.08.2023 № 1203/02-16 На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
аспірантки кафедри управління та бізнес-адміністрування
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Пронь Лесі Михайлівни на тему:
«Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним
розвитком регіону»

Цією довідкою засвідчую, що результати дисертаційного дослідження Пронь Л. М. на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону» були застосовані Спаською територіальною громадою Калуського району Івано-Франківської області при розробці Паспорту Спаської сільської ради Калуського району Івано-Франківської області станом на 1 січня 2023 р.; при розробці прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складанні проектів розвитку на 2023 р.; при розробці «Програми підтримки Збройних Сил України на 2023-2025 роки»; при розробці завдань і заходів з виконання Комплексної програми розвитку гірських територій в Івано-Франківській області на 2023-2025 роки та розробці проектних ідей (технічного завдання) до Плану реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період 2024-2027 роки в рамках роботи Відділу економіки, інвестицій та зовнішніх зв'язків Спаської сільської ради Калуського району Івано-Франківської області.

Зокрема, матеріали дисертаційного дослідження, пропозиції щодо забезпечення залучення інвестицій в економіку регіону використано у розробці проектних ідей, які подано Спаською сільською радою до Плану реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період 2024-2027, а також враховано у розробці Програми розвитку туризму на 2024-2026 рр., шляхом вироблення пропозицій/рекомендацій щодо підвищення інвестиційної привабливості регіону, інвестиційного потенціалу регіону, підвищення туристичної привабливості громади та удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Секретар сільської ради

С.Гелин
0966969205

Мирослава МАРКІВ

Україна

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
**ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ,
ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ**

вул. М.Грушевського 21, м. Івано-Франківськ, 76004, тел. (0342) 55-64-17, факс: 55-26-10
E-mail: main@industry.if.gov.ua Код ЄДРПОУ 40528062

25.08.2023 № 06.1-12/805

На № _____ від _____

ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Пронь Лесі Михайлівни
на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління
інвестиційним розвитком регіону»
281 «Публічне управління та адміністрування»

Дисертаційне дослідження Пронь Л.М. «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону» обґрунтовує питання удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону. Цією довідкою посвідчуємо, що окремі результати дисертантки були застосовані у практичній діяльності Департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури виконавчого органу Івано-Франківської обласної державної адміністрації - обласної військової адміністрації (далі – Департамент).

Концептуальні підходи до виявлення особливостей організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком в Івано-Франківській області, запропоновані та розроблені дисертанткою, були враховані Департаментом у практичній діяльності. Систематизована авторкою нормативно-правова база публічного управління інвестиційним розвитком регіону, була використана, зокрема, при побудові інвестиційного паспорту території та при розробці проєкту Концепції інтегрованого розвитку гірських територій в Івано-Франківській області на 2023-2025 роки.

Запропоновані дисертанткою результати дослідження використані Офісом децентралізації Івано-Франківської обласної державної адміністрації при підготовці навчального курсу «Грантове фінансування проєктів громад – розробка та впровадження» за проєктом USAID «Демократичне врядування у Східній Україні».

Розробки дисертантки використано також в практичній та методичній роботі в контексті залучення та супроводу інвесторів.

**Директор департаменту економічного
розвитку, промисловості та інфраструктури
облдержадміністрації**

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and lines, positioned to the right of the official title.

Сергій ПОДОШВА

УКРАЇНА

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
**ДЕПАРТАМЕНТ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
 ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ГРОМАД**

вул. М. Грушевського, 21, м. Івано-Франківськ, 76004, тел./факс: (0342) 55-20-42
 e-mail: ums@if.gov.ua, код ЄДРПОУ 44977807

25.08.2023 № 409/02.3/42/2-23

На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
 аспірантки кафедри управління та бізнес-адміністрування
 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
 Пронь Лесі Михайлівни на тему:
 «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком
 регіону»

Результати, що отримані в ході дисертаційного дослідження Пронь Л.М., в сукупності спрямовані на вирішення важливого наукового завдання, пов'язаного з теоретичним обґрунтуванням й розробкою методичних підходів до формування й реалізації організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону та надання практичних рекомендацій із удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління інвестиційним розвитком регіону із застосуванням практики держав Європейського Союзу. На сьогоднішній день важливо удосконалити та адаптувати механізми публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Даною довідкою підтверджується, що розроблені дисертанткою окремі результати дисертації були апробовані у практичній діяльності Департаменту міжнародного співробітництва та євроінтеграції громад Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

Запропоновані аспекти щодо удосконалення нормативно-правового й організаційно-управлінського механізмів публічного управління інвестиційним розвитком регіону були використані при розробці та організації заходів, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату, формування позитивного інвестиційного іміджу регіону, підготовці інвестиційних продуктів для потенційних інвесторів, просуванню інвестиційних можливостей області та залученні іноземних інвестицій.

Запропоновані дисертанткою результати дослідження були враховані при підготовці та поданні пропозицій до регіональної цільової програми розвитку міжнародного співробітництва та промоції Івано-Франківської області на 2022-2026 роки.

У дисертаційній роботі «Організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону» науково обґрунтовано комплексний організаційно-правовий механізм публічного управління інвестиційним розвитком регіону і надано практичні рекомендації щодо його удосконалення, які є актуальними.

Директор департаменту міжнародного
 співробітництва та євроінтеграції громад

Олександр ЗРАЙКО